A $\frac{473}{1}$

* A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA *

MIKROFILMTÁR

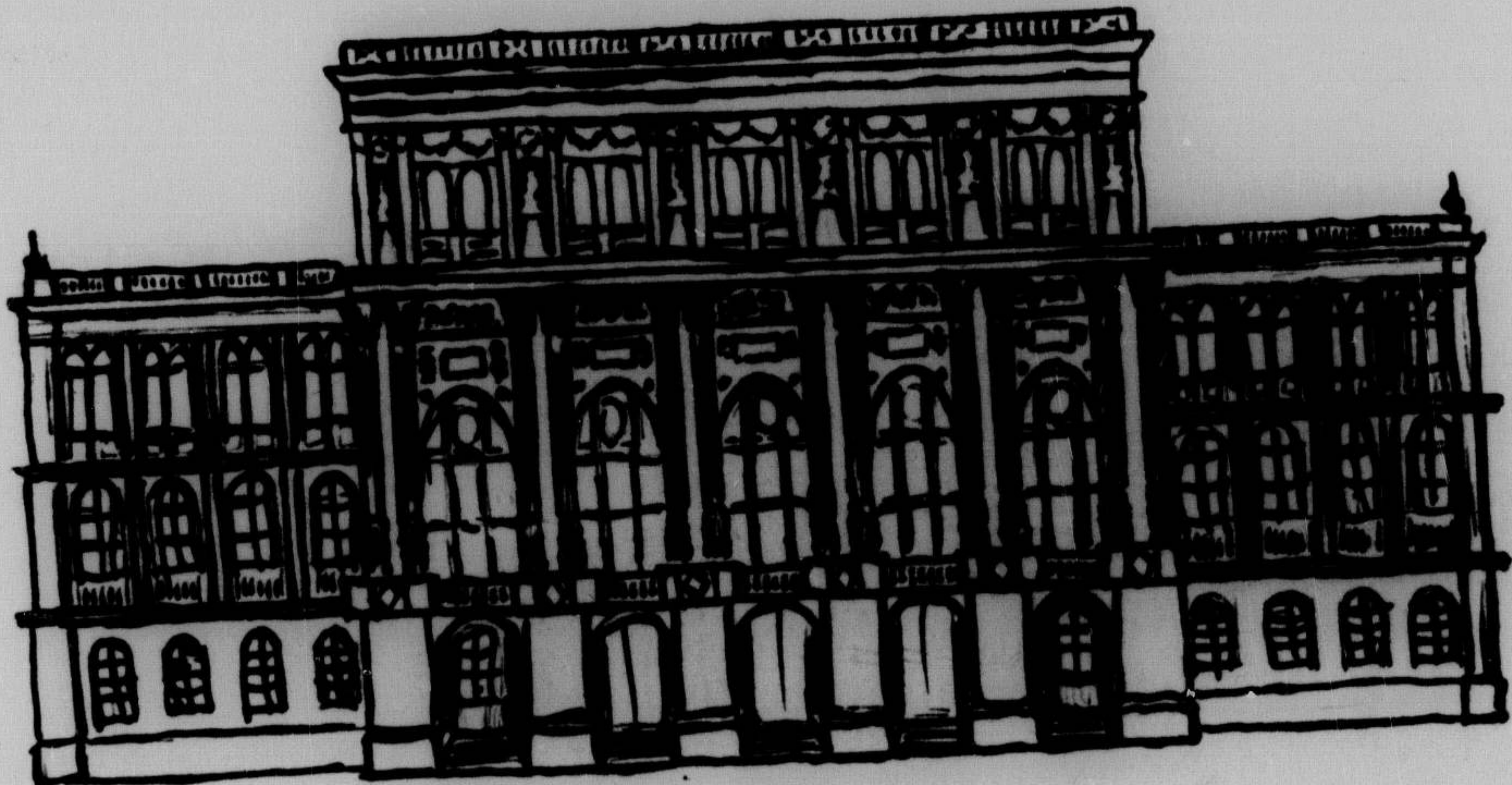

BUDAPEST

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

1959

FOTO: Sz. E.

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM
LEVELEZÉS

4° 98.

TOLDY FERENC LEVÉLTÁRCÁJA

XLIII. „T"

M. Irod.
[Levelezés]
4-r
98. szám.

M. Irodalom. 4drét 98.

[I–III. köt.]

[Levelezés.] Toldy Ferencz levél tárczája.

XLIII. Kötet. Tahy Gáspár 1 levele
Takács János 2 "
Thaly — 1 "
Talabér János 1 "
Tandler — 4 "
Tarczy Dezső 1 "
" Lajos 15 "
Tavernaly György 1 "
Tárkányi Béla 83 "
Tarnóczy Ferencz 1 "
Tasner Antal 13 "

11 levelezőtől 121 levél.

Régi jelzés: 207 szám.

gbstk Vett apr. 8. 840.

Tekintetes Titoknok úr!

Néhai T. T. Schwandtner Márton úr hagyományainak Gondviselői 1838 évben, ezen jutalomra való kérdést kihirdették: Mellyek voltak Magyar Or:szág határának különbféle időkben nevekedéssei és fogyasztásai? jutalom volt igérve a leg jobb megfejtőnek 160. vft. ú hogy által adatni fog a jutalom 1ső Juniusban 839. – Esmeretseim tavaly Martiusban küldették magyar és latan feleletyeiket, de a cseléd által adta, az akkori Nagyságos Rector úrnak Wolfstein Jósefnek, ő ismét által küldötte Kegyednek, Kegyed pedig által adta a Magyar Tudos Társaságnak, 's igy tisztelettel általam kérik barátjaim, méltóztasson kezeihez vissza venni, hogy idővel vissza vehessék munkáikat, az agyék feleletnek ez a jelszava: Punctum est il:lud in quo navigatis, inquo bellatis, inquo regna disponitis. Seneca. á mi:

:Sikon:

Tekintetes Schedel Ferencz, orv. dr. úrnak, a' m. kir egyetemb. Tanitónak, és a' Magyar tudós társaság Titoknokának tellyes tisztelettel

Pesten

Riggó-utcza 403. szám.

4

Tekintetes Doctor Úr!

Kaptam egy dolog elő ajánl-
ási kép a Magyarországi
nagy ornitológus szükséges raj-
zokat fára fel rajzolni-
kérem ezért [illegible] mél-
tóztatott a fákat, a szüksé-
ges nagyságban, - mire nézve
a tudósítást itt hagyom -
hogy ~~el~~ rajzolás alá el
készíttetve el küldeni, En
a képeket rájok rajzoltat-
ván azonnal vissza kül-
dendem - Lakásom Lipót
város Nádor utcza 20 szá-
2ik emelet 32ik ajtó - Bazá-
[illegible] nézve [illegible] [illegible]

u. i. A fákkal kérem az Takács [illegible]
[illegible] vissza küldeni -

Igen tisztelt Titkár úr!

A kir. m. természettudományi társulat munkásságáról tudósításait, a jegyzőkönyvek után, tegnapi kérésem szerint ide mellékelve küldöm. Én igen rosszul írok, és ügyetlen ~~[illegible]~~ nyelvész vagyok, az elsőt illetőleg bocsánatot kérek, a nyelvre nézve nem igen áll hatalmamban, de kérem is a netaláni kijavítandók kijavítására.

Alázatos tisztelet mellett vagyok

Igen tisztelt Titkár úr

alázatos szolgája
Takács János

Pest nov: 18án 1851

1.

7

Édes Ferim!

9^{án} vévén Kedves leveledet, jelentései, teket azonnal kezdtem kiosztani, 's mind a 300 at részint magam osztottam ki, részint egy jó esmerő" söm által osztattam ki, megkérvén egyszersmind a' Követ Urakat hogy azokat Megyéikbeli Orvos Urakkal is közleni méltóztassanak, 's a' kik ezt meg is igérték. Megengedj hogy ezen tudósíttásomat olly késön teszem, hisz úgy sem kételkedtél te bizományod pontos tellyesítésében. Örömmel várom a' jövő hónap közepét melly személyes látásoddal szeren" csétet. Tarcsd meg szíves jovoltadban továbbra is

tisztelő és szerető
Thaly Ido

Dec: 30^{án} 1830

Tekintetes Ur!

Midőn nemrég megjelent munkám egy példányát Tek. Urnak megküldöm, csupán szivem vonzalmát követem, kifejezvén a tiszteletnek, melylyel Tek. Ur iránt mindenkor viseltetem. A befolyás, melyet Tek. Ur irodalmunkban gyakorol, csak kedvező lehet munkám terjedésére, ha azt Tek. Ur becses figyelmét s ajánlását kiérdemelte. Én műveimben iparkodtam a classicai tisztaságot mindenkor szemelött tartani.

Tudomásul megjegyzem, hogy munkám előfizetési ára 2 frt. 50 kr. volt o.é., könyvárusi utón pedig 3 ujforint. Kapható Krauss Herman könyvkereskedésében Veszprémben s általa minden hiteles könyvárusnál.

Magamat hajlamaiba ajánlva, vagyok

Tekintetes Urnak

Veszprémben, augustus hó 11-én. 1860.

igaz tisztelője

Salabéry Sándor
theologiai tanár

Tek. Tudós Toldy Ferenc Urnak.

10

Tekintetes Tudós

Toldy Ferencz Urnak,

a Magyar tud. Akadémia

nagyérdemü Titoknokának

t. tisztelettel

Pesten

Euer Wohlgeboren

Hochzuverehrender Herr Doctor!

Es liegt mir daran zu erfahren
ob und welche Handschriften und
Druckwerke über den Johanniter-
orden (Ritter von Rhodus und
Malta) in der Bibliothek der
Pester Universität sich befinden.
Deshalb erlaube ich mir, mich an
Eu. Wohlgeboren mit dem Ersu-
chen zu wenden, mir ein Ver-
zeichniß dieser Werke (wo möglich
mit dem vollständigen Titel) gefäl-
ligst zukommen zu lassen.
Die Literatur dieses Ordens ist
so gering, daß ich nicht besorgen
/.

zu wissen glaube, daß die
nachstehenden Beschreibungen
über den Umfang und gewöhn-
lichen Verlauf hinreichen wer-
den. Sollten jedoch Bezügliches
verwünschen, so werde ich solche mit
Dank berichtigen.
Entschuldigen der Herr Doktor
diese Belästigung und genehmi-
gen Sie die Versicherung meiner
vollkommenen Hochachtung mit
der ich die Ehre habe zu sein

Eu. Wohlgeboren

bereitwilligster
Diener
M. Pock

Wien d 24/5 853.
Landstrasse # 357.

Euer Wohlgeboren!

Das freundliche Anerbiethen des Herrn Professors Dr. Ferenczy benützend, erstatte ich Euer Wohlgeboren für die gefälligst ertheilten Auskünfte über den Johanniterorden meinen verbindlichsten Dank, und habe die Ehre mich mit aller Hochachtung zu zeichnen

Euer Wohlgeboren

ergebenster

[illegible]

Wien d. 21. August 1853.

Vitt. martius 14. 1888

Euer Wohlgeboren!

Wenn die Univers. Bibliothek einige Lücken in der Sammlung der „Wiener Zeitung“ aus den Jahren 1830 bis 1845 auszufüllen haben sollte, so bitte ich mir recht bald diejenigen Jahrgänge zu bezeichnen, welche gewünscht werden, weil ich in der Lage sein dürfte, diesem Mangel abzuhelfen.

Mit vorzüglicher Achtung

Eu. Wohlgeboren,

ergebenster

[illegible]

Euer Hochwohlgeboren!

Die mehrfache Gefälligkeit, mit der mich Euer Hochwohlgeboren erfreut haben, ermuthigt mich zu nachstehender Anfrage.

Ich bin von jemand, der historische Studien macht, angegangen worden, ihm die „Abhandlung über die Entwickelung der Comitatsverfassung und Einrichtung in Ungarn" von Professor Dr. Gustav Wenzel zu verschaffen, die letzterer als Antrittsrede aus Anlaß seiner Erwählung zum ord. Mitglied der ungar. Akademie der Wissenschaften, im

Jahre 1858 u. 1859 veröffentlichte, und
die in keiner der hiesigen Bibliothe-
ken zu bekommen ist.

Die Akademie hat gewiß noch einige
Exemplare zu vergeben, und dürfte
kaum anstehen, meine Wißbegierde
zu unterstützen. Die Sendung wolle
gefälligst an mich, im Wege der Post
veranlaßt werden.

Empfangen Sie vorhinein meinen
vollsten Dank, und genehmigen Sie
die Versicherung meiner besonderen
Hochachtung mit der ich die Ehre
habe zu sein

Euer Hochwohlgeboren
ergebenster
Jos. Stendler
Rechn. Rath.

Wien d. 4. Nov. 1862.

Adresse:
Landstr. III. Erdbergstrasse No 1,
erster Stock, Thür 27
Stamer-Meyer'sches Haus.

Tekintetes Ur!

Főiskolánkban évenként szoktak pályázatok kitüzetni az irodalmi mun-
kásság ösztönzésére. Mult évben egyikét a kitüzött kérdéseknek:
„Gr. Széchenyi István hatása a magyar irodalomra" én voltam sze-
rencsés pályamunkámmal legszerencsésebben megoldhatni; ez évben,
mint iskolai pályám utolsójában is bátran, íme elhatároztam
a pályázást e kérdésre: „Vörösmarty Mihály életrajza, munkás-
sága és irodalomrai hatása". Pályairatom a legnagyobb részben
kész, istennek hála, – de "életrajz" hiányos. Környékünkön nincs könyva-
tár, melyet össze ne kutattam volna e nagy költőnk életrajzi adata-
inak összegyüjtésére: de mind hiában, a mit találtam mind kevés.
Életrajza a hol megvan, leginkább az irói munkásságának birálatából
áll: s nekem, mint pályázónak Vörösmarty „lelki szám történeti fej-
lődésének, lelkülete s irói tetteinek ugy, mint nemes jellemének" kell
életrajzában adnom: s épen ez hiányzik.

Bizalommal fordulok azért – anyám tanácsából – a tekinte-
tes urhoz, én gyenge az erőshöz, mint a „költők királya" ben-
ső barátjához: ha lenne oly szerencsékedő hozzám, hogy Vörösmarty-
nak magán és családéletéből néhány vonást, rövid vázlatot az 184
évtől adni, vagy ha ez megirva volna valahol, bővebben mint a
„Nemzeti könyvtár"ban foglalt „Minden munkái" előtt, arra engemet
utasitani sziveskednék.

Midőn tudva hogy a [illegible] Izraelben járatlan
nem fog szó nélkül elutasittatni, a tekintetes ur utasitásáért elő-
re is köszönetemet fejezném ki, maradok

A tekintetes urnak

alázatos szolgája

Pápa. Junius 13. 1862.

Tarry Dezső

frankir.

Tekintetes

Toldy Ferencz bölcsészeti és orvostudor urnak, a magy. t.t. rendes tagjának, a Kisfaludi társaság helyettes elnökének, s a m. kir. egyetemnél a széptan és irodalom r. ny. tanárának, megkülönböztetett tisztelettel

Pest.

Lipót utca. 45d 12.

Kedves barátom uram, 18

Én holnap után esküszöm!!! Mihelyt rá-
érek: válaszolni fogok Csécsi go-
rombaságaira, 's Tarai gáncsaira.
Gécsinek ám legyen igaza sokban
— de Tarainak épen semmiben
sincs. Reményem, feleletem föl fog
vétetni a' Figyelmező' szerkesztősége
által.

Ha a' nemzeti Almanachban
még a' szerzőnyek kinyomtatva
nincsenek: könyörgök, a' mult ősszel
bejegyzett Égisszonyt mint szerzé-
nyest is méltóztassék nyomtattatni
„Nagy Józsefa Tarczy professorné"
barátja' kívánatit, mellyeket
valójó korában olvasni szerencsém
volt, ezennel köszönve igaz tisztelettel
vagyok

Kegyednek

igaz barátja
Tarczy
L

1a

Különösen tisztelt barátom uram,

A' kért kis könyvet hamarában megkérvén, ezt ime küldöm; méltóztassék addig, a' meddig szükséges leend, használni.

Legyen szives nekem az öszvesen betűk' egyszerűsítéséről valamit írni; én szeretném úgy semmi, mint sok többet tenni. Mi is nehányan már e' követ kezőt tettleg el-térésében megállapodtunk:

cz = c
ly = [illegible]
ny = [illegible]
sz = [illegible]
ty = [illegible]

Tisztelettel vagyok

Kegyednek

Oct. 19. 1840

igaz tisztelő barátja
Farcy m.

20

Különösen tisztelt kedves
barátom uram!

Szabowszky utazásáróli jelentésemet még most sem küldhetem, 's csak azért, mivel a' T. Követet valami falusi embernek adván még ünnep előtt olvasni, azt mind eddig kezemhez nem kaphattam. Reménylem, a' következő pesti vásáron túl nem fog haladni; a' mikor szándékozom egy czikkelyt a' Hírnök Tárcájának is küldeni, — heti számtójére megrovásokat.

Physicám' figurái mind eddig nem készülvén meg Pestről, ez oka hogy azt Kegyed' számára — valami Recensensnek kiadás végett — jelenleg nem küldhetek. Egyet küldtem még Bugát urnak, azon utasítással hogy a'

hozzá szükséges rajzokat Pesten Szky-
től vevé által. Ha Bugát úr ezt
megteszi, így physicámat jelenteni fogja
a' Figyelmezőben: kérem igen nagyon
Kegyedet, méltóztassék őt' nevemben arra
felszólítani; hogy recensiójában e' követke-
zőket megérinteni méltóztassék.

1, Meteorologiai tárgyak bő 's leg-
újabb nézetű előadását 37 l. — 52 lig
212 l. — 236 lig.

2, Kivált a' villanytudományban
tett új haladásoknak physicámbani
meglételét különösen 201-209 l., 's 244-24[illegible]

3. Némellyeket mutatványul idézni
így például a' 221-222 l. — amannak végét
's emnek elején levőket, 's 234-235 l. a' jég-
fogókat;

vagy – a' miket tetszik.

Többire alázatos tisztelettel vagyok

Kegyednek

Pápa. tavaszhó 4. 1838.

tisztelő barátja
Tarczy Lajos m.k.

Tekintetes Schedel Ferencz
úrnak
Pest.

Pápa Dec. 17. 1838.

21

Különösen tisztelt barátom uram!

Úgy a' be nem maradt a' Csaplovics-féle dolog. Sok dolgaim miatt könyvelen vala'k annak bevégzését a' Színészintre hagyni, 's ezt akkor teheten, mire a' már elvitt rész a' Figyelmezőbe nem adatott. Már minden esetre elküldésem, 's ha nem találja Kegyed vagy illendőnek, vagy érdekesnek, akkor maradjon el.

Az élete'lapja már kijött. Majd meg fog a' Színészben s a' jelenség küldülni, 's januárban küldeni fogom... Most kérnem a' Hegel philosophiája felett bírálati vizsgálat czímű munkáját Hautnernek, hinne relatio végett hozzám küldeni — ha elfogadja ön az én bírálatomat e' tárgyban — akkor szeretném a' könyvet jelenteni, hogy ez alkalommal én is szólanék egy pár szót a' Hegel fölötti vitába.

A' tudományos gyűjteményre nézve sem írt Kegyed. Most — ha teheti fog — tessék akár postán akár ez alkalommal írni.

Kegyednek

igaz tisztelő barátja

Tarczy Lajos

1856

Különösen tisztelt tekintetes úr,
kedves barátom uram!

Most az Athenaeum' számára dolgozván, az Életpálya' jelenései 's egyebek, mellyeket legközelebbi becses levelében írni méltóztatott, most elmaradtak. Úgy hiszem egy pár hét alatt egy csomót fogok küldhetni.

Most, ha mi könyveket méltóztatik küldeni (: Varga vezérkönyv 2-ik részeit, Jauber Hegelét stb :) : e' levelem' átadója Horváth István ügyvéd úr, szívesen elhozandja... Ha már kézen van: kérném alázatosan a' t. t. l.sagi oklevel' elküldését is.

Az életpálya nyelvében nem találok „Gelegenheit"-ot. Bajos róla a' jelenést elvégeznem. De már csak elfogy a' napokban. Ha egész kedvem volna hozzá: már rég meg volna.

Magamat kegyeibe ajánlott tisztelettel vagyok Pápán télhó 22. 1839

Kegyednek

igaz tisztelő barátja
Tarczy Lajos

Tekintetes Schedel Ferencz magy. akademiai titoknok úrnak
Pesth.

Tekintetes Schedel Ferencz
m. t. t. titoknok 's oktató urnak
Az akademiai szállásán
hivatalában.
Budapesten.

Pápa tavaszelő 22. 1839

Tisztelt barátom uram! 23

A' kivánt figyelmezői tárgyakat még sem készíthetem el — el lévén a' sok apróságok rectori ügyek, bajos dolgok által foglalva. Legelső privát foglalkozásom minden esetre ez leend.

Physicám I. kötetéből, 's képesítő egyszásomból küldenem most példányokat Dr. Bongrácz barátomhoz, 's azokból megbírásom után a' figyelmezői szerkesztőségnek rögtön szolgáland, mihelyt a' hozzá tartozó rajzok képen valahára a' sajtó alul kikerülvén a' már bekötve elküldött példányokhoz köttetnek.

Mint hogy nekem eddig physicámon szembetűnő károm van — mert a' tett aláírások mellyek physicám I.

költeménk végén látható — mint
előre gondolám nagyobb részt elolvasta
a' 47 ívre terjedő 's hat tábla rajz[…]
ellátott munkát nem fogom alább a[…]
hatni 4 pengő forintnál. . . . Menny[…]
munkámba került e' physica' magy[…]
nyelven 's a' tudomány jelen állása
szerint tartozott kidolgozása: azt
a' hozzá értő könnyen beláthatja —
mégis megköszönhetem, ha benne
buktam — messze attól, hogy saját
még hasznom is legyen.

Könyvöket majd annak idejéb[en]
— ha t. i. Gergács barátom a' Ész[…]
példányokat átadandja e' bolti ár
(1 = 4 pfor:) hirdetéséért — új fun[…]
népszerű Egyházzenéit — mellyek fűz[…]
ve 48 kr. pengőn adandók

Legújabb könyvöket pedig

azt, hogy mind Physicámat mind
Népsz. Egyházzenét a' Figyelmezőben —
a' milly hamar lehetend — jelentetni
recensiáltatni méltóztassék.

Varga' verskönyvét kérem elküldetni — pünkösdkor visszaküldendem.
Különben — mint hogy Pápán a' munka
nincs meg — nem jelenthetem.

Igaz tisztelettel vagyok
nagy becsü barátságába ajánlott

Kegyednek

tisztelő barátja
Tarczy Lajos

Levelemet átadó Gondol
Dániel pápai praeceptorunk
mindent elhoz mit küldeni méltóztatik.

Különösen tisztelt kedves barátom
uram!

Legelső tárgy miről írnom kell az életpálya. Testvérem nekem erről egy szót sem szólt, 's így azt kelle gondolnom hogy annak jelenése másra bízatott. Most már készülez; de hogy azon igen szeretett barátunkat meg ne sértsem, azonban az igazat mégis megmondjam: nagyon vigyáznom kell. Rövid időn — ha alkalom nem lesz — postán meg fogja azt kegyed kapni. A' többi szám bizonyos jelenései Augustusban készülendnek el, addig többféle hivatalos foglalkozások ebbeli igéretem' teljesítésében hátráltattak.

Ismérettanom 1. kötetéhez tartozó rajzok még sem érkezvén meg Pestről, ez oka, hogy példányokat most sem küldhetek; ezért nem küldök Égrajzi példányokat is. Egyébiránt rendelést tettem Pesten, hogy a' mint a' rajzok ki lesznek nyomva, kegyedhez tüstént tíz példányok menjenek. Gaz

azt óhajtanám, hogy Ismétessenek még a' t. társ. na
gyülése előtt jelentésnét a' figyelmezőben. Kegyed
látni fogja ez óhajtás' okát, 's ha ezen munka méltá
nyolást érdemel, tudom Kegyed, a' nélkül hogy kérjem
az igazság iránti szeretetéből pártolandja azt, 's a'
helyett hogy jók fáradságáért némi jutalmat vagy kapna
adatott volna, ezer forintnál többet veszített. De ha
e' munka valósággal — mert a' szerzők gyakorla
ni szoktak — legalább más jobbak mellett párt
fogást nem érdemel: akkor ne tessék ezért egy
szavát is vesztegetni — érdemetlen pártfogást mint
Kegyed nem tehet — nem tesz — úgy én soha nem
kívánok.

Az előbb iskolák számára írt két kis m
kának szerencsés vagyok ezennel Kegyednek két
példányban megküldeni — egyiket az tek. szer
kesztőség' másikat a' t. társi könyvtár' számá

Az ígért bírálandó könyveknek mint Ba
barátom azoknak és ez alkalomtól elküldé
sei alájatogon kérem.

A' puszta 's C-nek 's a'-knak stb. haszná
lására ezennel szoktatandom magamat. Én ennek
az egyszerűség 's szépség elvéből egyiránt pártolója
vagyok.

Jobb említett munkácskáimból 25 példányt kül
dök Eggenbergerhez — ott hát kaphatók lesznek. Egynek
árát — mindegyikből — 36 váltó krajczárra határoz
tam, így méltóztassék tehát kihirdetni.

Lelkes társainak 's igaz tiszteletemet je
lenteni kérvén, magamat nagy becsü kegyeibe
ajánlott állandó tisztelettel vagyok

Kegyednek

Pápán Jul. 10. 1839

igaz tisztelő barátja
Garay Lajos
K

azt óhajtanám, hogy Ismértetésem még a' t. társ. nagygyűlése előtt jelenhetnék a' Figyelmezőben. Kegyed látni fogja ez óhajtás' okát, 's ha ezen munka méltányolást érdemel, tudom Kegyed, a' nélkül hogy kérjem, az igazság iránti szeretetéből pártolandja azt, 's a' helyett hogy sok fáradságáért némi jutalmat vagy kapna adatott volna, ezer forintnál többet veszített. De ha e' munka valósággal — mert a' szerzők galacto[illegible]mi szoktak — legalább más jelesbek mellett pártfogást nem érdemel: akkor ne tessék e~~zért~~ [illegible] egy szavát 's vesztegetni — érdemtelen pártfogást mint Kegyed nem tehet — nem tesz — úgy én soha nem kívánok.

Az előbb iskolák számára írt két kis munkámat szerencsés vagyok ezennel Kegyedhez két példányban megküldeni — egyiket az tek. Szerkesztőség', másikat a' t. társ. könyvtár' számára.

Az ígért bírálandó könyveknek mint Bar[illegible] barátom arczképének 's ez alkalomtóli elküldését alázatosan kérem.

A' puszta & c-nek 's a'-knak stb. használására ezentúl [illegible] magamat. Én ennek az egyszerűség 's szépség elvéből egyiránt pártolója vagyok.

Jobbb említett munkácskáimból 25 példányt küldök Eggenbergerhez — így hát kaphatók lesznek. Egynek árát — mindegyikből — 36 váltó krajczárra határoztam, így méltóztassék tehát kihirdetni.

Lelkes társainak 's igaz tiszteletemet jelenteni kérvén, magamat nagy becsü kegyeibe ajánlott állandó tisztelettel vagyok

Kegyednek

Pápán Jul. 10. 1839

igaz tisztelő barátja
Tarczy Lajos
k

azt ohajtanám, hogy Természettanom még a' t. társ. nagy gyűlése előtt jelentessenék a' Figyelmezőben. Kegyed ki látni fogja ez ohajtás' okát; 's ha ezen munka méltánylást érdemel, tudom Kegyed, a' nélkül hogy kérném, az igazság iránti szeretetéből pártolandja azt, 's a' helyett hogy sok fáradságáért némi jutalmat vagy kapna adatott volna, ezer forintnál többet vesztett. De ha e' munka valósággal — mert a' szerzőről csalatkozni szoktak — legalább más jelesbek mellett pártfogást nem érdemel: akkor ne tessék ezért csak egy szavát is vesztegetni — érdemetlen pártfogást mint Kegyed nem tehet — nem tesz — úgy én soha nem kívánok.

Az alsóbb iskolák számára írt két kis munkámat szerencsés vagyok ezennel Kegyedhez két példányban megküldeni — egyiket az Acad. szerkesztőség' másikat a' t. társi könyvtár' számára.

Az ígért bírálandó könyveknek mint Ba[...] barátom átvételének 's az alkalomtóli elküldésé[t] alázatosan kérem.

A' puszta sz. c-nek 's a'-knak stb. használására ezentúl folytatandom magamat. Én ennek az egyszerűség 's szépség elvéből egyik pártolója vagyok.

Fölebb említett munkácskáimból 25 példányt küldök Eggenbergerhez — itt hát kaphatók lesznek. Egynek árát — mindegyikből — 36 váltó krajcárra határoztam, így méltóztassék tehát kihirdetni.

Lelkes társainak 's igaz tisztelőinek jelentésemet kérvén, magamat nagy becsü kegyeibe ajánlott állandó tisztelettel vagyok

Kegyednek

Pápán Jul. 10. 1839

igaz tisztelő barátja
Tarczy Lajos

Különösen tisztelt kedves
barátom uram!

Küldöm ezennel a' kívánt „Figyelmező" darabokat. Ha elolvassa Kegyed az Életpályát, 's aztán e' birálatot megnézi: azt fogja, úgy hiszem, szólni, hogy ez a' lehetőleg lágy. Azonban is — magányos viszonyaim' tekinteténél fogva — mindenki de különösen St. collega előtt titokban tartani kivánom nevemet.

September elején Pestre megyek, 's akkor a' verskönyvet 's egyebeket átvehetek. — A' Szár kivánt czikkelyeit nem recenseálhattam, mert Casinonkban egy pár hét óta azon lapokat hibáz-

nak, – majd talán, míg Pestre megyek, azt is elkészíthetem, 's magammal leviendem.

T. cz. szerető társainak igaz tiszteletemet jelenteni kérve magamat nagy becsü jó indulatáiba ajánlott alázatos tisztelettel vagyok

Kegyednek

Tápán nyárutó 18
1839

igaz tisztelő barátja
Garay

Akademiai Titoknok
Tekintetes Schedel Ferencz úrnak
tisztelettel
Az Athenaeum' szerkesztő
hivatalában.
Pest.

Tekintetes titoknok úr
kedves barátom uram,

26

A' szavazattani történetet kérem a' bíráló úrtól magához venni, 's most ez ifjútól ki e' levelemet Kegyedhez viendi megküldeni. Mivel a' következő részei még nem készek, 's azokat csak lassanként fogom kéziratba tenni: jutalomtételre tartom annak ez első közlését szánt évekre Pesten hevertetni.

Jatainak és Széchinek csak most érek vála-szolni. Kérem igen nagyon kedves barátom uramat e' válasznak, mellyet egy pár hét alatt veend Kegyed, minél hamarébbi kiadására, annyival inkább, mivel az már úgy is megkésett egy kevéssé. De új harag, 's patvarkodó Menbirálat — nem férnek össze.

Orosz — mint jól tudja Kegyed — engem' személyében oktalan oktatónak nevezett. Erre én néhány sort írtam, 's majd Bajza barátunkhoz, mint a' kinek úgy is bajai voltak Orosszal, küldendem, kérem a' figyelmezőben annak a' legelső számmali kiadását. Tudom, hogy e' soraimmal mintha darázs-fészekbe nyulnék: de e' színlő gorombaságot lehetetlen eltűrnöm.

Mint ez előtt, úgy jövendőben is teszek a' figyelmezői tárgyak iránt megbízni — szívesen szolgálok tehetségem szerint Kegyeteknek — a' philosophiai 's physicai; különösen még aesthetikai szakra tartozó munkákat is örömest elvállalom; s most — ha tetszik — ez alkalomtól

eket könyvet küldeni.

A' névkönyvet alázatos köszönettel vettem.

Igaz tisztelettel vagyok

Kegyednek

Jun. 1. 1890

tisztelő barátja

Tarczy

[illegible]

M. t. t. titoknok 's professor
Tekintetes tudós Schedel Ferencz úrnak
tisztelettel

Pest.

27

Különösen tisztelt tekintetes
Tiszteltő úr,
kedves barátom uram,

Physicám' ellenbirálatának elejét ezennel küldöm — méltóztassék azt a' legelső figyelmezőben kiadni, kérem. Mához egy hétre küldöm folytatását. Hamarább azt nem lehet küldenem, mivel én holnap superint. gyűlésre megyek honnan csak csütörtökön szabadulhatok.

Szabad kegyedet egész tisztelettel arra kérnem, hogy a' nyomtatás' hűségét felügyelni, a' correcturát végig nézni méltóztassék? Könyörgök; én teljes bizalommal vagyok.

Még egy szót. Mulhatlanul szükség az, hogy én mint a' ki székfoglaló értekezéssel is el vagyok foglalva, legközelebb vett emlékeztető levél tartalma szerint julius végire egy értekezést készítsek az Évkönyvek' számára? Méltóztassék erről egy pár sort írni, kérem. Hiszem, hogy ezt tőlem nem kívánandják.

Társait alázatosan tisztelvén állandóan vagyok

Pápa Jun. 29. 1840.

tisztelő barátja
Tarczy

Pápa. Oct. 19. 1840.

28

Különösen tisztelt barátom uram,

Csak tegnap kapván Kegyed' becses levelét, az ebben foglalt megbízásokat még nem teljesíthettem; ez oka, hogy azokra most nem válaszolhatok, hanem rövid idön mindeneket, 's igen örömest fogok.

Tiszta Mértanom megjelenvén, méltóztassék egy példányt a' m. t. Academiának, egyet pedig magának elfogadni. Typogr. Szilády úr általadandja a' köteget, mellyben van egyszersmind Physicám 1. kötete.. Könyörgök Mértanomnak a' Literaturai mozgalmakban megemlitéséért, 's majd a' Figyelmezőben új megbirálatatásáért. Talán Vásárhelyi úr elfogadná.

Mind a' n. Almanachot, mind a' tégyényt kérem typogr. úrnak általadatni.

„Mikor jön ki a' természettudományi műszótár?"

Igaz barátságába ajánlott tisztelettel vagyok

Kegyednek

alázatos szolgája
Tarczy Lajos.

29

Különösen tisztelt barátom uram,

Az ide mellékelt könyvecs typographiáját küldi Kegyednek, hogy azokat a Litera-turai mozgalmakban megemlíteni szíveskedjék. A lelki [illegible] különösen azt, hogy azok ő Cs. fenségének a Ná-dornénak ajánlvák, s ha alkalmat találja Kegyed, a [illegible] [illegible]. A halottas könyvről azt hogy muzikai [illegible] vannak benn' hagyva.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tóth Ferenc úr küldi Kegyednek, [illegible] azt üzeni, hogy legalább a kérdéses méltóságát az [illegible] lapról végig, megemlíteni.

Isten Kegyeddel!

Pápa. júl. 9. 1842.

igaz tiszt. barátja
Tarczy [illegible]

M. acad. titoknok és köz-oktató
Tekint. tudós Schedel Ferenc úrnak tisztelet-tel

egy könyvvel

Pesten.
az Athen. szerk. hivatalában
Borz-utcza 222. sz. Neumajer ház.

856

gâban a'

Tekintetes Titoknok Úr!

Martius 7-ikén írt becses levelét Aprilis 15-i-
kén kezemhez vettem. Hogy én a'
"Hunyady Mátyás Prágai fogságában" czimü
szinjátékot, a' Nagy Méltóságú Gróf Elnök Úr
eránti mélly tiszteletből akarám ajánlani Ő
Excellentiájának: azt maga az ajánló levél,
a' szinjáték után következő levélen eléggé bizo-
nyítja. De legkissebb czélom se volt hogy ennek lá-
tásával és olvasásával alkalmatlankodjak az Or-
szágos gondokkal elfoglalt Nagy Embernek; ám-
nál kevésbé, mivel a' mit tudok is, féggyanlva
kell megvallanom, jó szóra fest nem tehe-
vén, harmadszori leírásom után is, sok hibák-
kal rakva kellett azt felküldenem, hogy az idő-
ből ki ne maradjon. Én tehát csak a' társaság bi-
rálóihoz akarám azt, gimnázi reménylvén,
hogy mindön ezen az úton érdeme esik Ő Excel-
lentiájának, ez én személy tiszteletem, nem fog-
ja azt rosz néven venni. De mikor a' Könyvtáro-
ról kezhetetlen darabos, egy fő Tábla hős jóakaram,
nál azt perseálni és tisztelni kellett: az
azt erősítette, hogy ha az már a' Méltóságos Gróf-
nál van ajánlva, személyesen Ő Excellentiá-
jának kell azt tisztelni is, és elküldeni.

Én

Én bár több ellenvetésemre kézön az is jelkoztam, hogy ebben az esetben, egy Ő Excellentziájához intézett levelet is kellett volna keszítenem, de a' mit én nem tettem, most pedig már késő: ucább mindazáltal azon gondolat által, hogy a' tisztelt Úr az efféle dolgokban tapasztaltabb nállam, megengedtem magamnak győzettetni, 's rámásfára vállaltam; reménylvén hogy az Ő Excellentziájának küldendő levél híjját az ajánló levél kipótolja pótolni. – végezetül pedig, mellyet az ajánló levél utójából eléggé kivehetőnek véltem, az volt, hogy ha a' m. t. Társaság azon darabot a' kinyomtatásra méltónak ítélné, az abból bejöhető hasznot fordíttassa a' Magyar színészet gyarapítására.

Ha mindazonáltal ezen tettem által, mind a jogalom mellett is, Ő Excellentziájának alkalmatlanságára szolgáltam: azt kimondhatatlanul sajnálom és azért a' legalázatosabban engedelmet kérek; valamint azért is hogy Fehérváras Tisztelt Úrnak bajosított okozottam.

A' másik darabot pedig már le is küldötte Martinek 19dikén ekkorra: de újonnan fel nem küldöttem mivel a' kitett határ időre fel se érkezett volna.

Kel-

kelmel alázatosan jelentésük után a' kért engedelmet reménylve vagyok

Fehérváres Tisztelt Úrnak
N. Harsányban Április 17dikén 1837

alázatos szolgája
Tarczali György mk.
Prédikátor.

123 [illegible] Kel. apr. 22. 887.

2/1

784 796

A Magyar Tudós Társaság Nagy Ér-
demű Titoknokjának Tekin-
tetes Schedel Ferencz
Úrnak [illegible] tisztelettel.

Pesten

Kigyó útczában a'
407dik számú házban

Eger 8 febr 842

Vett. marc. 9. 842.

Tekintetes Úr!

Becses sorai az elragadtatásig magasiták keblemet, koránt [ne]m önérzetem, de a' nem remélt megtiszteltetés miatt; valóban Kd engem [kü]lbecsült érdememen, 's büszke lőn önhitt tudnék lenni, ha igaz köl[t]ői hivatásom felőli kétségem vissza nem tartana; melly okból félve lé[pe]k minden versemmel napfényre, félve, de nem a' kritikától, hanem [a]zon kétség miatt: hogy tán rosszat adtam, a' legélesebb kiméletlen kri[ti]kát lelkem mélyéből ohajtom minden müvemre, 's megfoghatatlan [v]löttem hogy a' literatura illy forrongásában, illy sok zanadz között a' rosz-versözön ellen, miért fösvénykednek Töltet olly annyira a' kri[ti]kával, miért kimélik ostoraikat holott csak egy pár év előtt is — [a]z irodalom igen nagy hasznára — semmi sem kerülheté ki figyelmö[ke]t; a' gyávák ugyan remegtek, de a' kiben tehetség volt a' kemény [c]sapások alatt csak erősödött. Vagy talán mi, kezdők, a' kritika fi[gy]elmét sem érdemeljük meg csekélységünk miatt? ha igen, egy pár [s]orba kerül név szerint elmondani: ezek 's ezek a' kritikán alól [v]annak, gyalázatjai az irodalomnak, tehetetlen kapaszkodók 's a' t. kämpfen gegen den Stümper, 's miért nem tesznek ert.

Klopstock Messiását illetőleg, igaz ugyan, hogy lelkem egész hevével olvastam át az isteni müvet: de lefordításának gondolatától [ma]dig vissza riasztott a' mü nagyszerüsége, fiatalságom 's a' versemme vált [Ar]s poëtica, Quid valeant humeri quid ferre recusent, szavai, de Kd Kazinczym lett 's habár én Kölcseyje távolról sem lehetek a' lel[k]ülés megtevé bennem hatását 's ha Isten erőt ad az isteni Messiást magyarul megszólaltatni, azt mint viditónak Kegyednek fogja köszönhetni a' literatura, mert a' gondolat, vagy legalább a' határozat bennem tán soha sem ébredt volna fel. Bele kapok kezefekény elvemmel: cum metu et tremore a' kemény dióba, noha az idén my

iskolai studiumaimnak kötelességem által vett időm legnagyobb részét; az
kivül ismereteim terjesztése literatori elveim theoriáim javitása, íz
lem finomitása szinte időt kivánnak, mert nevelésem csak 4 éve hogy
irodalommal olvasok az előtt vegetáltam, 's bár annyi eszközöm vol
mennyit a' literatori roppant készület kiván; Klopstockot Schillert
rom, de mit tartanál Goethét Herdert Uhlandot csak itt ott kap
dott töredékekben csodálnom? Wielandot Lessinget Matthissont stb
csak hirből ismerem? A' magyar iroda[lm]a nézve, 's most megin
dúlt Nemzeti könyvtárt nélkülöznöm kell. Dayka[']t Virágot K[is]
csak a' Toldy Handbuchjából ismerem Berzsenyit egy átolvasás uta
illyenkor aztán nincs hova nézz a' jegyzetekkel, de azt is ki győzze
'S ez okból alázattal esdek Kednek méltoztassék a' N Könyvtár elő
füzetét, ha csonkulás vagy az intézet kára nélkül megteheti, néke
megküldeni vagy könyvárosi uton vagy valami Józsefvárosi által
mal, Kdtől kérem, mert könyvárosnál nem lehet egyes füzetet ven
hadd birjam a' nagy költőnek legalább verseit, az árát vagy könyváro
nál teendem le, vagy a' szünnapokban magam viszem át.

De bocsánat e nagy kitérésért; én dolgozni fogok a
mennyi csak erőmtől és studiumomtól telik, 's ha megengedi
dőszakonkint tudatni fogom Kddel mit és hogyan dolgoztam, neme
lem clientestől nem fogja kimélni oktatását akár szóval
ha e kegyre méltat, levél által. Igen kiváncsi vagyok tudni ha va
jon Dávid zsoltárait jó modorban kezdtem-e forditani? mindeddig
véleményt felőlök nem hallottam. 'S azért nincs is nagy kedvem foly
tatásukra. A' Szünnapokban tiszteletére teszek Kdnek egy nyo
lább verset vicadet boffranta['] Fül nyakára birálat végett

Engedje meg kérem, hogy némi aesthetikai vagy kritikai kérde
sekben ha talán néha valami kétségem volna, tanácsát őszinte fiúi
bizodalommal kikérhessem 's magát további kegyeibe ajánlhassam

Alázatos Szolgája
Vi[...]a József
4 évi theolog.

Egra Maj: 9. 1832

Tekintetes Úr!

Nem illeném talán a' fájdalom' szentségét há-
borgatni, azomban egy ismeretlen de részvevő ke-
bel szava nem lész alkalmatlan. Én nem jöttem
vigasztalni a' megszomorodott atyát, Kegyed magá-
ban lel vigasztalást, csak kérni jöttem! győződjék
meg kedves Kazinczym! hogy igaz részsvevője va-
gyok fájdalmának, 's alig várom a' perczet, melly-
ben Kegyedet tisztelhessem személyesen, és ked-
ves árvait csókolhassam. A' részvétén kivül
hála késztetett tollat ragadni; azes köszönet
Kisfaludyért, én csak verseit szemléltem, 's Kegyed
mennyire megjutalmaz, 's talán az ön lézet hasá-
val is! Elkeseredése nem veszté el hatását, én
hálámat tettleg akarom kimutatni. Kit hő
lött gyujtá meg Kegyed bennem a Messiás lefor-
dítására ösztönző szikrát, 's eddig az első ének
felénél többet fordíték, talán többet is tehet-
ték ha studiumaim zápora, mondom zápora
több időt engedne; azonkivül bizony nem szé-
gyenlem megvallani: az én muzám nagyon faj-
kos, ha igéz is valami jót, ugyancsak megizzaszt
érette, míg ideadja 's ha valakinek bizonyá-
ra nekem tellyességesen meg kell tartanom
Goethe tanácsát: Darum kehre dich nicht
de meat invita minerva egy napig sem tu-
dok egy jó hexametert faragni! Közelég
a' vacatio csak késztesse Kegyed a' legélesebb
criticai bonczkést 's a' legsujtóbb ostort

müveimre. Addig is egy kétségemet könyörög
eloszlatni ha stilu foglalatosságai és fáj d
ma engedi: az a' hempöczkát Vörösmarty
eposiban és régibb müveiben mindenütt
hosszunak olvasom; most rövidnek is lát
használtatni, valljon használhatni-é rövid
nek is? mert bizony sok erőltetésbe kerül
jerést kell feláldoznom a' hosszu a-nak
holott az euphoniára nézve a' rövid a
is megállhatna. Kész vagyok kérem
ne tagadja meg tölem a' felvilágositást

Hegyed nekem gyászlapot küldött és
ezömhangokkal akarom megvigasztalni,
csak azon, ha azokban Hegyed találan
egy pár jó eszmét, 's ha tapasztalandja
hogy a' komoly méltoságú alcaicát ne
alacsonyitám le az alkalmi versek ka
zi munkájára, ha sokszor irtam soha
sem irok több alcaicát

Szerezze tovább is barátságára m
tatott hálás tisztelöjét, 's nyujtson al
kalmat, hogy azt valóban megérdemelhe

Szinte szolga
Szigarina ...

Vett jan 10 843

~~Válasz jan 11.~~

1856

Tekintetes Úr!

Karácson van, az egész világ tisztelkedik, ajándékokat ad 's vesz,
én sem akartam elmaradni, hogy Kegyedben egyik pártfogómat 's
[illegible]ható lelkesítőmet igaz magyar szívből meg ne tiszteljem 's hódo-
latom zálogául legalább igazában egy ajándékot ne küldjek, magában
[illegible] kicsiny az, de ha adójának készségét 's szándékát te-
kinti, lesz némi becse. Az egész dolog ebben van. Kisfaludi Nagy
Zsigmond egy magyar lelkű pap, Pyrker Ős hajdan gyöngyeinek jó
[illegible] fordítója Kazinczy apánknak vagy 30 levelét fedezé
fel, mellyet a' dicsőült Balkay Pál egri festészhez leginkább mű-
vészeti tárgyakról írt. Kérte Balkayt, hogy engedné meg a' le-
veleket, másolat végett legalább, Kegyedhez felküldeni, de kérése
sükertelen volt, a' nem igen művészi nemességü művész csak pénz-
ért akarta csak átengedni. Kérte továbbá, hogy engedje meg a' be-
cses maradványokat itt lemásolni, nagy késztetéses [illegible] után
végre megengedé, 's Nagy Zsigmond barátom a' leveleket nékem
átadá, 's azokból eddig 10-öt már lemásoltam szóról szóra
betűről betűre, így pénz nélkül is czélt érünk. Soha sem fog-
[illegible] Kegyed örömét, mellyet e' kedves ereklye látásán éreztem,
'S én innen merem ajándékom becsét, hogy az talán Kegyednek
is fog némi örömet szerezni.

Klopstock Messiásában kiszabadítvám már a' po-
kolból, az az, a' második éneket is bevégzém; talán valamics-
kével többet is dolgoztam volna, ha a' pünnapokban Goethét
Kegyed bírói zár alá tette volna; bizony nagyon szeretném
ha azt minél előbb bevégezne 's Schedel Ferencznek mint lelke-
sítőmnek ajánlva Kegyednek bemutathatnám, de bizony még
az messze van.

Szeretem hogy a' közönségekre a' Közf. társaságnál
gyed is biráló, meglátom, rá fog-e ismerni az enyémre, ha
bész bizonyosan, úgy-e ez a' felelet, én sem akarok ma
E levél átadója biztos alkalom, 's ha Kegyed kezelésén
van, átküldheti ez által a' Satyraimért remélt ívlap-
kat.

Egy sereg Anakreontikáktól ijedt el Kegyed már
dig is e' levelem mellékletében, szigorú birálat után
vegye fel azokat az Athenaeumba, Bayrát 's Vitért k
védlem, jól-e? Kegyed itélje el, meg nem foghatom, a' görö
's latin versnemek irodalmunkból majd egészen kiszorúln
Azonkivül, ha már az Athenaeum füzetekben fog meg
jelenni adjanak az Irzeneit kritikát, tán assák fel
benne a' kritikai lapok, mellett ö csak más ki tudna
ert valahára Kegyedektől kiadkozni, ugyan minek hagyj
a' fiatal sarjadékot tévelyegni vagy satnyulni? Lesz k
tika úgy hiszem, 's ennek reményében nyujtom át az
előfizetési díjt becses Athenaeumjokra, mellyet Tár
kányi Bélának a' Seminariumba Egerbe méltóztassé
küldeni

Legmélyebb tiszteletemet 's legőszintébb hódo-
latomat mondja el Kegyed Bajza 's Vörösmarty Uraknak,
tartson meg Kegyed további éltesítő kegyében, ki mid
azt lelkem egész erejéből megérdemelni törekszem,
legbuzgóbb tiszteletem mellett boldog újesztendőt kíván
va vagyok Kegyednek holtomig

Legőszintébb tisztelője
Tárkányi Béla

1856

Eger 20 Jun 1843 36

Tekintetes Uram!

Kedves válaszát dátum nélküli levelemre a' fiui érzelem [le]gforróbb hevével olvasám, mert ujolag 's most legnagyobb mér[t]ékben tapasztalám hogy Kegyed előmenetelemről valóban [a]tyailag gondoskodik; nem képzeli Kegyed örömemet, hogy gyer[m]eki hálámnak 's készségemnek alkalma nyilt a' Kegyed atyai gondoskodásával és szeretetével vetekedhetni. Talán meg is mosolyogja Kegyed gyermekségemet, de higyje el, soha sem tudom melegebben kifejezni tiszteletemet mint a' gyermeki érzelem hangján.

Ha Kegyed itéletét más verseimről is olly szerencsés le[h]etnék megérdemelhetni mint azon Anacreon [illegible]ról: soha nálam engedelmesebb tanulóra nem fogna találni. Anacr. Bajza urnak ölöt kár volt átadni, 's ezután semel pro semper ha va[l]ami kéziratom Kegyedhez kerül, csak helybenhagyásával és ne másként lásson világot; most ugyan nem félek a' kiadatástól mert Bajza úr is lát.

Sz. Nagy Zsigmond urtól, ki Kegyednek legmélyebb tiszteletét küldi, világosan tegnap tudtam meg, hogy Bátkay Pál úr a' más[i]k után minden díj nélkül megengedi kiadatni Kazinczy' leve[le]it, mellyekből csak 5 ivnyi még letisztázva. — Athenaeumot mind[e]ddig nem kaptam soha, a' legnapelőtti postán ha 15e az megjelent, megkaphattam volna leszy critica, hála istennek — Kiliánnak [illegible] csak 5. előfizetőt szerezhettem. [illegible] csupán ösztönöm [illegible] két füzet [illegible]. — Vörösmarty 's Bajza uraknak mondja el Kegyed legforróbb tiszteletemet, 's legmélyebb hódolatomat; ki midőn szeretet Kegyednek ujolag elmondanám, további kegyeiért esengve vagyok Kegyednek fiui birálommal

őszinte szolgája
Tárkányi Béla

[illegible] alkalmasint Tárkányi Béla lehet, 's ha addig is talál [illegible] boldogítani levelével 's ebben [illegible], jobbadra [illegible]

Tekintetes Schedel Ferencz úrnak

Egr.

Pesten

Eger 15ik Márcz 1843.

1856

34

Tekintetes Uram!

Van szerencsém bemutatni Kegyednek Kazinczy' néhány leveleinek
másolatát, mellyeknek, mint már talán említém, egy Nagy Zsigmond nevű magyar
...kü pap által jutottam birtokába. Eredeti hüségében, minden változtatás, minden
kihagyás nélkül másolám le azokat, Kegyed fogja tudni a' kihagyandókat. A' 24ik
...ámú levelet datumhiány miatt tettem utolsónak. Külön lapon egy levelet fog
Kegyed találni X X X. jel alatt, e' véletlen alkalom sokkal szerencsésebb volt, mint
...em Dalkaytól kitudhattam volna, kihez írta légyen azt Kazinczy? de mihelyest
...ezést tehetem, sietni fogok a' fölvilágositással, annál is inkább, minthogy ez is e-
...gyik kedves alkalmam lesz Kegyedet levelem által füzi birodalommal tisztelhet-
...

A' Messiásra szerencsésen ...ltet Sionám 's a' Kegyed leltes ösztön-
...zési; most már a' 4ik éneket kezdtem el, Kegyed atyai levele szüntelen előttem
...an, először ösztönzést másodszor szabálykijen, 's ha az Isten folyvást így meg-
...artja bennem a' lelkesedést, Kegyed' reményét is fogom tán teljesíthetni, Klopstock'
...rimeit sem tévesztem el. Nem képzeli Kegyed örömömet előhaladásomon 's ebből is
...áramzó ösztönömet; csak már a' legszigorúbb kritika alá adhatnám minélelőbb
...Költeményem minden versét, hogy botlásaim kijavítása után kétszeresen örvend-
...hetnék. O milly forró szerelemmel ölelem szívemhez az Athenaeum füzeteit
...ességes bírálata miatt, csak a' Regélő és Honderün kivül a' Mélesképeket, 's poe-
...ai tekintetben a' Rel. és Nevelést is szóval az egyetemes magyar széplitteraturát
...méltatná kritikájára; valahára tehát meg is teljesült reményem, adnak Kegyesek
...kritikát, mi olly nagy hiány volt irodalmunkban a' Figyelmező megszünte után.

Ha Kegyed jelen soraimat válaszára méltatná, abban egyik munkás
...ra lelkesítő angyalomat fogném lelkem elragadtatásánál ölelni, hidje el Kegyed
...nálam engedelmesebbnek soha sem adta tanácsait. Tőlem hála fejében vegye őszinte
... hódolatomat, 's mondja el egyszersmind Vörösmarty és Bajza uraknak legforróbb
...tiszteletemet, kiknek koszorújában Kegyedre Istenemnek minden áldásáért esedez-
...ve milly tisztelettel mellett vagyok Kegyednek

őszinte tisztelő szolgája
Tárkányi Béla

Engedelmet, hogy Kegyedet e birománnyal Bartay ur-
hoz terhelem, nincs senki másom Pesten kihez olly bizoda-
lommal folyamodhatnék. Vörösmarty Szózatát foglalja ma-
gában a' csomó, egyik barátomtól zenésze kve.

Eger 9ik Maj 1843

38

Tekintetes Uram!

Vettem a 20 péld. pályamunkát, hálás köszönetet érte
[illegible]gezni fogok azt megérdemelni. Kovács Mátyásnak
[a] küldeményt átadtam. S minthogy Kegyed Évlappal a'
[K]isfaludiak mellett még karácsonhoz megtisztelt,
[s] most küldött van szerencsém ez alkalommal
[v]isszaküldeni, melly egyszersmind általam köszönetem
[k]ifejezésére Kegyed figyelméért.

A' Messias' leforditott énekeiből annál örömestebb
küldök mennél hamarább mutatványokat, minthogy vé-
leményt fogok hallani művem felől, s ezzel ösztönt
[a] további dolgozásra és szorgalomra, tudja Kegyed
mennyire égek a' kritikáért. Ma végeztem be
Vitordemus dicső beszédét a' 16. énekben, hála Isten
[az] idén jól megy a' munkám, de még is alig hiszem
hogy őt éd[illegible] úgy elkészülhetek a' mint óhajtanám, azon-
[b]an Isten tudja hogy lesz, én nem hagyom félbe. [illegible]
[m]it beszélgetek is rögtönzöm néhány csúszó állatok,
[illegible] nem csak lelkület de esőket; szemba adták
[illegible] kis regényét, egy kis hilátalást.

Nagyon köszönöm ujolag Kegyed figyelmét
neat mindig uj tüzet gyujt bennem Klopstock
ugyannyira hogy ha valami classicus helyet akar
leforditani, Kegyed meleg leveleit — legkedvesb é
nyeimet — veszem elő, 's azok szine előtt dolgo

Vörösmarty és Bajza Urakat legmélyeb
hódolattal tisztelettem. Tartson meg Kegyed tova
is szeretetében azon reményeit hogy talán meg
gom azt valaha érdemelhetni

legigazabb tisztelőj
Jászlányi Erzsé

Eger 11 Maj 1850

Tekintetes Úr!

Nagybecsü Jóakaróm!

Kegyed felhivását Klopstock Messiását illetőleg ezennel an-
ál nagyobb készséggel teljesitem, minthogy lelkem egyik legnagyobb
töne, studiumom legfőbb rugója: birálatot hallani műveimről.
[illegible] ivel van szerencsém szolgálni az eddig leforditott negyed-
fél énekből, mellyek csupán [illegible] 's nem kidolgozásnál fog-
va erdekesebbek a többiek felett, ha időm lett volna tisztázásra
mind el-küldöttem volna, de mutatványul [illegible] ez is
elég. A' vonallal jegyzett helyek előttem legsikerültebbeknek lát-
szanak, 's meglássa Kegyed azok legjobb hatással lesznek birálóimra.
Azt azonban mindenek előtt kellett vala megjegyzenem, 's mu-
tatványt úgy nézze Kegyed 's úgy mutassa be mint első kis
művét, melly a' nonum prematur-tól még igen messze van.
De 's nyilatkozatom által korántsem akarok engedékenysé-
get koldulni, söt kérem mindenekfelett kérem Kegyedet, adjon
igen igen szigorú birálatot minden verssoromról, ez legfőbb
ösztönöm lesz, 's hogy ez volt eddig is, talán megfogja ismerni
jelen mutatványomon Kegyed által becses leveleiben kifejtett
elveit, kritika kell [illegible] 's ha ösztönözni akar, tegye azt
műveim birálataival nálam, mint talán minden levelemben
mondtam, engedelmesebb tanitványra egyhamar nem fog találni.

Mihelyest mutatványom Kegyed kezeibe jött nyugtasson
meg felőle az első postán csak egy sorával, 's ha lehet, azután
a felolvasással se késsen, feszült vággyal nézek azon jöven-
dőm elébe, melly nekem birálatot hozand, ne sajnálja Kegyed

tőlem időt 's bája meg személyesen is, kit 's miképen ve-
hetet Műveimről, akkor megfogom halaha fizethetni Ke-
gyednek irántam kitüntetett jóságát. Mi volt oka Ke-
gyednek, hogy Mutatványt kért a Messiásból, nem tud-
om, de mi fiúság is fiúnak tudni atyja tetteit, midőn a-
nek jóakaratától amaz megvan győződve 's nekem a
bírálat is elég erél leem.

'S kérelmeket azért várom hogy számos
örömmel szépülhessek Kegyednek kötelére. Vegye ke-
Vörösmarty, Bajza urakkal együttesen legfo-
rróbb hódolatát, 's tartson meg Kegyes engem to-
vábbi jóakarata kegyeiben, ki is legmélyebb hódola-
tal vagyok Kegyednek

örök szolgája
Tárkányi Bé[la]

Eger 3d Jun. 1843

Tekintetes Úr,

Nagybecsü Barátom!

A' kivánt mutatványt Klopstock Messiásából 10
nap előtt Eggenbergernél tettem le, a' ki eddig Ke-
gyednek úgy hiszem átszolgáltatá, ha nem, tehát iránta
[...]emdlést vagy Eggenbergernél vagy e' levél átadója által
[...]hozzám a' birálatot kimondva várom, mennél rész-
letesebb és szigorúbb annál kedvesebb és tanulságosabb le-
nekem.

Adja meg az Isten Kegyednek, mely koldó tö-
keletem mellett mit Kegyed Vörösmarty és Bajza ura-
kal is legyen szives közölni vagyok.

Kegyednek

örök tisztelője
Tárkányi Béla

Tekintetes
Schedel Ferencz úr
a' M. T. Társaság titoknokának
Pesten

Eger

[illegible]

Eger 20 Sept. 1843.

41

Tekintetes Úr!

Hogy a' szünnapokban személyesen nem tisztelkedhettem Kegyednél, a' miskolczi tűzvész volt oka, melly szüleim vagyonát majd nem egészen elhamvasztá. E' sorok vigyék meg fiui forró tiszteletemet, 's számoljanak Kegyednek munkálataimról. A' mind terjedelmére mind tartalmára nézve nagyszerü 4ik Énekből csak néhány vers van még hátra, mellyben a' Messiás ötöd részét fogom bevégezni más fél év alatt; csak Isten erőt adna a' többinek folytatására is! Mint a' felküldött mutatványból is észre veendi Kegyed, mindig szigorúbb vagyok magam iránt mennél tovább haladok a' mü fordításában; legyen Kegyed százszor keményebb megbirálásában, talán úgy nem hiába dolgozandom. Reménylem a' többi Urak is, kik előtt fel fogja olvasni, vagy már eddig is felolvasta mutatványomat, szint olly őszinték lesznek, mint a' milly jóakaróknak hiszem őket; isten angyalaként ~~[illegible]~~ várom a' birálatot, ha lehet, ne halassza Kegyed igen sokára. Ha foglalatosságai halmaza engedi, örvendeztessen meg Kegyed egy pár sorával, Kegyed nem fogja megállhatni hogy abban egy pár üdvös szabályt ne adjon útmutatásul annak, kit munkára atyai szeretettel felszólított, 's nincs-e elég

érdekem sorait forró vágygyal óhajtani!

Négy nap előtt neveztettem ki Actuariusnak az egri ér-
seki Cancellariánál, 's így van reményem még jó darab ideig E-
gerben időzhetni. Dolgom ez által is megszaporodott, de Kegyed
ismeri kitűrésemet, 's én igérem Isten után, hogy most sem
leszek hanyagabb, mint eddig voltam.

Az athenaeumi lapszemléből senki nem tanult többet
mint én, 's megszüntét senki jobban nem fájlalja, mint én; de
azon édes remény vigasztal, hogy lesz valaki Kegyed társaságából
ki a' derék Vörösmarty helyére lép, 's megkönyörül a' szegény irodal-
mon.

Vörösmarty és Bajza uraknak vigye meg Kegyed legme-
lyebb hódolatomat 's legforróbb tiszteletemet. Tartson meg Kegyed
további szeretetében, ki midőn azt egész erőmből megérdemelni
törekszem örök hálával vagyok

Kegyednek

Őszinte szolgája
Viparina József

Eger 19-d [illegible] 1843

42

Tekintetes Úr!

Ha jól emlékezem talán tudósitám is Kegyedet pesti utam
[...]kadalyáról a' miskolczi tűzvészről, mellynek szülőim vagyona is
[á]ldozatja lett; 's ámbár ez kedélyemet nem kevéssé búsitá, azért
[ne]m szüntem meg folytatni az elkezdett óriási művet, mellynek
[...]ivitetéhez a' gondviselés Kegyedet rendelé őrangyalomul. Eddig
[...] ötödik ének harmadát értem el, 's hogy nem fáradtam bele,
[...]kár mikor hatalmában áll Kegyednek meggyőződhetni, mihelyest
[...]tőle mutatványúl valamit felparancsol, tán még meggyőz[...]
[...]ette a' még Juniusban felküldött mutatvány, mellyről a' czi[...]
[...]tisát ei pedig a' legélesebben epedve várom, úgy szinte az
[...]dti „Őrangyal"ban megjelent első ének, mellyről hirlap át[...]
[...]ján is szigorú véleményt adni alkalom nyilt Kegyednek.

Egy antiquitással van szerencsém szolgálni Kegyednek
[...]rásmódja sajátságos, talán valaki hasznát veheti a' t. társági
[...]oral között kik a' nyelvészet szorosabb studiumokká tevék

Hogy az Athenaeum megszünend, senkinek jobban nem fáj[...]
[...]ekem, nem képzeli Kegyed mennyit tanúltam belőle, adja Isten
[h]ogy minél előbb phoenix támadjon hamvaiból. Vörösmarty 's
Bajza Uraiknak vigye meg Kegyed legmélyebb hódolatomat
[...]hatszon meg Kegyed továbbá is atyai kegyes szeretetében 's
[...]yujtson alkalmat arra megérdemelhetnem, ki hálás tiszte[...]
[...]ttel 's hű hódolattal vagyok

Kegyednek

örök[?] [illegible]
[illegible]

3

1856

Eger 20 Dec 1840

43

Tekintetes Úr!

Engedje meg hogy fiui hódolatom' jeléül boldog új esztendőt
kivánva Kegyednek újévi ajándékul szorgalmam' sikerével kedves-
kedjem, melly szerint Klopstockból az 5ik Éneket és így a' Messiás
negyedét a' mennyire erőmtől tellt, de a' kezdetkél minden estve
...bban – bevégeztem, 's most már a' 6ikat irzadok. Ha általa
...n némi kis örömet szerzett Kegyednek egyetlen Mecenasom!
...y én vagyok legboldogabb az új évi tisztelkedők között
... midőn magamat atyai kegyébe fiui bizodalommal továbbá
ajánlanám, 's jótétemény vezérlésért ~~...~~ ezentúlra is kérném
...mélyebb hódolatomat és tiszteletemet küldve Vörösmarty és
Bajza Uraknak vagyok holtomig

Kegyednek

igaz tisztelője
Tárkányi Béla

16

Hirl Tár
Nemz Pest
Jel Rel
Vil
Reg
Ofen
Tagesbl
Spieg
Ungar
Életk
Orv
Hon

1856

Eger 21 Jan 1844

44

Tekintetes Úr!

Dolgozmányomból a' mutatvány megjelent, szeretem, hogy szó nél-
[kü]l hagyták de átkom azokat, kik a' cæsurahiányait benne megróvták
[...]t azonnal hozzá fogtam a' kijavitáshoz, 's most az egész énekben
[...]720 hexameter közt csak 5. van, cæsura nélkül, az is csak azért
[...] ezt nem akarok feláldozni mátélnek. Oh ha így jöhetendőt vala
[...]! De semmi kárommal okúltam. Most csak a' Kegyed véleménye
[...] igen szigorú birálata van hátra, mellyet ha tán e' levél
[...]bb napokig ott mulató átadója nekem meghoz: nekem lesz legbol-
[do]gabb farsangom a' világon.

Legyen kérem Kegyed tolmácsa Vörösmarty és Bajza uraknak
[le]gmélyebb hódolatomat, Kegyed pedig tartson meg tovább is atyás-
[...]ódi kegyében a' ki midőn azt kérem teljes erejéből megérde-
[mel]ni törekszem vagyok fiui hódolatommal

Kegyednek

hű tisztelője
Tárkányi Béla

Eger Junius 20án 1844.
Vett. jun. 26.

Tekintetes Ur!
Legjobb Uram!!

A' Kisfaludy Társaság nemes ajándéka Miskolczon szülém boldogító karjai
közt lepett meg, ha hozzá veszem az öntudatot, hogy pályaművem az elsőnek
[illegible]ltó versenytársa volt, és hogy voltak a' birálók közt, kik tán az enyém-
k itélék az elsőséget — de különben is... a' 75 arany soha nem jutalma-
tt volna úgy meg, mint a' pompa könyv, melly azonfelül hogy szebb em-
[illegible] minden pénznél, a' munkára is hathatósb ösztön, küzdéseimnek is ked-
vesebb kincsem minden pénznél. Szivem egész hálájával köszönöm a' Kisfalu-
Társaságnak, 's ennek jeléül fogadja erős igéretemet, miszerint teljes erő-
l igyekezni fogok az előmbe tűzött dicső példányt követni.
De a' mi ennél nem kevesebb örömmel lepett meg — vettem
gy hosszú évi remény után a' félévig heverő levélben Kegyed észrevé-
leit Messiási töredékeimre. Elolvastam, ujra, és harmadszor, és számtalan-
or olvasám, megtanulám a' kedves levelet, 's tartalmának mint
[illegible] evangeliumnak úgy örült lelkem, mert minden sorából az ava-
tt mester atyáskodó jó akarata és forró szeretete szólt a' tanulni szerető
ítványhoz; Istenem! miért engem a' hírlapi magasztalások, mellyekkel első
detem fogadtatott semmire sem tanitottak: e' kedves levél pedig men-
nyire tanitott? akkor fogom megmutatni, midőn a' benne közlött ész-
revételek nyomán kijavított énekeket át fogom Kegyednek nyujtani. —
Hogy addig nem maradtam a' kezdetnél, bizonyitsa az itt küldött 5ik ének,
y egész Messiásnak legalább illyennek kell lenni. Engedje meg Kegyed ha
olvasás és észrevételeivel elhalmozta — ezt visszavennem, mert csak
Kegyedben bízom; most a' 7ik Ének' derekán vagyok, e kedves

minta szenvedélyemmé vált, csak Isten erőt adjon, semmi sem vissza[tart]
többé annak folytatásától. Legujabban Szemere Pál szerencsésített
magas látogatásával, s Klopstockról nem a' legkedvezőbben nyilatkozó[tt]
alapjában elhibázott művet mondá a' Messiásnak; de én csak semmi
sem tudom azt illyennek tekinteni, de hogy is nyerte volna el a' classi[cus]
koszorúját illy hibákkal?

Köszönöm az értekezést, mellyet Kegyed a' műfordítás elveiről
megjelenése után rögtön megszerzém és áttanulám, de tán addigi for-
ditmányaimban is feltogja Kd találni az elvet: A' lehetségig híven
visszaadni a' dolgot minden lényeges részeiben, képeivel és saját kifej-
zésével; a' formát, miképen az különös szükséges, de nem miképen az
az eredetinek nyelve, kora, 's a' szerző egyedisége által felbélyegeztetett
Ebből látja Kd, hogy választék, s mit tartok a' megbecsülhetlen
zetek felől. Nemzetiségünk istene adjon Kegyednek erőt, hogy irodalo[m]
kincsét több illy elismert becsű művel szaporíthassa. De hiszen
Kegyed önszeme irodalmunknak, avagy ki ne tekintse szerenádá[?]
„Irodalmi leveleit" a' mi criticátlan literaturánkban? Vajon
szabad-e reménylenem hogy azokban a' bonczoló szóra valaha rá[m]
is kerülend. Császár albumába küldök töredékeket a' Messiás
telyéből s ettől sokkal több hatást reménylek, mint az Évangy[eli]-
ban közlött gyenge első énekről, melly már addig igen igen sok va-
torászon ment keresztül.

Bennem is nagy figyelmet gerjesztettek az Életképekben közlö[tt]
eszmék a' magyar verstan átalakításához, s csak jönne már a' geni[us]
ki az eredeti magyar verstanokat feltedezné, első lennék követői kö-
zött. A' Messiásra nézve azonban csak a' hexameter mellett marad[ok]
mint ollyan műre nézve, melly a' nép életébe nehezen fog valah[a]
átmenni, de tervben levő kis eposzom aligha nem stanzákban fog m[eg]-
jelenni. Mennyire bírom e mértéket, bizonyítsa pályaművem, melly[et]

1856

ékesebbé tenni mind e pillanatig sem tudhattam — és az ide mellékelt
balladticon „Anyámról" mellyet tán még több szerencsével vittem ki
pályaművét, de minthogy az ember önmagának legjobb s legrosszabb
criticusa, a' Kegyed véleménye jobbra igazíthatna vagy megerősíthetne.
ezen 5. holnapja hogy az Életképek számára felküldém, ha Kd szer-
kesztőnkkel találkozik, 's e' művem kiáltja értesítést legyen szíves irán-
t[a] egy futó kérdést tenni; lehet hogy az Emlény számára tartja,
nem mindegy, csak ha jó, jelenjen meg.

Tartson meg Kegyed további szeretetében, ki midőn azt megérde-
melni erővel törekednem, hódoló tiszteletemet küldve
Vörösmarty s Bajza uraknak, őszinte ragaszkodással va-
gyok

Kegyednek

örökhű barátja
Tárkányi Béla m.

Marán János Gutt. S.

Egr. Sept 17. 844

46

Tekintetes Úr! Ha eddig átnézte Kegyed a Mis-
hó 5kén énekét, legyen szíves azt e levél átadójával ci-
ka kiséretében visszaküldeni.

Munkáimmal úgy igyekszem, hogy Kegyednek
megelégedését s pártfogó kegyét általok megérdemel-
jem.

Kegyednek

örök tisztelője
Tárkányi Béla

1856

Sz. Erzsébeth April 2án 1845.

47

Tekintetes Úr!

Múlt évi karácsontól fogva falusi káplány vagyok Szent-Erzsébethen Egerhez négy öt óranyi távolságra, 's bár első a' lelki pásztori kötelesség, de ez főkép tavasz kinyiltával elég időt fog engedni a' kezdett munka' folytatására.

Februar 14ikét mint Kegyed beigtatásának dicső ünnepét magányomban lelkem' egész örömével megünnepeltem. Ha pap nem volnék is, csak az ég áldását ohajtanám Kegyednek fáradhatlan munkásságára, mellyel az irodalmat felkarolván Kegyed annak valóban áldása lett; istenáldás lett Kegyed különösen az én kis pályámra, midőn bennem a' habozó ifjat szeretetének védszárnyai alá fogadta. Hálám' némi kis leróvásául van szerencsém Kegyednek alázattal jelenteni: hogy a' Messiasból már a' 9ik ének' forditását bevégzettem. Kegyed nekem 5. évet szánt az egészre; három már elvelt, igaz, kettőt iskolában egyet Cancellariaban kellett töltenem; de falun nincsenek annyi időrablók, a' kerdet' nehézségével sem kell már küzdenem, ha körülményeim nem változnak, tán eltelhetek a' kitűzött időre. Egyebiránt ha valamivel késném

is, nem leend haláltos vétek, Kegyed sem szeretné ha elsi-
nem a' javítható kezdetet. Használja-e még Kegyed 5ik
énekem' kéziratát?

Ha parancsol velem valamit Kegyed, becses leve-
csak Egerbe az érseki Cancellariába méltoztassék czímez-
új nevemre, mellynek használatát a' kir. főhelyt.ség ma
három hó' előtt megengedte, Hevesben ki is hirdették,
's nem foghatom meg okát, hogy azt még egy lap sem
jelenté.

Mély hódolatom mellett vagyok

Kegyednek

alázatos szolgája
Tárkányi Béla

1856

Sz. Erzsébeth Mart. 15. 856.

48

Tekintetes Úr!

Megérdemlem, hogy hálátlannak mondjon Kegyed, olly rég ...tettem közelebbi tiszteletemet Kegyednek levelem által.
Talán már tudva is lesz Kegyed előtt, hogy 14 hónap falusi káplány vagyok olly parochián mellyet els is ... három fiók egyházzal áldott meg, s ezeket kötelességem ...ajdnem naponta látogatni; képzelheti Kegyed, mennyi időt ...ablt el ez, ha egyéb dolgom nem volna is. Ezelőtt ...lem is feltűnő volt, de tán Kegyednek is feltűnt, hogy a' ...tkiszolgáló papok körül olly keveset foglalkoznak az ...odalommal; de már most nem csodálom, s ne csodálja Ke...d, mert egy pap, ha igazán megakar felelni nevének ...nnyire el van foglalva, hogy alig marad egyébre ideje; ...t magam érzem, pedig a' legnagyobb teher — a' gazda... még nincs nyakamban, s kérem is a' gondviselést ...ogy ettől szabadítson meg, mert akkor csakugyan lesz olvom ...egbánni papságomat; mennyivel több ideje van egy szer...tesnek, vagy városban lakó egyházi tanítónak! —
...elött még Egerben laktam 3. év alatt lefordítottam ... éneket a' Klopstocki Messiásból, s mióta káplány va...gyok alig birtam egy év alatt két éneket megmagyaro...sítani, most a' 10ik leg is legvégén vagyok, egy két nap ...atti befejezem, s készen leszek felével a' Messiásnak. ...gaz hogy a' mult év nyarából 3. hónapnál többet ...gyban töltek, epehidegben szenvedvén, — de mind e' mel...tt is többet számíthattam tenni, mint tehettem. Az ...it énekeknél, mellynek kézirata most is Kegyednél van, ...dig a' többi sem alább való; ebből is kitűnik, de a' kö...bbi énekekből még jobban kivilágzik: hogy fordítá...omban az alakhű költői fordítás elvét követtem

Sz. Erzsébeth

Tekintetes
Schedel Ferencz orvos dr Magyar t. társasági Titoknok, egyetemi könyvtárnok Urnak
t. cz.

Pesten

PESTH 6 APR.

Keg

követni; Kegyed sopirata, a' Müforditás elveiről megbecsül-
len útmutatóm, jólen áldja meg érte. De a' magyar n-
tan átalakításairól itt ejtméle, nem férnek olly könnyen
fejembe, 's nem tudom megérjük-e a' genie fölületését,
a' megkövesült szokást legyőzvén Kegyed eszmáit valósít-

A' múlt hónapban megismerkedvén az egri uj pos-
tamesterrel, és azt beszélé, hogy éppen akkor küldan
küldött vissza Pestre egy nekem czímzett levelet, melly
több idő óta hevert hivatalában. Ugyan nem a' Keg-
levele volt-e az? ha igen, legyen kegyes azt még egys-
elküldeni 's ne tagadja meg tőlem az abban foglalt
útmutatást, minthogy eddigi becses leveleinek mindenik-
hozott valami tanulságost különösen forditásomra
nézve. A' hasonló baj elhárítása végett, minthogy ma-
a' Kisf. Társ. Évlapjainak 5ik kötete is megjelenő félben
van, ha valamit parancsol velem Kegyed, méltóztass-
levelét igy czímezni: Tárkányi Béla Sz Erzsébet
káplánynak Tuffy Miklós Kanonok udvarában. Eger

Legforróbb tisztelettel vagyok

Kegyednek

öcsé hive 's szolgája
Tárkányi Béla

1856

Vett mart. 22. 1847

Eger Mart. 18-n 1847

Tekintetes Úr!
Nagykegyességü Uram!

Az egri megye idei névkönyvéből bátor vagyok Kegyednek egy, a' m. t. társaságnak két példánynyal az idezárt mellékletben kedveskedni.

Eddig tán meg is unta Kegyed, hogy szerető karjaival az irodalmi foglalkozásra fölölelt, miután olly kevés sikerét látja szerető ébresztéseinek, s helyes útmutatásainak. a' Messiásból van ugyan már tiz énekem, de hogy az egészet eddig le nem fordíthattam, terhelő körülményeim gátolák, s a' gátak uj hivatalaimmal naponta nőnek. a' mult Juliusban patriarcha-érsekem udvarába vevé, s rögtön fürdőbe vivé magával, Octoberben hozott vissza Egerbe, itthon a' megyei hivatalkon kivül a' sz. székhez jegyzőnek neveztek ki, mind a' kettő szolgálat több irással jár mintsem elegendő idő maradna átdolgozni a' Gratiáknak; ezenkivül megyénkben az egyházi népénekek kijavítása, ujabbak szerzése, szóval egész kántorkönyv szerkesztése szinte kötelességemmé tétetett, a' mi csakugyan kiáltó szükség is volt, ezenkivül szabad legyen megjegyeznem, hogy a' sz. hajdan gyöngyei-nek szerzője Klopstockról olly véleménynyel van mint Vörösmarty, ez ugyan nem riaszt el feltételemtől, de némi kis gát szabad munkáimban, miután majdnem folytonosan számon kér munkálkodásomról; de erről, szóval többet, ha Húsvét után ismét külföldre talál vinni magával az aggastyán költő-érsek; a' mult Juli-

utban este értünk Pestre, s másnap reggel már indultunk, s így nem tehettem köteles tiszteletemet. Ezek úgy hiszem szolgál-hatnak némi mentségül elmaradásomért.

Valahára olvashatám Ney fejtését, melly pálya-tankölteményem fölött elsőséget nyert, így szeretnék többször megkisérleni.

Mély tisztelettel vagyok

Tekintetes Urnak

alázatos szolgája
Sárkányi Imre

Tekintetes Úr!

Mit a' biztos alkalom' hianya eddig tennem nem engedett, igéretem-
nél fogva most kedveskedem Kegyednek a' kivánt Schtyhisch-
tikával (mint selyp szerzője szokta nevezni); ez ugyan
csak első rész, de mivel 2ik nem jelent meg 's nem is fog
megjelenni: ez az egész, mivel Ivánszky Uram' üzenete lön
arra hogy egyszer az üdvlelke első gledájában kiiktatnék.

Parancsára itt küldöm az általam kijavitott egyhá-
zi énekek 4 füzetét is; azokban szerzemény cimet, mellyek
jobbára más eddig is a' nép ajkain forganak, veres ro-
nallal jegyzettem meg; de a' megjegyzettekeu kivül is
igen sok helyen igazgattam, hol egy iratlan szót elvetö-
ve, hol egy sok rimet kiegyengetve; csak azok iránt
viseltettem kegyeletes kimélettel, mellyeket a' régi megszokás
a' népnek régszolván vérévé változtatott, — de a' szembe-
ötlőbb izlési vagy más nemü hibát a' megszokás daczára
is megnyestem.

Az eszme, mellyet Kegyed egyházi 's énekeink törté-
netének üdvkében bennem támasztott, kedves időm tett,
's ha a' kántorkönyvek avagy lapjaiból, 's az utczai kofák
ponyva bibliopoliumaiból valamit képes leszek kidolgozni:
Kegyed lesz az első, kinek birálata alá terjesztendem

1856

e részbeni forgalmam gyümölcsét. Ez azonban rögtön
meg nem lehet, mert még sok ének van hátra, me
javításomra vár, amután a' Messiás kedvesebb fe
fényem lett, mióta lelkem az irodalmi kényszerítés
kalodájából kiszabadúlt. Kegyed érteni fogja, hova
vágok, 's eddig ingerültsége kissé tán csillapúlt
indignatiója Szyler iránt hasznatlanságe miatt. S
zeken is igen szépen kegyedet, ne indítson ellene s
bellíót, mert már úgy is késő. A' Religio és Neve
ez évi 2ik számából hol végperceit 's rendeletét
leírtam, eddig tán tudni fogja Kegyed hogy az A
demiának 2000 pftot hagyományozott; 's ezzel a
fogunk irodalmában legalább is 200 encomiumot
szerezhetett volna, mit ha a' mentekben nem ny
is, legalább sírdalmat ne nyerjen. Kegyed úgy
Kegyes ember, ámbár minden kegyelkige mellett is he
fitlanságáért az elhunytnak soha sem tartott sen
az irodalomban olly kemény bordát, mint Kegyed,
elégedjék be ezzel.

Végül Kegyed ellen, mint a' Kisfaludy-társaság tagja
ellen egy pretensióval rukkolok elő: ugyan is az évlapok
6ik kötetével csonka művet nyertem Kegyedtől, kiegészí-
tésül szükségem az 5ik kötet, mellyből ha van egy heverő
példánya, adja át a' sorsát vivő testvéremnek; nem
alkalmatlankodtam volna kérésemmel, de helybeli
könyvárosunk nem akarja az 5-et 6ik nélkül adni, ezt
pedig már mint tankölteményem jutalmának felét
Kegyedtől birom

Engedjen meg, hogy illy sok csevegéssel lopom
drága idejét, tartson meg ezentúl is szerető kegyé-
ben, mint legjobb számlálú 's legengedelmesebb ta-
nítványát, ki őszinte tisztelettel vagyok

Kegyednek
Egerben Januar 11ikén 1848

igaz híve és szolgája
Tárkányi.

3
16

Egr Aug. 17. 844

Tekintetes Úr!

Sajtó alá kerülendő pályatanköltem-ényemben, ha még nem késő, tán nem [ár]tana a' következő változtatásokat tenni
1ső stanza 1ső sor. így:
Szelíd öledbe vedd fel szent magány.
3ik láb csonkája végett.

3ik st. 2ik sor:
És ~~mint~~ mint a' reggi rózsafellegek
[m]int az élet reggéről a' gyermekkorról van szó.

9ik sta. 2ik sor:
[H]ány honfi csak író a' kivételek miatt.

Hát a' Messiás 5ik énekével hogy van [K]egyed megelégedve?
Egy vagy két hétig még Egerben talál-[h]atnak bárhol soraim, azután Pesten tudj-[a] miféle kapcsolatában? örök hódolattal [v]agyok Kegyednek

Őszinte híve
Tárkányi Béla

+

52

Tekintetes Uram!

A' mea culpát őszinte bánattal mondom el országos késedelmemért, 's megjobbulásom jeléül ide küldök a' Museum számára Klopstockból 1. darabot, 's 1. darabkát; ha parancsol velem, a' 10ik évekből Dénes halálát is megküldöm.

El vagyok árasztva holmi katekizmusi bibliai szentatyási stb munkálatok kiadatásával — mind ezekből egykor terjedelmesen számot adni kötelességemnek tartandom Tek. Urnak, mint megyebeli Mecaenasomnak.

Tartson meg engem további kegyében is, ki örök hálával vagyok

Tek. Urnak

Egr Jul 9e 851

alázatos szolgája
Tárkányi

Eger Sept 18. 1851.

Tekintetes úr!

Kettős örömet jelentek: egyik, hogy nagytekintetű Érsekemet tegnap egy séta alkalmával igen könnyen sikerült rávennem az „Ilias" kiadására; — másik, hogy a' „Virginia-codex" mai napon szerencsésen kezeinkhez érkezett. — Az elsőre nézve, ha nem mondom is, Tekintetes úr, segítend a' meleg vasat verni, 's az Érseknek egy szives köszönőt írni, melly alkalommal igen jó lesz, ha az általa igen szép áldozattal kiadott Katekizmusokról is egy két jó szót teend, 's megígérendi annak ismertetését „Muzeumában"; ezen ismertetésre majd felkérem Szvorényi barátomat, 's ugyanakkor megemlíthetjük majd ezen gyönyörű ajánlatát is. Tán nem ártana, ha az Elnök ő méltósága is írna egy pár köszönő szót, Szabó István úgy sem mulasztandja el, ha Tek. úr őt figyelmeztetni fogja. Ha tehát kész az „Ilias" ide vele, Szvorényival már örömünkben tegnap is veszekedtünk azon, mellyikünk corrigálja? annyi igaz, hogy becsületesen kiállitandjuk.

A' codex szépségén szemem szám elállt, csak egy két percre néztem bele az Érseknél, már is föltünt benne egy pár gyönyörű 's új hajlitás; most az Érsek kezében[?] olvasásának, azután majd nekünk is jut belőle, 's kilesendem az alkalmas perczet, olly sikeresen megnyerni azt, mint a' milly szerencsével jártam az Iliás mellett; nem képzeli, Tens Úr, milly nagy az örömem.

Írjon azzól is Tens Úr az Érseknek, hogy szándékozik bennünket meglátogatni. Isten adjon nekünk olly sok jó napot, mint a' minő nekem volt tegnap és ma, 's tán Tens úrnak is lesz része[?] olvasásába. — Epedve várom Tens Úr válaszát, 's abban többek közt azt is, mennyi van készen az Iliasból?

Alázatos tiszteletemet kérem jelentetni t. cz. Bajza, Czuczor, Vörösmarty uraknak 's melly tisztelettel vagyok

Tek. úrnak

alázatos szolgája
Tárkányi Béla

\+ Eger Jan 12-n 1852.

54

Tekintetes Úr!

Vártam a' jó alkalmat, hogy Önnek az Hi-
ssz iránti megbizásában hű Ézsel jár-
jak el; eljártam. Nagybelbi Érsekelynünk
megegyezett mind a' Írat határidőre, mind
a' jegyzetekre nézve; ezeknek nem szabja
meg terjedelmét, legyen annyi, a' mennyi
szükséges; bár (úgymondá a' Nagybelbi
Mæcenas) az Odyssea is jegyzésekkel ada-
tott volna ki, de ha pénzünk lesz,
majd ezt is kiadjuk így. Ezt Önnek
Uram, pro privata notitia, tudom, en-
nél örvendetesebb valamit alig súg-
hatnék.

Ő Écsja nem vette rosz néven, hogy
Ön, Uram, levelét kinyomatta .... s igen
igen jól tenné Ön, ha neki a' Muze-
umi csődi[?] fureteivel kedveskednék,
az én gondom lesz, hogy Ön az előfize-
tési díjt is megkapja. Az „igazi arany
bullának" egy állítása melyben a' ka-
tholicismusról, a' civilisatio egyetlen
anyjáról, nem szólt igazán — töb-

Tekintetes
Toldy Ferencz Úr t. társasági titok-
nok s egyetemi könyvtárnok úrnak
tisztelettel

Eger

Pesten

bünket majd egészen elvadította a' Museumtól 's ez az oka, hogy köztünk nincs annyi praenumeransa, mint szeretném és lehetne.

A' Klopstocki Messiás' folytatásától oly dolgozatok tartanak vissza, melyekre annál sokkal nagyobb szükség van, t. i. Káték, ABC-ék, imakönyvek, énekek stb. Ezeken kívül ez új évben érseküink a' Szentírásnak átdolgozásával bízott meg, látván, hogy az egyébkülönben igen érdemes dolgozók a' veneranda antiquitas iránt nem viseltettek annyi kegyelettel, mint kellett volna. Nem akarunk mi Ká-ra menni, hanem Károliból a' számánkra megbecsülhetetlen nyelvkincseit szándékozunk áthozni jelenünkbe, és a' magyar kiránségnek jegyzetekkel 3—4 forintos Bibliát adni, miken eddig a' könyvárusok nyereségvágya miatt illy áron jutni nem lehetett.

Ha Isten segít 1853 végén kész egész kiadású Bibliával fogok Önnek kedveskedhetni. Mit mond Ön ezen ujdonsághoz? Az egész névre új díszt igyekszünk szerezni; 's ha időm engedi, és Ön kedvesen veszi a' Museum számára egy kis Bibliographiát írnék az Egyházban megjelendő ujabb munkákról.

Isten velünk! Ajánlom magamat Önnek további szeretetébe, ki őszinte hódolattal vagyok

alázatos szolgája

Sárkányi

Vett. apr. 12. 1854

Eger April 8-án 1854.

Tisztelt Uram, Barátom!

Bár juthatna drága idődből annyi, hogy nem csak Máték, hanem az egész Bibliát átnézhetnéd, megbírálhatnád! munkám kimondhatlanul sokat nyerne. Egyik bírálóm Szenczy püspök talpraesett észrevételeket tett az eddig hozzá küldött könyvekre; a' másik, Czajághy két hónap alatt sem birt átmenni a' Genesisen.

Örömmel teljesítem megbízásodat, mihelyt angyaljó gyermeked a' kelmét nekem átadja.

Az általam kiadott Hit- és Erkölcstanhoz várva várt egyháztörténet a' szerzőnek két levelében tett igérete után sem jelent meg mindeddig. Tán igen el van foglalva, vagy a' tárgy fontossága több időt igényel; inkább késve adjon jót, mint sietve középszerűt.

Papjainkat, az irodalom folytonos pártolóit a' mindennapi kenyér gondja maholnap kénytelenitni fogja még szint úgy pártolásáról lemondani; annyira meg vannak terhelve az adó minden nemével, hogy a' normalis 300 pfton fölül alig marad valamiök, pedig ebből házat tartani mostani időben mily keserves, mondanom sem kell. Ennek tulajdonítsd, kedves barátom, hogy [illegible] nem kapják úgy, mint érdemli és reményletted. Azonban vannak néhány lelkes társaim, kik a' szükségestől is megvonják filléreiket csakhogy lelköket jó irodalmi művekkel táplálhassák; azért a' melylyel te fölszólítál, azon őszinte bizalommal és szeretettel kérlek,

küldj 30. péld. Esztergomból, tedd le, nevemre czimezve,
„Sz. István társulat" ügynökségénél, épen ma megy fuvaros
ki azt nekem onnét elhozandja. — Palugyay Magyaro
leirásának I. kötetét is sziveskedjél megküldeni, mint
az általad nálam hagyott II-ik kötetet jó Érsekatyánk meg-
tartotta..... Kimondtam az elöttünk szent nevet. Mélyen
tál föl benső leveleid egyikében: Mikor ad Isten megint
a' magyar egyháznak 's irodalomnak egy Bartakovicsot
halld ujabb nemes szándékát. Fölszólitottam, vallyon
derék Szenczy Imrének jelesen magyaritott Quintilianyj
nem lehetne-e teljes Érsekatyánknak ajánlani, mint
másképp alig van kilátás megjelenéséhez? És látod,
hogy a' leánynöveldének 25-30. ezer pengőftba kerülő épi
se 's a' rettenetes adó most mennyire terheli a' neme
lelkü úr erszényét, illő kiméléssel tapogatóztam, 's kép
zeld mit felelt: „Most ugyan nincs pénzem, de ha I
ten megsegit, hogy valamit eladunk, majd kinyomat
csak küldjék el a' kéziratot...." Tehát valamint a'
magyar Illiászt, ugy a' magyar Quintiliánt is Bartakov
érsek adandja irodalmunknak, ha ez év végén nem,
bizonyosan a' jövő elején. Mondd meg, kedves barátom, leh
méltóbb tárgya kegyeletünknek, mint ő? nem irigyled
vagy inkább nem örülsz-e szerencsémnek, hogy ily, való

nagy ember mellett tölthetem férfikorom legszebb éveit?
És most ez örömem uj korszakba lépett; mert az a' mephisto-
phelesi jellemü sajadt hivataltársam, kinek jó Érsekünk
iránti csudás kegyeletlensége folytonos ingerültségben
tartotta véremet, parochiára ment. Ez által ugyan dol-
gom meggyült, mert a' megyekormányzati teendők most
rám vannak bizva, de tudod, hogy a' szeretet sokat meg-
győz, ezenkivül a' szentszéki jegyzőség- és levéltárnokságtól
föl vagyok mentve, 's harmadik társul egy romlatlan
keblü fiatal ember jő udvarunkba, kit kivántam.

Gr. Teleky levele a' codexek iránt m. évi Octob. 10-én
érkezett hozzánk, 's Érsekünk 15-én azonnal felelt az Elnök-
nek, Szirákra utasitva a' kivánt megengedő választ, hon-
nan a' kérdés kelt. Eziránt tehát nyugtasd meg a' Gróf-
urat. Szinte csodálkoztam, hogy azok elvitelére mind-
eddig nem tétettek lépések. Azonban mivel a' császár'
menyegzőjére Érsekatyánk innen f. hó 19-én elinduland,
ha talán én leszek szerencsés vele utazhatni, mind a' há-
rom codexet elviszem Pestre; ha nem, megkérem Érsek-
atyámat az elvitelre.

A' két szép Illiászt a' napokban mutatá meg nekem
Érsekatyánk; ezenfelett jobban szerettem volna, ha te is ajan-

lásd a' szegény vers helyett. Megfoghatatlan, hogy a' ki Homerban oly nagy, minthogy belőle kilép, oly kicsiny

ÚB. Ha jeles Muzeumodban az Ilkáról még szó lesz, de ha nem is, ne mulaszd el köszönetet tenni Mæcenásunknak a' Magyar Quintilian iránti nagylelkű nyilatkozatát; oly remekül tudsz te ehhez, mint senki más; tedd meg, hadd csodálják a' szerencsések az igazi jótevőt, ki e' téren annyi sallangos fényes urak közt, fájdalom! majdnem egyedül áll.

Hát Sz. Katalin legendájából miért nem küldesz 20-25 példányt? igéretednél fogva erre számot tartok, azután majd pénzzel is számolok.

Jóságodnak tulajdonítsd, hogy ily hosszas levéllel terhellek. Mikor vendégelhetlek meg ismét theával s' főleg módját azóta még nagyobb tökélyre vitted. Láthatlak-e szívesebben, mintha egy személyben ölel háziigazdád, szakácsod és

örök híved
Tárkányi

Eger febr 1. 1855.

Tisztelt Uram! Barátom!

Már rég akartam írni: Faludy verseit, melyekből példányt jóval előbb kaptam könyvárostól: köszönöm a 25. példányt; árával parancsolj, hozzád küldjem-e, vagy angyalföldi gyermekednek adjam? Eszterházyddal, árát elengedvén, nem jól gazdálkodtam, de semmi, Faludynál fogom jóvátenni, minthogy rendeletedet veszem.

Faludy Minden munkáinak régvárt második felét is nagy örömmel vettem 10. példányban: Az elsőből Emich 11-et küldött, talán parancsodra? akkor számlát is kérek mellé 10. példányról; miután az utóbbi küldemény, mint czímirásodból gyanitom, tőled jött: ez iránt is kérem parancsodat, kinek számoljak árával?

Örömet mondok: Quintiliánt már szedik az egri nyomdában, mintául a formához Platon munkái szolgáltak. Miután Kemény az előszóban kitette, hogy azt a Kisfaludytársaság megbizása folytán fordítá, s erre nézve nagylelkü Mæcenásunk nem tett észrevételt: úgy vélem, az általad kivánt forma ellen sem lesz kifogása; mire az engedelmet Kemény által fogom kérni, ha majd egy pár nyomtatott ívvel meglepem.

A majd naponkint zaklató adó-ívek egyikét jó [illegible]ánk épen jelenlétemben kapta; rémes, több ezer forint követelést tartalmazott, s az áldott ur erre fakadt: hány jó magyar könyvet lehetett volna ezen a pénzen kiadni! — Mit mondasz e vonáshoz? — Egyuttal megparancsolta, hogy az Uj Magyar Muzeum mind a négy folyamát szerezzem meg neki, s az 5-ikre előfizetőül irjam föl, — s igy most öten vagyunk Muzeumod 5-ik folyamának megrendelői, bár legalább 5000-en lehetnénk! A négy évi folyamot jól bekötve

tétesd le a Szent István-társulat ügynökségénél, s rendeléseiddel árával
Egyszersmind ha van kezednél területben, tedd hozzá Homer Iliászá-
nak fordított felét, mert az elsőt bírom, ha jól emlékszem, jóságodbó
közbenjárásodon kedves emlékül; — továbbá Faludy II felét i
vagy azt Emichtől kérjem? könyörgök utasításodért.

Engedelmeddel még folytatom terhelő kéréseimet. Egy
barátom kérdezteti: meg lehetne-e kapni az egész Tudománytá
leszállított áron? s körülbelül mily összeg lenne ez? — ug
szinte megkaphatná-e a Kisfaludy-társaság Évlapjainak III. kö
tét? ha igen, tétesd azt is a Muzeumhoz.

Palugyay Magyarország leirásának 1 s 2. kötetét is jóság
által kapta meg Egyháztatyáink; nem lesz-e terhedre folytatásán
megküldése? árával szinte parancsolj.

A mit tíz év óta szedegettem, javitgattam, pótolgattam —
Énektáram utolsó íve most van sajtó alatt; hirdetését idezáro
addig is, míg magát a könyvet hódolatom jeléül neked ben
tathatom.

Félárvaság napjait élem, mióta az egri kisbarát távo
van tőlem, főleg hogy mellette még Kovács Mihályt is oly soká kell
nélkülöznöm; ez most tán Kőrösökben mulat, de itt igen sok
elvezetődés munka várja; jót teszesz mind vele, mind velem, h
mennél előbb Egerbe küldve küldeted.

Oh bár a jó Isten téged is gyakrabban hozna ide a' he
és zajnak városából! lelked velünk van ugyan, nem csak a p

emlékezet lebegő szárnyain, hanem drága előadásaid annyira
elővarázsolják kimondhatatlanul kedves emlékedet, hogy elra-
gadtatásunkban ki-ki közülünk az óhajtás csendes fájdalmá-
miatt nem áldhatunk, ölelhetünk szinről szinre is!

Virasszon az isteni Gondviselés drága életed fölött;
életem egyik büszkesége, hogy szeretve hódolhat neked

örök híved és tisztelőd

Tárkányi

\+ Eger Martz 8án 1855.

47

Tisztelt Uram, Barátom!

Engem a testvéri szeretet eddig 9000 pftig tett adóssá; tegnapelőtt a 10-ik ezret vettem nyakamba, hogy egyik könnyelmű öcsémet az executiotól utóljára megmentsem..... s ily passivum mellett activumom és reménységemből alig megy 6-7000 pftra; de ~~...~~ mind e mellett is barátságunk és irodalmunk iránti halálos bűn nehezednék lelkiismeretemre: ha most, midőn ily alkalmam van, meg nem becsülném birodalmadat, nem adnám vissza nyugalmadat, mire, hogy irodalmunknak és nemzetünknek a kincseket gyüjtsed, oly nagy szükséged van. Kár volt a két könyvet áldozatul vetni az aggodalomnak; akkor is csak úgy segíthettelek volna, mint most, ideszánva tegnap előre vett leveledre a 300 pftot, nem ugyan sajátomból, hanem a kezelésemre bízott egyházmegyei ap-xis gyüjtelékekből, mely cassában szerencsére találtam ily összeget. Ha két havi 50 pftos részletekben kamat nélkül visszafizetheted, megköszönöm. Én ugyan sokszor nagyobb örömmel venném át a Legendariumot: de adósságaim már azon pontra értek, melyen túl menve, becsületemet tennem koczkára, pedig erre, főleg igen ügyesen számoló Maecenásunk mellett nagyon kell vigyáznom; a számítás pedig egykét vagyonos kanon. urra igen hiu, fájdalom! igen ismerem őket s egyedül magamra támaszkodhatom. Most Szabó Imre jeles egyházi beszédeinek folytatását adom ki. Ha adósságaimtól csak valamennyire is megszabadulhatok, a Legendarium kiadásának dicsőségét senkinek sem engedem.

Nem is képzeled, mi teszi előttem még édesebbé, hogy barátsá-
godnak irántad tettleg kijelenteni épen ma nyilik alkalma
Ma 13. éve, hogy Klopstock Messiása forditására föllelkesítő
leveleddel oly boldoggá oly büszkévé tettél egy gyermekif-
hogy azon napjához hasonló ünnepélyes napja nem fo-
lesz az életben. A remekmű forditását, mely a 17-ik é
kig haladt, félbeszakasztatták a sürgősebbek, de az e
lött szerzett tanulmány és gyakorlat elhatározó befolya
sal volt egyébb műveimre .... s látod-e, hogyha va
maradandó becse műveimnek, azt neked köszönhetem
kit az isteni gondviselés oly szerelve szött be életp
nyaimba. Fogadd jelen küldeményemet innen támadot
és sirontig tartandó hálám némi kifejezéséül.

Isten veled! .... ne írd többé: bár volna veled is! ..
Isten veled! kinek jósága engedje, hogy ez legyen élete
ben utolsó csöppje a keserü pohárnak, mely kisebb na
gyobb adagban mindnyájunknak kiméretett, s melye
megédesíteni, a szeretet és barátság legelső kötelessége

Méltasd engem további barátságod és szeretete
jótékonyságára, ki örök szeretettel vagyok

hódoló tisztelőd és barát

Tárkányi

+ Eger Martz 16. 1855.

Tisztelt Uram, Barátom!

Folyó hó 8-án adtam postára levelemet 300 pfttal hozzád czimezve (3 Korona utcza 12 sz.), s mivel mind e napig sem válaszodat, sem retour-recepissét nem vettem küldeményemről, ne vedd rossz néven, ha kérdést bátorkodom tenni nálad leginkább azon aggodalomtól ösztönöztetve: valljon a körülmények rohama nem hatott-e oly kártékonyan drága egészségedre, hogy tán ennek változása miatt nem tehetted meg az aláírást?

Mély tisztelettel örökké a sírig

igaz híved és barátod

Jászkányi

\+ Eger April 5 = 1855.

Tisztelt Uram, Barátom! 59

Csak egy pár perczem van örömem kifejezésére jólétedén s régvárt idejöveteden. Mondanom sem kell, hogy hozzánk szállj, a jó Eisner kedvesebb vendége náladnál alig van; én pedig tárt karokkal, tárt kebellel várlak, hogy Allelujáim annál örvendetesebb legyen. Isten hozon mielöbb, gyermeki örömmel és kegyelettel vár

örök híved

Tárkányi

Eger Martz 16 855.

Tekintetes

Toldy Ferencz

egyetemi könyvtárnok s magy. akad. titoknok

urnak

Pesten

Az egyetemi könyvtárban

vagy 3. Korona utczán 12 sz. alatt

PESTH 18 3

Tekintetes
Toldy Ferencz m. akad. titoknok
egyetemi könyvtárnok urnak
Bánfalván

Egr April 5. 855.

Eger Május 10. 1855.

60

Tisztelt Uram, Barátom!

Mint valamely nagy ige a bibliából, mely, mivel Isten beszéde, sz. Pál szerint, hatalmas és hathatósb minden kétélü tőrnél, és behatván az elmének és lélekrek oszlásáig, a gondolatok és igyekezetek megvélesztője..... ugy hatott szivemre azon keserüen érzett igazság is, melyet Pantheonod, a m. nyelv és irodalom kézikönyve előszavában kimondtál, t. i. „hogy az illusiók elmultával minden elfogulatlan hazafinak azon meggyőződésre kellett ébrednie, hogy, nem mondom, dicsőségre, de csak önfentartásunkra is, nincs más út, mint a nemzeti müveltség öntudata a multban s minden erőlleli emelése a jövőben." — Somivel amannak ébresztésére és méltánylására, emennek emelésére senki sem közelíti meg a te csodálandó munkásságodat... annak érzete kötelességet szab belkülsmeretemre, hogy a bennünket elnyeléssel fenyegető ár ellen emelkedni kellő gáthoz, melyhez te adod a legerősebb gránitokat, én is elviggyem legalább négy szivétom homokszemeit; erre kötelezvén amaz büszke öntudat is, hogy engem barátoddá felmagasztalni méltóztattál.

M. Muzeumodnak, téged és birtos müködésedet oly hiven jellemző versészavát követve tehát, a tranquilla potestas hadseregéhez akarok én is közlegényül állani, midőn kis hatáskörömmet arra is ki akarom terjeszteni: hogy a mindenünket fenyegető ár ellen, és azok ellen, kik az irodalmat kereskedelmi czikké aljasitják és főleg most a rokképek árjával a szeptelenségig fölkészitették, — az önök benső magyar irodalmi termékek iránt gerjeszszek részvétet. Eddig az eredmény csekély ugyan, de kezdetnek elég, mert p. o. midőn 20-at szólitok meg s ezekből százalékonra 16-ot megnyerek, jó reménynyel lehetek a [illegible].

1856

Tisztelt Barátom! Szíveskedjél számomra és nevemre küldetni Hartleben könyvárusnál az eddig megrendeltem példányokon kívül:

20. példr. Uj Magyar Muzeumot ez év elejétől kezdve 6 pft[illegible]
20. példr. A magyar nyelv és irodalom kézi könyvéből.
20. példr. A magyar költészet történetéből.
10. példr. A magyar nemzeti irodalom történetéből; mely[illegible] bár sikerülne minélelőbb befejezned, a füzetekkel együtt! — Mindezek árát Hartleben ki fogja fizetni, vagy neked, va[illegible] a kinek te majd parancsolod.

Általában minden hozzám intézendő küldeményedet (u[illegible] az Uj M. Muzeumot, az enyémet a Magyar J. és Klamparsky részére [illegible]dötteket) nevemre czímezve tétesd le Hartlebenhez, kivel kölcs[illegible] számadásom van, s ki nekem gyorsan el szokta küldeni a[illegible] engem illetőket.

Ha pedig az itt kívánt könyvekből ily számmal nem rendelkezhetnél és könyvárusokhoz látsz szükségesnek utasítani, akkor parancsolj szinte Hartlebennel, hogy mindezeket s[illegible]momra rendelje meg s a legelső alkalommal küldje el. [illegible] kezeimnél példányok lesznek, még több embert remélek [illegible]szerezni a gátra.

Igyekezetem egyik édes jutalma leend, ha a jószándé[illegible] szerény gát-rakók törekvése síkeredménnyel örömet fog szerez[illegible] kiknek száma, reménylem, megszaporodik, miről időnkint tégedet tudósítani kedves kötelességem lesz.

Fogadd hálás köszönetemet, hogy Értekezésemről annyi szeretettel emlékeztél Muzeumodban. Az „Ájtatosság liliomait" vetted Szorényitól; örülnék, ha ezek is megnyernék jóváhagyásodat.

Szorényinak, ki oly szeretettel aggódott Értekezésemről méltóztassál megnyugtatására tudtul adni: hogy a Ministerium f. é. April 16-án kelt határozatánál fogva azt minden praeparandiákban elfogadhatónak mondta ki; s ez által egy nagy kő esett le szívemről.

Méltassál engem barátságod további szerencséjére, ki a szeretet legtisztább hódolatával vagyok

örök híved és barátod

Tárkányi

[illegible]i irodalom történetére én Makány urnál [illegible]", s eddig az I. és II. Kötetet s az ujko[illegible] [illegible]. történetéből csak hét ivet s a Széll[illegible] [illegible] A és B. iveket birok. Itt akadt-e meg [illegible]? vagy csak én birom csonkán? kérlek [illegible] fölvilágosítani; mert e csonkaság mi[illegible] [illegible] mertem többet rendelni belőle 10 példány[illegible] [illegible]trakól számára. Szabad-e reménylenem [illegible]t?

Lelkem Barátom! A posta siet, [illegible] a 2-ik számunk legyen az első, ez is csak úgy, ha áldozatodba nem kerül, e miatt se egészségedet se munkáidat ne veszteglesd el.
Isten veled
Máj. 11. 859.
örök híved
[illegible]
Kérem válaszodat.

Tisztelt Barátom! Szíveskedjél számomra és nevemre letétetni Hartleben könyvárusnál az eddig megrendeltem példányokon kívül:

- 20. példt. Uj Magyar Muzeumot ez év elejétől kezdve 6 pftjával
- 20. példt. A magyar nyelv és irodalom kézi könyvéből.
- 20. példt. A magyar költészet történetéből.
- 10. példt. A magyar nemzeti irodalom történetéből; mely[et]

bár sikerülne mielőbb befejezned, a füzetbiekkel együtt! — Mindezek árát Hartleben ki fogja fizetni, vagy neked, vagy a kinek te majd parancsolod.

Általában minden hozzám intézendő küldeményedet (u. az Erdélyi Muzeumot, az enyémet a Magyar f. és Klampaczky szépleve[le]zőket) nevemre czímezve tétesd le Hartlebenhez, kivel különös számadásom van, s ki nekem gyorsan el szokta küldeni a engem illetőket.

Ha pedig az ott kívánt könyvekből ily számmal nem rendelkezhetnél és könyvárushoz látsz szükségesnek utasítani, akkor parancsolj szinte Hartlebennel, hogy mindezeket s[zá]momra rendelje meg s a legelső alkalommal küldje el. T[...] keresménél példányok lesznek, még több embert reménylek s[zer]zeni a gátra.

Igyekezetem egyik édes jutalma leend, ha a jószándé[kú] szerény gát-rakók törekvése szívednek örömet fog szerez[ni] kiknek száma, reménylem, megszaporodik, miről idönkint téged [ér]tesíteni kedves kötelességem lesz.

Fogadd hálás köszönetemet, hogy Értekezésemről annyi szeretettel emlékeztél Muzeumodban. Az „Ájtatosság liliomait" vetted Szvorényitól; örülnék, ha ezek is megnyernék jóváhagyásodat.

Szvorényinak, ki oly szeretettel aggódott Értekezésemről méltóztassál megnyugtatására tudtul adni: hogy a Ministerium f. é. April 16-án kelt határozatánál fogva azt minden praeparandiákban elfogadhatónak mondta ki; s ez által egy nagy kő esett le szivemről.

Méltassál engem barátságod további szerencséjére, ki a szeretet legtisztább hódolatával vagyok

örök híved és barátod

Tarkányi

N.B. A M. nemzeti irodalom történetére én Makkay urnál fizettem elő, s eddig az I. és II. Kötetet s az ujkori m. irod. történetéből csak hét ívet s a Példataiból A és B. íveket birok. Itt akadt-e meg a könyv? vagy csak én birom csonkán? kérlek szíveskedjél fölvilágosítani; mert e csonkaság miatt nem mertem többet rendelni belőle 10 példánynál a gátrakók számára. Szabad-e reménylenem válaszodat?

1856

16

Egr Junius 28= 1858.

Tisztelt Uram Barátom!

Miután a pénz kiadója, Mészáros kanonok már nem él, ellennyugta helyett jobbnak láttam a Helmecsy nyugtájának másolatát, általam hitelesítve, megküldeni. Hatalmi hivatalos használatra volna szükséges, bélyeget is tehettek rá. A hátralevő 1000 forinttal akkorra biztatnak, mikorra a restantiákat beszedhetik; mi a törvénykezés lassú menete miatt bizony sánta lábon halad.

Az Immaculata, ajánlatával együtt hozzád méltó vállalat, előre örvendek a kedves meglepetésnek, melyet Maecenasodnak vele szerzendesz.

Vendégünnel, ha lehet e nyáron vagy őszön személyesen megyek nyaralni, annál is inkább, mert helyed akarok kérni, követelni, Pantheonodban, ha okaim sátorját meggyőződésedet, mert én csak ezen uton akarok méltó lenni a fölvételre, különben nem volnék barátságodra méltó. De erről szóval többet.

[illegible] nagy [illegible], ha [illegible] [illegible].

Tárt karokkal tárt kebellel vár

örök híved

[illegible]

Eger Junius 28án 1855.

Tisztelt Uram Barátom!

Miután a pénz kiadója, Mészáros kanonok már nem él, ellennyugta helyett jobbnak láttam a Klimeczy nyugtájának másolatát, általam hitelesítve, megküldeni. Hatalmi hivatalos használatra volna szükséges, bélyeget ti is tehettek rá. A hátralevő 1000 fttal akkorra biztatnak, mikorra a restantiákat beszedhetik; mi a törvénykezés lassu menete miatt bizony sánta lábon halad.

Az Immaculata, ajánlatával együtt hozzád méltó vállalat, előre örvendek a kedves meglepetésnek, melyet Maecenasainknak vele szerzesz.

Verseimmel, ha lehet e nyáron vagy őszön személyesen megyek nyakadra, annál is inkább, mert helyet akarok kérni, követelni, Pantheonodban, ha okaim rábirják meggyőződésedet, mert én csak ezen uton akarok méltó lenni a fölvételre, különben nem volnék barátságodra méltó. De erről szóval többet.

kedves írád arcképét 8-10 nap mulva magá-
ról el Kovács Misa örömedre; s mivel arcké-
pedhez párképül Vörösmartyt óhajtom bír-
ni, ki most épen ott fürdik, légy segélyére
K. Misánknak, hogy e óhajtásom teljesed-
jen. Mostani korából vagy épen birjuk Vörösm.
arcképét.

Tégy be ismét 8 példány Uj M. Muzeumot
Hartlebennél, s árát vedd át tőle. de jobb
pakold be, mint a multkor. Folytatását a
va várjuk, miben tán roppant teendőid gá-
nak.

Szvorényinak jelentsd üdvözletemet
s biztasd, hogy ne féljen a cholerától.

Mélyen tisztelt további szeretetedre, ki ön-
szeretettel vagyok

igaz híved
T. [illegible]

+ Eger Jul 19. 855.

Tisztelt Uram Barátom!

tűrhetetlen gátrakók megkövetnek, hogy az igért
Muzeumot nem birom kezökbe adni. A Juni-
us 28-án bejelentett 8-hoz ismét 7 uj legény állott
s igy eddig összesen 35-en volnánk; ezeknek
Muzeum kell és pedig az uj 15-nek az 1ső füzet-
től kezdve – 6-ig; a régibb 20-nak 20 példány
4–6. füzet, vagy is részletesen

15. példány 1—3. füz
35. „ ——— 4—6. füzet.

Tedd be Hartlebennél, most is van ott fuvarosom.
A 4-5-6. füzetet az [illegible] mindaddig várjuk.
Megbocsáss, hogy zaklatlak, engem is zaklatnak.

Tegnap Szemere Pál és Kazinczy Gábor
szerencséltetvén engemet látogatásukkal, Ka-
zinczytól értettem, hogy Augustus elején hozzá-
ja igérkeztél, Isten hozzon Eger felé, innen
közelebb Bánfalva mint Miskolchoz; írd meg
mikor menjek érted Kápolnára; Fejérnak is
mily nagy lesz öröme, ha tét ismét láthat.

Tárt karokkal tárt kebellel vár

örök híved
T. [illegible]

+

Eger Jul. 25. 1855.

Tisztelt Uram! Barátom!

Az egészen várt Uj m. Museum 1–3. füzetéből tegnapelőtt kaptam 8 példányt — a IV–VI-ik füzetből 15 példányt, s ezenkivül szíveskedj ugyanezt drága ajándékodul, melyért fogadd álandó köszönetemet; s így még eddigi megrendelőimnek tartozom

7 példány — I — III. füzettel

20. „ IV — VI-ik füzettel.

s mivel ma ismét ment tőlem fuvaros Hartlebenhez, Isten is megáld érte, ha e füzeteket jól bepakolva véle azonnal leküldöd, s mivel most jó meleg vasamat e szent ügyben a mint Isten tudnom adta forrvást verem küldj a fönebbieken kívül még

5. példány Museumot I — VI. füz. s így összesen eddig 40 lesz a megrendelt Museumok száma; adná Isten, hogy legalább még egyszer ennyire fölvihetném. Az utolsókat árával is parancsold Hartlebennél.

Tekintetes Toldy Ferencz m. akadémiai titoknok, egyetemi könyvtárnok urnak

Pesten

az egyetemi könyvtárban

Eger

Nem érdemeimnél, hanem szeretetednél talá
nítom, hogy újabb apró kiadványaimról oly mag
tatással emlékeztél; s őszintén veszem, h
törekedjem e pályán kettős szorgalommal m
ködni.

Tegnap találkoztam angyaljó Ipáddal
kertjökben; igen jól néz ki, csak a vizsgát
fél egy kissé, melyet tanítványaival Augu
tusban adatni fog; nem csoda, első a vizsga.

Aztán Eger felé jöjj Bánfalvára, mert
Augustus elejétől már külön posta kocsi f
Egerbe járni hetenként háromszor vagy kétsze

Isten hozzon, ~~tárt~~ karokkal, tárt ke
lel vár

örök híved
Tárkányi

Ezt írnom sem kell, hogy jó
Erzsikénk rossz néven venné,
ha máshová szállanál Egerben, és nem hozzá.

Tekintetes
Toldy Ferencz
m. akad. titoknok, egyetemi könyvtárnok urnak
Pesten
Az egyetemi könyvtárban

Eger

ERLAU 26/7

PESTH 27/7

+ Eger Sept 7. 855.

Tisztelt Uram, Barátom!

Irántami kegyességed ujabb emlékjelét az „Irodalmi beszédek" példányát szivből és szóval köszönöm addig is, mig alkalmam nyilik azt tettleg megköszönni. Találok módot valahogy, hogy az arczképek és ujabb beszédek mielőbb megjelenjenek, ha csak addig szerencsém cserben nem hagy.

Muzeumom VI. füzetét parancsold ide számomra.

Kispapjaink közül vacatióra jobbadán csak azok maradtak itt, kiknek ez idő alatt a jövő évi tanulmányokból készülni s Octoberben exament adni kell, hogy fölszenteltethessenek, s igy ennek bajos könyvtárunk kéziratai lajstromának leirására használnom; azonban rajta leszek, hogy kivánatod teljesedjék.

Kazinczynénak jelentsd hódoló tiszteletemet.

Isten hozzon körünkbe mielőbb, tárt karokkal, tárt kebellel vár

örök híved
T. Béla

Eger Octob. 12-855.

Tisztelt Uram, Barátom! 65

A zöld nyomtatott borítékra tett jegyzeted megmutatja, hogy f. évi Museumod 4. 5. 6. füzetéből még 5. példánynyal tartozol az általam nálad megrendelt 20 példány kiegészítésére. A mit azon fölül küldesz, javadra fogom beszámolni; 1–2 füzethiány miatt nem akadunk föl. Az Ifjúsz 2-ik feléire is bátorkodlak emlékeztetni.

Wiganddal végzettél-e már? várva várom tudósításodat.

Szabó Imre jeles egyházi beszédeinek második évfolyamát holnapután adom sajtó alá; az elsőt pedig 2-ik bővített kiadásban akarom a jövő tavaszon kiadni. Ugyanakkorra az „Egri kalászokat" is megindítani, eltökéllett szándékom.

Kazinczy Gábortól ma vettem még októberben postára tett levelét Kazinczy Ferencz levelei iránt, de nincs reményem, hogy Pyrker papirosai közt csak valamit e nemben találjak. B. Cottának Stuttgardba holnap irok, visszakérve tőle az „[illegible]" melyet Pyrker érsek halála előtt 14 nappal küldött át neki jó nagy kötetben.

Találkoztál-e Pesten jó öcsénkkel, k[...]
minden órán visszavárunk? Sajnálom, [...]
a festészeti társulat közgyűlésére [...]
nem mehettem.

A gátakról szaporodnak.

Isten tartson meg hazánknak [...]
irodalmunknak. Válaszodat a Muzeu[m]
s Wigand iránt kérve őszinte tis[z]
telettel vagyok

örök híved

Tárkányi

+ Eger Nov. 29-1855.

Vett. dec 1. 1855

Tisztelt Uram, Barátom!

A nemzeti csapás, mely Vörösmarty halálával mindnyájunkat, de legközelebb s legérzékenyebben téged ért, visszatartott a becses soraidra kellő válaszadástól, melyet más részről akkorra is tartottam föl, mikor még várt Museumaidat vehetem; de mivel ezek mostanáig sem érkeztek meg, elállok szándékomtól, s késedelmem miatti bocsánatkérésem mellett arra kérlek, hogy irodalmi arcképeidet és ujabb beszédeidet a neked legjobban tetsző betükkel és papiroson kegyeskedjél számomra sajtó alá adni ötszáz példányban. A 13 / 36 kr ivétől nem irtózom; csak a könyv nagysága hasonló legyen a pozsonyiéhoz, és a megjelenéstöli három négy havi időt a fizetésre nézve világosan kikösd a nyomtatóval. Az ujabb beszédeket is tedd hozzá, s a mit Vörösmarty fölött fogsz tartani, épen ki ne maradjon: oh bár soha se kellett volna téged erre kérnem! — Pyrkerre s átalán a kathol. személyekre és érdekekre nézve kérem is várom is megnyugtató eljárásodat, miután, főleg a mostani nehéz időkben, ugyancsak kitüntetjük, hogy a nemzetiség ügyét igazán vallási kegyelettel viseljük szíveinken, tehát ha volt is vagy van is valami kitakarni való, megérdemeljük, hogy arra a hazafiúi szeretet leple boríttassék.

Munkáid két kötetét legközelebb elkérem Kazinczytól; időt megrendeltettem egy két hadd, s reményem fölött szerencsés visszhangra találtam, úgyhogy tán hamarabb elkezdhetjük azok nyomtatását, mint gondolnád.

Örülnék a Monumenta létesítésének; az illető ejtett el valamit előttem, de a mű czímét sem tudta megmondani. Most Pesten volt, nem találkoztál vele? jó lett volna a dolgot tisztába hoznod.

1856

Mikorra parancsolod életirati adataimat? hát meg… mek küldhetem-e? nem volt alkalmad tudakozni? Értekezésemet Szvorényi fényesen ismertette, egy pár jóakar… értelegrafi mentem mindössze is, bár többtől tartottam

Szabó Imre jeles egyházi beszédeinek II. évfolyamából … füzeteket egy pár nap mulva bemutathatom neked legkegyesebb öcsémnek, tudván, hogy te is örülni fogsz e… uj nyereménynek. Még vagy 50 ivet kell belőle a jövő … kiállitanom.

Ide küldöm az egrikönyvtári kéziratjegyzéket, len… folytatásáért 16 pftot fizettem, ivét 24 krjával számítva; ma… beteszem ezt számlámba, ha csak másképp nem parancsolj…

Isten adjon erőt, s kedvet teszed megbecsülhet… müveid folytatására, s bevégzésére.

Kovács Mihály szerkesztőnek legszivélyesebb hódola… val köszöntet. Méltass engem további barátságod jó… kompságára, melyet megérdemelni fogok teljes erővel tö…

örök híved

T. János

Eger Jan. 4 = 856

Tisztelt Uram! Barátom!

A posta hét, fuvarossal van Hartlebennél, tudd be rá a Museum IX.X. füzeteid; az előbbieket, bár kissé késön, megkaptam. Lesz az uj évre; rajta leszek, hogy az 50. Megrendelőt, hacsak lehet megtartsam.

Boldog uj évet! Tartson meg szeretett régi kegyelmében, ki tökéletlen szeretettel vagyok

örök híved

Jánkányi

Az Arcképeket nyomják-e már?

Tekintetes

Toldy Ferencz m. akad. titoknok

egyetemi könyvtárnok urnak

Eger

Pesten

az egyetemi könyvtárban

PESTH

+

Eger Jan. 21. 1856.

Tisztelt Uram, Barátom!

A Muzeum IX–X füzetét megkaptam, bár engedte volna roppant elfoglaltságod a hátralevő füzeteket is kiállíthatni számunkra, hogy annál több biztossággal vehetném a vasat az 1856. folyamára is. Abban 50 példányig számíthatsz reám.

Az 1855-iből 5 példányával még adósod vagyok; árát egyenlíted ki könyvtárunk jegyzékének másoltatási díjával, mi 16 pft; ennek kiegészítéséhez 14 pftot méltóztassál fölvenni Hartlebennél; vagy ha jobbnak látod, vedd fel nála az 5 példány egész árát.

Az „irod. arcképek" nyomatását eddig, úgy hiszem, elhalasztottad, miután Szilasy művét már hirdették. Ismered véralkatommal járó nyugtalanságomat; én sarkalni foglak a nyomtatásra.

Lelkem mélyéből érzem egész nagyságát azon fájdalomnak, melyből Vörösmarty halálával a legnagyobb rész neked jutott: de arról is meg vagyok győződve, hogy V-nak oly arcképét senki sem fogja adhatni, mint te; és győződjél meg, ha elhagyod, fájdalmad elismerése és méltánylása mellett is mulasztással fog vádolni az utókor. Azért próbálj magadon egy kis erőszakot tenni, s fogj a festéshez; tudod azt, hogy Raffaelnek leghanyagabb vázlatai is becsesebbek sok világhírűnek kün-tőle remek festvényénél.... ne fosszd meg tehát minket, ne fosszd meg az irodalmat azon képtől, melyet csak tőled várunk, melynek festésére csak te vagy hivatva. — Elbeszéltem neked, mit mondott Szemere Pál, midőn általad írott arcképét neki felolvastam ...„akárki irandotta azt (úgymondá) mindig az a kétség nyugtalanította volna: mit mond hozzá Toldy?...." hidd el nekem, barátságunk esküjével erősítem, akárki adja Vörösmarty képét, ha még oly meleg érzettel, ha még olyan mesterileg is: mindig ez a lehangoló kérdés és óhajtás lesz critikája: Minőt festett volna Toldy!.... Ezt a kegyeleti fájdalmas kötelességed ne vond meg tehát Vörösmartytól, ezt a drága kincset ne vond meg az irodalomtól, tisztelőidnek e drága példányát ne tagadd meg főleg barátodtól.

Mit fogok én érezni, ha azt írod: tesed arcképeid koronájául!... s
fogok, barátom, fájdalmamban V. miatt: de könyeim vigasztala
enyhecseppei lesznek, hogy őt te arcképezted. Látod, én úgy is el
tettem már jelesint arcképeinek fejedelmét olajfestésben, mi mi
szívem sokszor vérzik, hogy a hozzád méltó egyetlen párképet nélk
töznöm kell: azt fájdalmamat fogod neveln[i], ha a teáltalad fe
kendőtől is el kellene esnem.

Nosza, reménysínre írom levelemet, erősen bízva, hogy
egsake vált képet tőled, és pedig mielőbb megnyeri irodalmunk
Petőfi V. képét miként szíved és fájdalmad sugallja, hadd bírjuk lega
kéziratban. Ám még jönni kell, míg jönni fog egy jobb kor, mid
azt így kiadhatjuk. Mostani keserves viszonyainkra nézve pedi
fátyolozd be azon részeket, melyeket befátyolozni szükségelnete
látsz, így is ráismernek a raffaeli kézre, s érteni is méltá
nyolni fogják a fátyolozást.

A mi iskoláim összevonására ~~tett~~ ajánlatodat illeti, tudom,
az élet iskolájából merítetted, de természetemet, körülményeimet s elv
vállalataimat figyelembe véve, nem követhetem. Az isigylegnek sokka
nagyobbra nőttem, mintsem elvonulásom elhallgattatná; én teré
ségemmel folytonosan venni akarom azt, bár jól tudom, hogy egész
úgy sem vehetem azzon.... de engedni, habár látszólag is.... ellenkez
elveimmel, véralkatommal. Jövőm Isten kezében van, én a kitűz
pályán egyenesen megyek, akármit hoz a jövendő. Kíváncsi is többet
fogok mondhatni, s tán meg fogsz győződni, hogy hevemnél ifjú
nak tódnak igaza van.

Irádat tegnap láttam, egészséges. Isten oltalma virrasszon e
ted fölött. Tarts meg további szeretetedben, ki a szeretet örök kegy
tével vagyok

tisztelő híved
J. [illegible]

Vett. febr 24.

Eger febr. 21-856.

69

Tisztelt Uram, Barátom!

Ki nem mondhatom örömemet, melyet bennem a remek arcképek három szép ivének látása ébresztett. Isten áldjon meg a kedves meglepésért. De mit tűrjem tagadjam.... benned küldeményed még inkább fölfokozta vágyamat. Vörösmartynk arcképét is bírhatni raffaeli irónecsetedtől.

A magyar Gymnasiumnak utolsó ívét szedik; méltóztassál az előszót mielőbb elküldeni, s tégy benne alkalmas hálaszót a mű világrahozójának, drága Maecenásunknak, ki egyszersmind legjobban sürgeti a jó mű megjelenését.

Várva várom a decemberi Muzeumot is, hogy annál sikeresebb [illegible] tehessek a jövőre.

Örvendhetek-e husvétre igazát [illegible]
jöttöd édes személyének? Most [illegible]
rendes postakocsi jár Pestről Egerig [illegible]
indulása Pestről kedden és pénteken [illegible]
d. u. 1. órakor történik, s más nap [illegible]
gel itt van; Egerből szerdán szombaton [illegible]
indul vissza szinte d. u. 1. órakor. [illegible]
ez a kocsijárás különösen Egerre [illegible]
számra.

Quintilianhoz az előszót ismé[illegible]
ten küldve, s magamat további b[illegible]
rátságod kegyébe ajánlva, igaz tisz[illegible]
telettel vagyok

több híve
[illegible]

Vezérem kedvességedet neked
Szabó Imre általam kiadott egyházi-
beszédeinek 1. és 2-ik kötetével
a II. folyamból. Büszke vagyok
irodalmunk e nyereményére, me-
lyet ha időd nem lenne elolvasni,
nézd meg p. o. a szilveszteri napi, az
év utolsó esti, a pünkösdi beszédet,
vagy a halálisfoliját stb. Sz. Imre
szintén tényező irodalmunk ez ágában
vagy ről egy pár jó szót Muzeumban.
Mit mondasz az előszóhoz? Szabó
Imre legalább igen szerette.

Ott küldöm megyénk név-
könyvével is.

Eger Martz 10. 1856.
Vettem m. 12

70

Tisztelt Uram Barátom!

Szavaim vannak Pesten, kiknek 12-ik füzet Muzeumot Hartlebenhez küldeni. Nem haragszol-e meg, ha a f. é. 12-ik füzet mielőbbi kiadására kérve kérlek, sürgetve sürgetlek? Ha a 12-ik füzet kezemben lesz, értekezéseivel fogok megrendelőket szerezni, s szeretném ha 50-en jóval fölül lennénk.

Hát Gyurikám nejével és dó-havával mit teszesz? kárhoztatva magaddal hozod hozzánk? Isten adná! de mindenesetre írasd, mert a jó Erzsike kissé nyugtalan.

A posta siet. Örök tisztelettel vagyok

tisztelő híved
Tárkányi

Eger Márt 11 – 856

Lelkem Barátom! 71

Isten hozzon, tárt karokkal, tárt keblekkel várunk; mondanom sem kell, hogy hozzánk szállj. Szerencsés húsvétunk lesz, mely előtt ugyan el nem bocsátunk. Isten hozzon!

egészbe vár

ölel híved

[illegible]

16

Tekintetes Toldy Ferencz m. akad. titoknok
egyetemi könyvtárnok urnak

Pesten

az egyetemi könyvtárban

PESTH 18/3

\+ Egr. April 1-én 1856.

April 3.

Tisztelt Barátom!

Ő értesülésem Pesten van, ha módját ejted, látogasd meg, s mentsd ki magad Gerintikán ere(?)mének elmaradása miatt.

Helyreállt-e teljesen egészséged? Isten oltalmazzon.

Várom Kazinczy levelét s lankadatlan szeretettel vagyok

örök híved

[illegible]

Eger April 19. 1856.

Tisztelt Uram, Barátom! 73

Igen köszönöm a gyönyörü Aesthetikád iveit; mennyi lesz még közülbelül? megengeded-e hogy egy rövidke előszót írjak? vagy (a mit jobban szeretnék) te fogsz írni? Legyen akaratod szerint.

Hát az 50 péld. Muzeumodat miért nem küldöd már? most is vannak fenn fuvarosaim, csak Hartlebenhez tétesd be jól bepakolva. Megengeded-e, hogy árával addig adósod maradhassak, míg az I. füzetet szétküldhetem? Oh bár engedné egészséged, hogy a többi füzeteket is mielőbb adhatnád!

Szólottál-e Egyházatyainkkal – főleg Quintilián felül?

[illegible] egészségesnek láttam. Tarts meg további szeretetedben. Kérem válaszodat

tisztelő barátod

[illegible]

+ Eger April 26—1856.

Tisztelt Uram! Barátom! 74

Nem engedhetem meg, hogy a hol te valódi nagy érdemedről szólni nem hagysz, nekem megszégyenítésemre, érdemül ródd föl azon parányi készséget, melyet remek Arcképeid kiadásával tettem. Azért a mit mástól — többek különösen Szvorényink által jól ismert hajthatatlan makacsságomnál fogva — követelnék: tőled irántami kegyes szeretetted különös jeléül kérem: hogy az Arcképek czimlapját és előszavát költségemre szedesd és nyomasd ujra, amazon kihagyván keresztnevemet, emezen pedig a számomra vonatkozó sorokat <u>le ei ifjusabbtól</u> rendre végig. Eléggé meg vagyok tisztelve és jutalmazva az által, hogy a czimen eltűröd a két szót: <u>Kiadta Tárkányi</u>. Ha van valami kis érdeme jó művek kiadásában kis barátomnak, valahol előszavadban, vagy ha ezt méltatni fogod, kézikönyvedben megemlítheted. De most ismételve szeretetted jeléül kérem, hogy ez ohajtásomat teljesitsed; és bizom jóságodban, hogy kegyeletes kérő hívedet nem teended — irántad tán hálátlan követelővé.

Az I. kötetet vagyis „Irodalmi beszédeket" nem vehetem át. Pénztáramban kétezer s néhányszáz forintom levén, ez nagy vonást tett számításomon. Hiszem, hogy Wigand meg fogja engedni 1 példányi adtását, ha őt egy pár sorral erre fölszólítani jónak látod. Az <u>arcképeket</u> pedig <u>1 példány[ban]</u> kivánom adatni, s ezt nyomasd a bratiék a[...]

a belső tet s a hátsó oldalra pedig szedesd num[…]
s Muzeumod hirdetését.

A nyomdai költség kifizetésére tett hat[…]
időt pontosan megtartom, s hacsak lehet, megelő[…]
szíveskedjél a számlát beleírva a füzetek i[…]
rem elküldeni. Ugyan lehet, hogy az [illegible] [...]
ből az egész adósságod letörleszthessem, s az 50 M[…]
um árával egészen [illegible] lehessek.

Quintiliánra nézve igen jó lesz, ha a gyűj[…]
küldeményed az ajánlással együtt Budán ny[…]
matod 430 példányban, hogy az I és II-ik kötetéhez
hasonlítson, és a számlával együtt ide leküld[…]
A kötés iránt jó lett volna az én [illegible] fölan[…]
csak maradjunk az egyszerű fekete borítékok me[…]
mibe majd itt fogjuk befűzetni.

Igen igen köszönöm megtisztelő bizodalma[…]
melynél fogva az ajánlást előre megküldeni
igérted. Ne vedd arrogans szerénytelenség[…]
ha ezt, főleg engem érdeklendő soraidra néz[…]
(ha ugyan illyenekre még vállalni fogna[…]
czitáimra is alázatosan kérem, leginkább
körülmények tekintetéből, melyeket közelebb[…]
ről ismerek: valamint te más részről n[…]
ismerted ez első esetben is akaratos ifjú b[…]
todat.

A 50 Muzeumot megkaptam; ha lehet[…]
még szerezz néhány részvevőt, csak az Isten[…]
találj időt és módot benne, hogy gyorsabba[n]
jelenjenek meg a füzetek, ha ez, mi főtekin[…]
érdemel, egészséged romlása nélkül történhe[…]

Az igért könyv csak nem a mi (kathol.) zsoltárunkra
lesz-e? egykét tükörbölcs-féle história, melyből oly
nagy lett a lárma, pappjainkat mind elriasztja
Muzeumod részvevőitől; e körülményt bátor-
kodom figyelmedbe ajánlani.

E levél elején kifejezett kérésemet harmad-
szor is kérlelhetetlenül ismételve, s magamat
további barátságod kegyébe ajánlva, örök
szeretettel vagyok

tisztelő híved
[illegible]

+ Eger Junius 24 = 1856.

Tisztelt Uram, Barátom!

Költeményeim le vannak tisztázva, egy pár nap kell még átnézésökre, azután küldöm hozzád az adatokkal együtt.

Érsekatyánkat kedvesen lepte meg tegnap érkezett leveled, s figyelmeztetésed Balássyra nézve, a legelső kínálkozó alkalommal foganatot szerzünk iránta kifejezett óhajtásodnak, mely az enyém is, hogy őt az irodalomra használhatóvá tegyük.

S mit legelőször kellett volna említenem: Érsekatyánknak legelső kérdése egyike volt hozzám: hogy az intézetben van-e már leányod? s én nem-mel felelvén, mondá: írjam meg neked, hogy mielőbb hozd, vagy küldd, — s pedig [?] készséggel hozzátevé: hogy a kiképzés s minden költség gondja az övé. S ezt finomul adjam tudtodra. Barátom! nincs okom a szót válogatni, a hol a készség kis tényekben is így nyilatkozik. Ne tégy tehát semmi költséget; vagy ha jobbnak látod a szükségeseket Pesten megszerezni, tudasd velem azon percztől fogva, mely köztünk az őszinteséget teszi legfinomabb füzérré [?].

Az irod. arcképek kiállítási s könyv
költségjegyzékét miért nem küldöd má
napokon itt az első rata fizetésideje,
tom szavamat megtartani, azért sürge
kérlek a költségjegyzék megküldésére.

Hartleben mindeddig nem értesí
Arcképeid átvételéről, tán egy utasítás
em várta előbb. – mennyit is adtá
neki? méltóztassál tudtomra adni.

Igen örülök Muzeumod 2. ujabb füzet
legjobban, hogy kedvezhatom a követelők
mely legharaposabb azoknál, kik legkev
olvassák munkádat. Siess letenni Har
tlebennel; a befalagozással ne veszteg
az időt, a te bodnár-könyvkötőd oly
gyon gondosan ragasztja azt, hogy többny
a borítékot is a falaghoz ragasztja;
ze csak falagozás nélkül, jobban leg
ügyében áll expediciója a füzeteknek

Megírhatnád-e, hogy körülbelül
kora várhatunk? Változott kér
írók szeretettel vagyok

tisztelő barát

J. Gyu

Kovács Mihálynak hódoló szeretet-
tel köszöntöd.

Egr. Jul. 3. 1856. 76

Tisztelt Uram! Barátom!

Költeményeimet a tegnapi szekérposta vitte hozzád; nem kiméltem a postát, s mind a mellett is jó nagy nyaláb lett; most rajtad a sor, s szereteted legnagyobb jeleül kérem, hogy vedd elő legélesebb criticádat, s irgalom nélkül vesd ki, mit nem helyeselsz, ha a könyv felére apad is. Az Énekek énekét kihagytam, tartok némely urak túlszigorától; azonban, ha parancsolod, elküldöm.

Első, mire figyelmedet fölkérem a „Vegyes költemények" utolsója Stuart Mária, melyet nem úgy írtam, alkalmat e monologra íd a nyáron vendégszerepelt jeles szinművésznők R. Ida játéka és társasága adott, ki ilyesminek hiányáról szólott.... mindaddig nincs teljes érvénye előttem az e művemről nyilatkozó s tán túlságig is jó véleményeknek, míg a tied által nincsenek authenticálva. Az életből czimü költeményemnek is az volt legszebb koszorúja, hogy a Kisfaludy ülésben annak elszavalása által fejezed ki helyeslésedet. Égve égek a vágytól, tudni véleményedet.

A [illegible] kiszelgő havi ülésén tán legjobb alkalmad lesz a munkát zsebkönyvül fölajánlanod, vagy legalább szóba hoznod, miből a hangulatot észrevehetnéd. Én ke-[illegible] ki tudnám nekik pótolni a költséget, melybe kerülend, s mindössze is 100 példányt kérnék jutalmul magamnak. Az irodalom minden barátja le van kötelezve neked, hogy az öreg Ilyés András „Remete élete" mellett tekintélyedet sulyba vetetted; — ennek foganatától reménylek jót mű-veimre nézve is, melyek sorsát [illegible] egészen rád bízom.

1856

Engedd meg hogy a Confessioddal még néhány napig a
-od maradhassak; csak is szeretetedet óhajtani erre, hizs
-a lévén elmejétedről azon pontokra nézve is, melyeket
körülbe tán minden másról elhallgattam volna.

Isten veled. Tarts meg további szeretetedben
ki hódoló szeretettel vagyok

örök híved
[illegible]

Eger Jul. 15. 1856.

Tisztelt Uram, Barátom!

Danielik urnak a mai postával köszöntem meg versem iránt kijelentett szíves készségét, s a szerkesztőség iránt adott szavára viszonzólag én is szavamat adtam, hogy a munkámra teendő költséget a társulatnak többszörösen visszapótolom; s ezt mindjárt tettleg is bebizonyítani akarván, egy az iskolásokra nézve jó részben már ki is nyomatott [illegible] ajánlottam föl, mely legfölebb 2 év alatt 750 pft tiszta jövedelmet hozand a társulatnak. Ily előlegezés után úgy hiszem előállhatok gyüjteményemmel a legközelebbi ülésben, hol a te szavad, tudom, eldöntő tekintély, — azonban igéretképest, ha jónak tartanád, felolvashatod a Boldogasszony... czímű rövid elegiát, a vallásos költemények közől. — Nyomatni Egerben szeretném, az én gondom lesz, hogy nyomdánk megszerezze a [illegible] féle szép betűket.

De hát neked hogyan köszönjem meg jóságodat? Benned a szeretet, melylyel [illegible] előbb felkarolál, irántam fokozatosan nő... Oh bár oly mértékben növekedhetnék becsben munkásságom is .... ez lenne legméltóbb hálája ébresztő szerelmednek.

Tekintetes
Toldy Ferencz m. akad. titoknok
s egyetemi könyvtárnok urnak
Pesten
Az egyetemi könyvtárban

PESTH 5/7

Leveledet igen jelesül tekintem: hogy
Kecskeméti árjegyzékét elküldted; ezt kö-
szönöm a 120 pftot; a jegyzékre vonat-
kozókkal, s a Emlékkönyvi költségjegyzé-
kel együtt küldöd vissza, mert ezzel min-
eddig adósom vagy. Eddig 60 darabot
tett el tőlem ... s te még is kétkedel
[illegible]?

Hanem azért valóban meg-
ítélem meg, hogy a Muzeumi jegyzé-
nyére tetszem... csak megrendelésünk
na ne tetsszének... s mind most sem tehe-
te teljesen tartozásomat, csak 20 példá-
nyért küldhetem meg az ideirt 120 pft.
Hanem te is adósom vagy ám 10 példány
a 3. 4. és 5 füzetből, ezekből csak 50-et
tél, holott 60-ra számítok, ennyi telle-
az ...ből is... és ha most ezen Heckenast-
nál levő szivarosom által pótlólag
küldöd még 20 péld. Muzeumaid
adtad... s így legalább fogok jóvá tenni
hanyagságomat.

Fábiánnak válaszul írt leveled
becsi gyöngye lesz Muzeumodnak. Ba-
tom! egy ily levél mennyi reflexiót ébresz-
ti a gondolkodni szerető lelkeit!... oh bár
át meg áthatnák mindenek, ki író szán-
dékkal tollat vesz kezébe. Ez ismét egy
bizonyítványa, hogy a Gondviselés téged mily
nagy áldással adott irodalmunknak.

Leveled szerint Egerben alig láthatlak
Augusztusban, hanem Pesten meg nem lát-
lak; erről, ha lesz valami belőle, majd
értesítelek.

Isten veled. Vigyázz egészségedre
gyermekeidért... s kedvesedért az irodalomért.
Kiről szeretettel vagyok igaz híved

[illegible]

+Eger Jul. 25-1856. 78

Tisztelt Uram, Barátom!

Ünneppé lett fölszenteltetésemnek ma ünneplem
12-ös évnapját. Volumomnál fogva e napon ne-
ked is örömet akarván szerezni, ide járok egy
hivatalos levelet a „Harmonia Chronicorum" iránt,
melynek már egy hónap előtt kezedben kellett
volna lenni, de miután az én boszoftó kedven-
cem, kit te oly jellemzőleg Ja-mannak neveztél,
magára vállalván expeditióját, tán még egy
év mulva sem küldte volna föl, — magamra
vállaltam ezt, hogy örömedre akeszteni. Jó-
lesz Vezalinek irnod, hogy ő legyen tolmácsa köszö-
netednek a káptalan előtt, mely levelében
egyszersmind az iránt is kérdést tehetsz: hány
példányban óhajtják a kiadást?... hányban
gondolod te célszerűnek? 800 – 1000 elég lesz-e?
tájékozásomul szíveskedjél velem tudatni,
hogy a szerint eszközölhessek határozatot. A Ve-
zalinek irandó levelet pedig küldd hozzám,
hogy személyes átadója lehessek, s apropos-n le-
gyen a vasvereisse. Vagy a példányszám iránt
személyesen óhajtanál néhány szót tenni, ha
majd nemdet szerencséltetsz? én az előbbit jobb-
nak tartom; scripta manent.

Tegnap előtt sinke is megvolt, itt levén
Kazinczy Gábor, a tiszaderazig egészség famád-
dal, s a két lányay-nővérrel. Kazinczyval éj-
félen túl sokat mulattunk, s fogadást tettem
vele, hogy Egerbe többször bejő.

Danielek urától még nem kaptam vála[szt]
tőfűző levelemre és ajánlatomra: tán még
a Kerepesi-úti vitel eredményét fogja velem
tudatni.
Hát Neked volt-e már néhány perc[nyi]
verseim átnézésére? hidd el, oly [illegible]
lan vagyok önmagamhoz, mióta a te kezed[ben]
tudom műveimet... főleg mióta új írá[s]-
mi leveleket át meg át számlálgatom [illegible]
ok ha Megemlékem egy én alatt csak [illegible]
ily levelet is adhatnál!... Kassaival [illegible]
szeretett barátunk között fájlaltuk a [illegible]
szűkségét, melynél fogva Neked, ki ily le[ve]-
let írsz, correcturára kell csúszk és időd
vesztegetni.

Kerestek érkezett-e e hó 15-i küldő-
ményem? Vártam még további szerete[t]-
ben, ki a szeretet hódolatával vagy[ok]

Örök hí[ved]
[illegible]

Eger Jul 27. 1856. 74

Tisztelt Uram Barátom!

Tán a Kisfaludy-Társaság létezésének kimondása tartóztat téged ily végtelen sokáig Quintilián czímének kinyomatásától? Akár mint van a dolog, azon szeretetnél fogva, melylyel tiéd vagyok, kötelességemnek tartom neked megsúgni: hogy Maecenasunk iránti tekintetből, ki nagyon ~~türhetetlen~~ türelmetlen, siettesd Quintilián megjelenését, ha lehet a fiamával; ha nem, a nélkül. A Szombathelyiektől is fenyegetik már magunkat. S mivel a nagy emberek oculum judiciumától is jó tartani.... ennél fogva is jó lesz, sőt szükséges, hogy Quintilián megjelenése rajtad ne múljon.

Tán rossz néven is veszed, hogy egymás után annyi levéllel zaklatlak... pedig meg nem állhatom, hogy a Muzeum megjelenését is meg ne pendítsem. Őszinte szeretettel maradván

örökkön

T. Béla

Eger Augusztus 2= 856.

Tisztelt Uram, Barátom! 88
Keresztkötés alatt ma küldöm Quinti-
lianból hozzád az előszót 's tarta-
lomjegyzéket az általad kijelelt 8–17.
ivekkel együtt. Borítékot nem szük-
ség nyomatnod, tán szerzendek egy
jó órában szivennem Maecenasunkat,
hogy az előbbi kötetekhez hasonlólag
keménybe kötesse. S erre legjobb al-
kalmam akkor lesz, ha a czimiveket
szives lessz elküldeni, mire igére-
tednél fogva minelőbb igen igen szá-
mitok.

Tervezett római utad egyike azon
nagyszerü vonásoknak, melyek téged
mint a tudományoknak minden
áldozatra kész valódi heros-át jelle-
meznek, 's bámulatunk tárgyává
teszenek. A költséget kieszközleni meg-
kisérlem igért leveleid átadásakor,
's mivel ehhez csak a Nagyprépost
utalványozása szükséges... tán sike-

rülend kiegészítenem. Ime mily ki-
tett ez egy havi halasztás, mennyire
jobban rendbehozhattad volna min-
den teendőidet, ha ezt egy hón
előtt tudod, s mennyivel több i-
dőt nyerhettél volna.... Sokkal
türelmesebbnek vélem ez utadat, mi-
hez Septemberig végig az általad
tett díszekkel megtehetd, főleg mi
a Rasses kiegészítése annyi bajjal
időveszteséggel jár.

Utitársod nem lehetek, nem am-
ra munkáim félben szakadása — mi-
nkább az egyenfoly .... miatt, mely
adósságaim és becsületem közt csak
amelyes jelentékeny ~~tarthat~~ fön; s
vollétemet rosszakaróim most nagy
kárómra használhatnák föl.
Ha Kazinczy elmehet, leltári becs-
lést utadnak ... de mintsem most
csak félig végezhetd Rómában
dított munkádat, inkább hagyd jövő

A Legendáriumon nem gátol? A Mu-
zeum miatt nem lesz-e majd uj panasz?
Egyébiránt te legjobb tudod teendő-
idet és körülményeidet, s eledel
ezek szerint.

Igen jól esik, hogy az Énekek
éneke verseim közt helyet találhad;
kissé átnézem, s azonnal kiszáigta-
tom. De addig is méltóztassál az
egy két nap mulva tartandó havi ülésben
munkáimat bemutatni; hogy ha elfo-
gadása kimondatik, betűkről intéz-
kedhessem; még is jó lesz azt Egerben
nyomatni; versben renzso aladd is
teketek oly jó correctiót, mely, ha ké-
sőbb jutna eszembe, mindig bánnám.
Ezt méltányolni fogja a választmány
is.

Igéret leveleidet várva, s maga-
mat további szeretetedbe ajánlva, igaz
szeretettel vagyok

őszinte híved
Lánkányi

nit
mar tot

16

Eger Aug 15. 1856.

Tisztelt Uram! Barátom!

Megígérteid és becses Kanonokunk ígért levelét mindeddig nem vettem.

Quintilián annának további halasztásával ne vágd útját más műveknek, melyek létrehozásához Mecenasunk jókedvére és csekélységére még szükségünk lehet. A Kemény költését megtagadta, értségem [illegible], a mi megjelenésünk eddigi halasztása miatt.

Fiadat holnap szívesen várjuk, ha ő a pénzgyűjtő, egy aranypénzzel fogom meglepni.

Köszöne kérésedtől, hogy verseimnek az illetőknél kereskedésére tekintélyedet mérlegbe vetetted. Nagy szerencsének tartom, ha verseim 4500 példánya nem könyvárusi [illegible] nyakban fog hevenni, hanem közkézen forogni. A pesti nyomtatásba beleegyezem, azon föltét alatt, hogy Sz. Katalinnal, vagy a mi egyre megy, Arany János verseinek formatumában és papiroson jelenjen meg. Csak nem fogják rossz néven venni, ha részemre honorariummal 100 példányt kérek, hogy a mivel jó embereimnek kedveskedni akarok, legalább az ne kerüljön pénzembe. A correcturát minden esetre én végzem magamnak.

Fiad tán megmondja: mikorra várhatu[…]
Egerbe? Sept. 2-ikáig csak Pesten lehetsz […]
akkorra tán magam is elmegyek oda. Meg[…]
addig átcorrigálom az [illegible] [illegible], s a[…]
életrajzi dátumokat is eléd terjeszthete[…]
miktől verseim praefatiójában egy vacá[…]
nalis estét majd vesztegethetsz.

Szemere szivből üdvözöl, igen n[…]
volt öröme verseim elfogadtatásán, föl[…]
midőn a szigort neki megírtam.

Magaddal hozod-e a VI–VIII. Muzeu[…]
kat? Isten adná!

Tárt karokkal, tárt keblekkel vá[…]

örökös
Mihály

Verseimet, kérlek, hozd magaddal, ha te[…]
hodra nem esik; legalább thea mellett
lesz miből conferálnunk; most itt levő
kéziratomon magam sem igen tudok
eligazodni. Öleltek

+ Eger Aug 17. 856.

82

Tisztelt Uram! Barátom!

István fiad tegnap reggel szerencsésen megérkezett; korán olván az időt hozzám bejönni, azalatt fürödni ment; reggelihez hozzám jött, én hálószobámba quártélyoztam őt; épülten elhordtam ott honi-asságán s a renden, melylyel öltözött s mindent tett: úgy hogy egyetlen figyelmeztetésemre sem volt szükség. Egy skatulya pecsét-tel leptem meg, azután vittem jó érsekünkhöz ... s képzeld az egyetlen, a példanélküli gyöngédségét ... tudván mái tőlem Istvánod pecsétes passióját ... az érsek néhány értékább pecséttel kedves-kedett neki ... Barátom! könnyeztél volna atyai örömedben; nekem pedig mindig az üdvözítő jut eszembe ilyenkor a Sinite parvulos ad me venire-jelenetében. Délben együtt böjtöltünk. Délután Istvánt vittem [illegible], ő megcsókolta örömében. Gráczdal nem beszélhetett, mert [illegible] volt, egyéb-ként a fejedelemasszony igen szívesen fogadta, — s kérésére csak azzal nyugtatta meg, hogy ilyenkor atyjával sem szabadna szá-nak beszélni. — Délután itt volt földtany embere Gyárfal-váról, s 4. óra tájban szerencsésen elindultak.

Az érsek nyilatkozik, hogy Esztergomba nem megy ... tán nem hívatott meg az academia? Ő se szívesen megy, én pedig csak azon esetre megyek, ha ő parancsol kíséretül. Nagyobb ün-nepem lesz nekem: ha veled egy estét tölthetek.

Ne neheztelj meg tegnapelőtti zaklató levelemért.

Lankadatlan tisztelettel vagyok

örök híved

[signature]

+ Eger Oct 13-1856.

83

Tisztelt Barátom!

Sietek tudtára adni, hogy megérkeztem s kedves tieidet egészségben hagytam. Mély tiszteletemet a báró familiának. Az alkalom siet, őszinte szeretettel vagyok

tisztelő barátod

[illegible]

Tekintetes [illegible] Ferencz
úr [illegible]
[illegible]

Bánfalván

16

+ Eger Oct. 17-856.

84

Tisztelt Barátom!

Nagys. Lévay úr fájdalmas részvéttel vette megcsalatásod hírét, s fölötte ígérte, hogy nehéz pénzviszonyai mellett is, igyekezni fog teljesíteni kérelmedet, ha egyszerre egészen nem lehetne is, legalább egy részben. Adja Isten, hogy sikere legyen. Személyes ügybenjárásomtól kevés eredményt várok.

Még Pesten létemkor hallottam Kámvald gazságáról a hírt, s annyira megdöbbentett, mintha előre érzettem volna, hogy a szívemhez közellévőkből valakit érdekelni fog, s íme fájdalom! az előérzet mily hamar valósult.

A pontatra tett megrendelést posta utján visszavontam, de a pendai vizsgálatot nem akarta Lux elfogadni. Azban nagyobbodni kíván a rendeletet s előleges fizetés nélkül [illegible] ír be egyután.

Rombatespere a Primás jő hozzánk s itt mulatand keddig, a váxod vasárnap [illegible] a nagy ünnepélyt az ünnepélyommal [illegible] peresés egyezmény alkalmára.

Leveleidet postára tettem.

Isten veled ... vagyok

tisztelő barátod

[illegible]

M. akad. és [illegible] egyetemi könyvtárigazgató urnak

Bánfalván

Érk. 2d Vál. nov. 3.

Eger Nov. 1. 1856.

Tisztelt Barátom!

Tisza táján egy jövedelmes parochia megürülése alkalmat adott jövőm biztosításáról gondoskodni, — s mindent számba vetve s jó embereim véleményét és helyeslését megnyerve, elhatároztam magamat a parochialis életre, s új évtől kezdve egyeki plebános vagyok. Most kaptam meg kineveztetésemet... mely villámcsapás gyanánt hatott mindenkire; tudom, rád is így fog hatni, de addig is, míg néhány nap mulva személyesen megnyugtathatnálak, szolgáljon megnyugtatásodra az én teljes megnyugvásom.

Igen kérlek, hogy a Novemb. 6i választ. ülésben referálj verseimről, s szólítsd meg Gallovicsot is; okát megmondom e sürgető kérésemnek találkozásunkkor.

A Sz. István társulatnál óhajtottam volna ugyan alkalmaztatni... de a bizonyos jót nem láttam jónak elszalasztani, s határozatom győzött.

A viszontlátásig Isten veled!

örök híved

Tárkányi

Eger Dec. 17 = 856.

Kedves Barátom!

A naggyképet a mai vagy holnapi postával fogja neked megküldeni a hátralevő summát, ezt megnyugtatásodra.

A Muzeumokat csak Egerbe küldd nevemre címezve, az esketi hivatalból.

Kiket nyerhetek meg jövőre a Muzeumnak? ezt csak ezen foglak, melyet küldendem ezekbenyét biztosan megtudom.

Holnap indulok Egerbe.

Isten veled! örök tisztelőd

[illegible]

Tekintetes Toldy Ferencz Egyetemi Könyvtári Igazgató és akad. titoknok urnak

Pesten

Az egyetemi könyvtárban

PESTH 23

Egyek Jan. 17. 1857.

87

Tisztelt Uram Barátom!

Mint két hetes falusi lelkész, előlegesen csak annyit írok megnyugtatásodra, hogy körülményeim oly fejlődést igérnek, minőt alig mertem volna reményleni.

A nagyprépost megtartotta-e szavát? elküldötte-e idejére az összeget? erről a forduló postával értesíts kölcsönbe megnyugtatásomra.

Heckenast munkába vette-e már verseim nyomatását? Jan. 15-re igérte; sürgesd őt; egyébiránt Danielik urat a mai postával szinte fölkértem eziránt.

Ackmann metszi-e a képet? figyelmeztetted-e a mell fölötti felesleges vonalra, mi a képet tönkreteszi; a próbanyomatot mindenesetre látni óhajtom.

Kétségbeejtesz Muzeumod eddigi elmaradásával. Megengeded-e, hogy egy indítványnyal tolakodjam; ne hirdess évfolyamot... hanem csak 12 füzetre előfizetést; így ment lehetsz az elmaradás compromissiójától. Inkább két év alatt jöjjön ki a 12. füzet mint 13-14 hó alatt az évfolyam.

Még eddig az elhelyezkedés bajai foglalnak el… de majd meglátod neked is örömed lesz benne ha személyesen is fogsz husvétkor.

Ajánlom magamat további szeretetedbe ki lankadatlan szeretettel vagyok

örökké barátod
T. [illegible]

88

56

<u>Tárkányi</u> Béla, kereszt neven <u>József.</u>

[18]21. évi Január 2-án született Miskolczon polgári [ren]dű szülőktől. Elemi és gymnasiumi iskoláit [s]zülővárosában végezte, az 5-ik osztály kivételével, melyet Lőcsén tanult. ~~hová szülei által egyszersmind német nyelv tanulása végett küldetett~~. 1836-ban [e]gri növendékpapok sorába fölvétetvén, bölcsészeti theologiai tanulmányait Egerben az érseki lyceum[ba]n végezte. A papnöveldében csakhamar kifejlett az [iro]dalom iránti hajlama, mit igen előmozdított a nö[ve]ndékpapok közt akkor virágzott magyar olvasó-tár[sa]ság, melynek könyveit nagy forgalommal olvasta; mellett a német nyelvet öntanulással csakhamar sajátjává tevén, a német remekírók, és a romai klassicusok lettek kedvencz olvasmányai. T. fejlődé[s]ében a haladás, mondhatni ugrás, annál feltünőbb volt, mint hogy az egy „Robinson"on kivül alig volt egy ifjusági irat is, melyet T. olvasott volna.

Irói próbáit T. az általa növendékpap társai közt létesített „Verseny" czimű irott hetilapban kezdé meg versben és prózában; továbbá a farsangi estékre készített s általa társaival együtt előadott vigjátékokkal. De az irodalom nyilvános terét előtte a Kisfaludy-társaság nyitotta meg, 1841-ben „Honáldozat," 1842-ben „Indítványok," 1844-ben „Az életből" czimű pályaműveit dicséretes kitüntetésben részesítvén s ez által föllelkesítetve T. majd minden időszaki folyóiratban és zsebkönyvekben föllépett különféle költői művekkel. Ez <u>időszakban</u> jelentek meg „Zsoltárai" a „<u>Religióban</u>" melyek készitésére az akkori szerkesztő, most nagy-váradi püspök nm. Szaniszló Ferencz úr különös szeretettel ösztönzé. <u>Ekkor</u> adott egy kis fordítási mutatványt Klopstock „Messiásából", melyet, mire előbb gondolni sem mert, Toldy Ferencz helybenhagyó értesítése után, egészen lefordítani, magát elhatározta, s eddig 10. énekénél már több áll készen kéziratában.

III. k. p. 425.

és 1842-től fogva

mióta 1843.

1844-ben T. pappá szenteltetvén, ez által teljesedésbe ment istenfélő anyjának azon szent óhajtása, melynél fogva 1820-ban Ur napján Mis[k]olczon B. Barkóczy László akkor miskolczi plébános, később fejérvári püspök, lelkes egyházi beszédeinek hallgatása alatt, boldog házassága legelső gyümölcsét, a szíve alatt fenidagó magzatot Isten oltárainak szolgálatára áldozta föl. [1844. év végével T. a lelkipásztorkodási pályára Szent-Erzsébetre (Heves megy.) káplánnak küldetvén ki, Egerben elkezdett irodalmi működését folytatta. Itt azonban különös figyelmét az egyházi énekek ragadták meg, melyekben több hiányt s pótolni valókat találván, ez ügyet különös fontosságúnak tartotta, s már itt kezdé meg részint új énekek írása, részint a régiek összeszedése által lassankint azon énekgyűjteményt, mely később is szemfénye, s tanulmányainak egyik czélja volt.

1846-ban T. a nagynevű Pyrker érsek által udvari pappá lőn kinevezve; Pyrker őt utolsó külföldi utjára magával vitte őt, s T. volt az egyetlen pap, ki 1847-ben Bécsben haldokló főpásztora mellett a szent szeretet végső közelmeit teljesítette s a halálban megtört szemeit befogta. Pyrker érsek társasága nagy tényező volt T. további kiképzésére, mely által az irodalmon kívül a művészet iránti szeretet is fölébresztetvén fogékony kebelében, ott ennek nem csekély hatású pártolójává és terjesztőjévé lett az egri megyében, mint ezt a T. birtokában levő csinos képgyűjtemény, s ebben különösen „Árpád fejedelemmé emeltetése" Kovács Mihálytól, s T. eszközlésével az egri megyében ugyan e művész által festett közel 20 oltárkép mutatja.

[Ekkor lett törvényes tulajdona a várkonyi név, melyet addig álnévül használt meglehetősen hangzású családi neve helyett.

[1ör Bécsbe, Carlsbadba, és a Gasteini fürdő 2or Bécs

A szent énekek, melyeknek zengedezése T. jámbor szüleinek házát templommá tette, s melyek kegy[elmes] Mél[tóság]ában még inkább igénybe vették figyelmét, bocsáttattak közre egyes füzetekben, ily neveken alatt: „Énekek az oltári szentséghez." „Énekek adventre, karácsonra stb." „Énekek nagyböjtre", „Énekek a bold. szűz Mária tiszteletére." „Énekek húsvétre, pünkösdre stb." „Különféle Valami énekek stb" számos kiadásokban.

Pyrker utódja, a lelkes Bartakovics érsek T.-nak irodalmi működését méltányolván, T. annál nagyobb szorgalommel fordította figyelmét a nép- főleg buzgalmi irodalomra, mennél inkább érezte e téren a hivatott munkások hiányát. Munkásságát példátlan siker jutalmazta; mire legfőbb bizonyítvány könyveinek többszörös és mindig nagyszámú példányokban történt kiadása, s mindezen különös ajánlat nélküli irtenyes kelendősége. Az általa szerkesztett „Egri ABC. és olvasókönyv" [Kath. elemi iskolák számára már 10-ik kiadásban forog az iskolások kezein. „Vezérkönyv a ker. kath. anyaszentegyházban tartatni szokott Processiókhoz" [4-ik kiadásban; „Lelki Manna" [IV-ik kiadásban; „Jézus sz. szivének imádása"]2ik kiadásban terjeszti a vallásos épületet. Az „Immaculata" hitágazati kimondatásának emlékét T. „Ájtatosság liliomai" szűzi imakönyvével szentelte meg. S a mire 10 év óta különösen készült, 1855-ben nagy költséggel adá ki „Kath. egyházi Énektár" nevű könyvét orgonakísérettel énekhangjegyekre tétetve 4-ben [S a mi T. irodalmi működésének koronája leend, T. 1852 év óta Káldi nyomán a „Szentirás" átdolgozásával foglalkozik, melynek jelentékeny része az apostoli szék által e czélra kinevezett két püspöl (méltós. Csajághy Sándor csanádi, és Ranolder Ferencz szombathelyi) [

1847-től kezdve

[1851.

[1851.

[1853.

] 1853.

[1856.

[1855

[utóbb Lonovics József érsek és Fábry Ignácz kassai püsp.

bírálatán már át is ment. — A lelkes érsek maecenási példája buzdítólag hatott T. titkárjára is, ki a gymnasiumok legtöbbjében most használt jeles „Hit- és Erkölcstant” Szabóféke „Népünk alkalmazott egyházi beszédeit” Toldy Ferenc „Irodalmi arcképeit” adta ki, s tevékenysége által † Egerben is az érseki megyében az irodalmi és művészeti ügynek annyi pártolót és barátot szerzett, mennyivel igen kevés vidék dicsekhetik, s ez által minden jobb czélművek kelendőségét és becsülését méltán kiérdemlette. E szerves működés méltánylatánál említhető az is, hogy a Szent István társulat, melynek T. az egri megyében legtöbb tagot szerzett, T. „Egybegyűjtött Költeményei” tagjai számára rendkívüli könyvül fogadja el, melyek most vannak sajtó alatt.

† az egri könyvnyomdáinak oly lendületet, —

1857. kezdetével T. ismét a lelkipásztorkodási pályára lépett a Tisza mellékén Egyeken. Ha az érseki titkárnak temérdek hivatalos elfoglaltsága mellett annyi időt tudott szakítani irodalom és művészet pártolására: jogosan lehet várni, hogy az egyeki magányban T. tevékenysége még bővebb irodalmi gyümölcsöket fog teremni.

Vett. febr 10. 1857

Egyed febr. 5. 1857.

Tisztelt Uram Barátom!

Hogy a magam 1856-i előfizetői a magyar irodalomtörténethez jussanak, elvárom a névjegyzéket azon kéréssel, hogy a 12-ik füzetben kinyomatni szíveskedjél, mire leginkább azon okból kérlek, hogy így a 60-ból legalább 40–50 et megnyerhetni reménylek 1857-re is. Az árát magamnak külön, a többi velem is megfér; – vagy pedig végy terhesebb formát.

Az egyedi magányban oly jól folynak dolgaim, hogy a városban kifejtett fáradságos tevékenységem mellett is, igen felfogják magyar írni szivemet azon óhajtásra: bár legalább 4–5. év előtt kijöttem volna a lelkészi pályájára. Erről majd személyesen fogsz meggyőződni, ha kisfaludi egri utadat erre veszed, a mind azután másfelé nem is veheted.

Hát verseim nyomatása és Ackermann kanyadának vannak? Ne vedd szerénytelenségnek magasztalandó kérdezősködésemet.

A Képeskönyv II kötete Színeshangja meg van jelenni szándékozom? így hát firtatnom kell a dátumokkal, hogy a lobogó alul ki ne maradjak.

Lankadatlan szeretettel és tisztelettel vagyok
 őszinte barátod

89

Tekintetes
Toldy Ferencz urnak
m. egyet. könyvtár igazgató s akad. titkárnak
Pesten
egyetemi könyvtárban

Egyed 2/17

Hegyek febr 25-e 1857.

Tisztelt Barátom!

Verseim nyomatására nézve legyen meg Dan... úr akarata, nyomassa Herznél a mintául küldött garmonddal; de kötöm lelkére, hogy a hasábmagasság mintájául a négy 6 soros versszakot válassza, mint mindjárt elején van Hunyadi kesztő hamvai-ban, mert az e féléből legtöbb jő egy oldalra, hogy a strophák közt meg legyen a kellő szünethézag. A balladák azt általános érvén fölöslegessé teszi, hogy azt egyenként minden darabnál is kiírjuk, tehát töröld ki, kérlek. Aligvárom az 1ső ív correcturáját, melyet valamint a többieket is, tőrés alatt Herz köteles megküldeni nekem. Ott létemkor hetenkint 3 ív nyomtatását igérte Herz, tehát ennyit követelj tőle .... csak hogy siet a correcturával annyira terhedre lenni. A papiros és hatvanja szép, nem tudom mind a 1500 hatvanra lesz-e? vagy csak az 500? ámbár az árban nem fog tenni nagy különbséget ha mind síma lesz is, vagy is csak 100 példányt engedem át a társulatnak az egészet.

Mellékelek 1 balladát s néhány általad is helyeselt dalt Sárossy Gyula Albuma számára, azon kéréssel, hogy mivel ő képekkel szándékozik kiadni könyvét — Az Almanach munkában levő képe fölvételét sürgessed neki indítványozni; a melyért semmit sem kívánok tőle, mindössze is a nyomatása s papirosa fizesse annyi példányban, mennyire Albumához szüksége van, sőt ha többe nem kerülne, kár ezen lehet-

széky is járulnék valamivel. Ha a díj kiszabatik vala, írni kellene te kegyességtől néhány sort írni. Másfelől egészen egyenlőbe sem jutott volna; de most nagy okom van, hogy így kéréssel terhelhetlek, miről szívesen majd bővebben, ha Szerkesztő Egerbe ere jött. Néhány nap múlva írok Sárosynak, hogy keresse fel tőled a verseket, melyeket részére tőled bírálatul küldtem, hogy kezed ügyébe menjen az általam a kiadótól fideles megtekintése.

Az 1857i Museumodat hozzám küldd, ne Egerbe, a ... dányszám iránt majd tudósítalak ... hoho tizenkét csak több ... Kossuth esett ugyan ...-ben s több másban ... nemzetünk csalódnom, de azért, ha Isten segít, ... szárnyai meg mi... egészen elő...

Alig tudok szót találni azon érzelmem kifejezésére, mely a Lipnak kellemetlen válaszadásod olvasása ... valamat megsebbentette. Ma ... volt ... s hozzám intézett szavainak majdnem ... a csodálkozás kifejezése volt, hogy tőled válaszát mindaddig nem szavainak kétkedve adom ..., mígnem leveled meggyőződ a megfoghatatlanságról. Hogyan is bírtam, hogy lehetsz ily kegyetlen gyilkolója a kegyeletnek, melyet nekem főleg az L...féle keblekben csak ... is meggy... kezdetni!? De ... sulyosítására ez

az kellene még, ha valahogy Lével, ki most Pesten van, nem találkoztál volna. Jövő héttel várom ezirányt válaszodat, hogy a kegyeletlenségről bizton lebeszélj; miután Egerben most már senki ügyszerű, ki, ha megtámad, a sorsodat, melletted föllépjen.

Bolond farsangunk van, szüleim is öcsém meglátogattak, s mindent nemzetiségünk felől találnak házam körében; Anyámat néhány hétre itt is tartom. Már csak abból is következtethetsz jó dolgomra, hogy kedélyállapotom versírásra is képes, mire az egri ... évek alatt is alig érhettem.

Isten veled. Őszinte kegyelettel ölel változatlan hived

[illegible]

Egyed Martz 10. 857.

Tisztelt Barátom!

Hogy ki ne maradjak Képeskönyved lobogója alul, minél nagyobb csapás alig érhetne, íme küldöm a datumokat, a mint nagy siettemben ma reggel összekaphattam. Tedd belőle a gyűjtemény számára is. Mit választottál mutatványul a Kkönyvbe? Talán Coriolant vagy Hunyadi L. hamvait s a honfiak sarcát? Anyámról, az életből, Sanaat, Isten és honfi, Boldogasszony anyánk, egy két zsoltár, a reggeli s főleg húsvéti énekek stb legjobban megjárják, vagy a miket te legjobbnak látsz.

Hát verseim csakugyan Heckenast kezébe? mit mond D. Úr? a mit nekem adott Heckenast, olcsóbb volna mint a Hecké, — de legyen Dániel ur akarata, csak hogy valahára szedjék már.

Hát Sárosfyval hogy végeztél?

Óhajtva várom soraidat, s örvendetesebb ünnepnapom nem lehetne, mintha Kkönyved engem illető $\frac{1}{2}$ v $\frac{1}{4}$ ívével gratulálnál ... Látod-e, mily követelő lettem, kit te tettél olyanná.

a te örök híu

[illegible]

A kegyr. kezdetét Egyessytől vagy kérni a mint én írtam a régi nevet

Egyek April 11 = 1857.

Tisztelt Barátom!

Az ünnep kijelentésével egyetemben vártam leveledet, belőle egyszersmind utadat megértendő, melyet egyúttal Egyek felé venni ígértél .... tán teendőid roppant sokasága miatt az út is elmaradt?

Mi akadályozza verseim nyomatását? tán pünkösdnok? vagy a jelen havi ülésben kitört ellenem a fergeteg, melynek előterjesztése végett Májusban Pestre kell mennem. Írd meg őszintén, mindenre kész, ej, hát az égnek már elég erős vagyok. ~~Hej~~ barátom! Nekem legkisebbik változása, de nagy iskola, sok, úgynevezett jó embereim küzmeneteire. Addig eltartom panasszal veszem szívedet, melyet Isten hozzád segít.

Sárossy átvette-e a balladát? tán a dalok el is maradhatnának. Nem vettem tőle értesítést.

A mamának is pénz kell már, ugye? Kérlek erről is tudósíts, hogy a művész előtt kudarcot ne valljak.

Lévayval hogy végeztél? A szobában írt biographia nem hozott-e kétségbe?

Látod, mennyi küzdéssel és kínokkal
van terhelve aggott életem, mely
most szépen egészségemtől függ-
[illegible]

ölel hű
Fiúdat

Visszatekintve! Lelkiismeretes
életem közül mennyi a lehető legrosszabb-
ban fejlenek. Hej! csak 5 év előtt jöt-
tem volna e kedves magányba!

+ Egr. Apríl 14
857.

Tisztelt Barátom! 94

A correctura-küldemény eloszlatta némileg a hó 11-én hozzád írt levelemben kifejezett aggodalmamat. Örömest megnyugszom benne, hogy folytatólag corrigálod, bár mint az itt visszaküldött ívekből látod, nem ártana, ha én is átnézhetném. A pontokkal és pausák-kal tégy tetszésed szerint. A lapszámok szí-pebb lenne h. Katalin-féle cifra közé venni, a vonal a lapszám alatt úgy is helyet foglal, mit alkalmasan használhatunk főleg a hat soros verseknél. Egyébiránt ezt is ízlésedre bízom. Csak Heynek kösd lelkére hogy minden ívből tisztát küldjön; és főleg kösd szívére a sietést, hogy Május végére a mű [illegible] meg legyen. Ha jónak látod, írd neki, s tán nem ártana siettetés végett ígérni a factor-nak egy pár aranyskát, mit nevemben megtehetsz, ha a könyv Május végére teljesen elkészül.

Sárosyval úgy hiszem lesz elég időnk végezni, ha majd a szoboráll. ügy-gyűlésre Jun. elejére Pestre megyek. Addig Hermanntól is mindent megkaphatunk, s én a tenni-valót megtanulom, mihelyt próbapéldányt küld.

Mivel a Szept. 4. dalok naponkint fogyo-
nak, sziveskedjél megkérdezni Danielt, nem
nem lehet-e kevés vesztéből a 4500 példány-
tól neben 100-at kegyeskedett engedni?! az
ujdonok tekintetéből tán lehetne 5000-et
nyomatni. Egyébiránt írok is neki holnapután

Egyébiránt kimaradásom hiba nem egyet...
lelkemen oly sebet, mint az, melylyel Kl...
II. kötetéből kihagyatásomat tudtomra
adtad. Annak lassanként már is heged, ez s...
sem fog. ... accedunt nem fogja ...
Annyi veszteségem után ez egyben vártam
gondos kárpótlást, s most ettől is elesem,
legnagyobb veszteségem. Heck. tudom ...
szavanok, de még sem lehetne ellene olyan
kifogása, ha a felülnyomatandó ivek köl-
ségét saját részét külön szerzői honoráriumot ...
megfizetnék. Erre is kész vagyok. Látod-e
mennyire ragaszkodom a kedves reményem-
hez még így múlva is, miután becsületem
re szöktem ennmagam előtt. Csak ...
adtad volna soha e nemes táplálékot
bűntelen hiúságomnak... ezt szépen ...

viselném indulatlanul ügyében,
de miután szeretett nemi kis tényezővé
~~tett~~ — kétszeresen fáj ez most... főleg
most, miután annyi írt.

Bocsáss meg szerénytelenségemért,
s lásd őszinteségemet, hogy még oly ol-
dalát sem átall előtted feltüntet-
ni — nem nehezteléssem, hanem faj-
dalmam.

Isten veled! ... Ha Heck.-al va-
lamire mehetsz, mielőbb írd meg, ...
annyi nyugtalanságot szenvedj'

[illegible]

Eger Máj 9-én 1857.

45

Tisztelt Barátom!

Mycenmod megjelenésének szívemből örvendek, de más részt nem titkolhatom el, hogy egy pár havi tapasztalásom is nagyon igazolta a te biztos emberismereten alapult véleményedet, mindazoknak ez ügytőli elidegenülésére nézve. Soha sem hittem, hogy a 60-ból oly kevés az igaz részvevő, s hogy a legnagyobb rész személyem, vagy inkább előbbi hivatalom iránti tapasztalásból mutatott részvétet az irodalomhoz. Kissé fájdalmas tapasztalás.

Ha most Pesten az ott levő eszk... mellett utazó Kele által nem küldtél volna példányokat: küldj hozzám per Postafiúrad 20 Mycenmodot, tán embere teszek valahogy, ha több kell, majd írok; de megvallom, könnyebben boldogulnék, ha a mult évi füzeteket is szét-küldhetném; a Decemberiben vagy-e ott lesz a névjegyzék, az által néhányat csak megnyernék. Azért kérem pedig hozzám küldeni, mert tartok tőle, hogy Egerből tán retournáznák hozzád.

1856

Nem vetted-e rosz néven legutóbbi gy[...]
meles fölhajtolásomat a Kkönyvből kima[...]
radás miatt? Többet mentséget talála[...]
egy hiszem e becsületes hiuságon, mely [...]
nagy tűzönség tőlöd csak helyeslésért ka[...]
várja borostyánid. Mentél-e valamin[...]
a rsannok Heck-al?

Hát verseimmel mit csinál Hecy[...]
vagy a társulat, hogy íveket nem kap[...]
Lelkiismereti furdálás képen tűnik föl[...]
gyakran előttem, hogy annyi temérdek[...]
munkád közt, még én is rablom idődet[...]
Most kaptam meg két uj kiadásodat
Bajza 4-ik kiad, és Lear királyt.... tisz[...]
reszen hálálam volna meg a társulat[...]
nak, ha Heck. által nyomatta volna
munkáimat a szép egyformaság miatt.
De ha oly életiratot olvas az ember,
mint minőt Bajzáról irtál, ki fogja c[...]
dálni, ha Areopagomnak egyedül tégedet t[...]
tlalak, és hogy barátságodat nagyobbra vesz[...]
az nagyobbá tesz, mint bármely fejedelme[...]

Nagygyülésre (Jun 9-re) szeretten volna
Pestre menni, de az ünnepek miatt nem
lehetem, hanem pünkösti hetében me-
gyek Pestre, ha ott leszesz.... Arról
kérlek értesits, nem mégy-e akkor
Egerbe? Pestről hetenként kétszer
jöhetsz vasuton és gőzösön jóformán
falum alá Csegére, a mi filialisom.
Nem szeretnélek elkerülni.

Ha Heman Ravát tartja, s
munkájával megelégszel, az utalvá-
nyomra vedd föl Hartlebentől
a 100 ftot. Barabás szivesen elvál-
lalna a correcturát, végezd meg vele;
fölig a mellen az a szükségtelen
vonal ott ne maradjon valahogy. Ma-
gam is szeretném látni, ha pünkösti he-
tében Pesten leszesz.

Vidd számadat kérve övék szeren-
tetel vagyok

hív Jánosod

Egred Junius 16. 1857.
Vett — 20 —
96

Tisztelt Barátom!

Parancsodra ide küldök egy töredéket az Énekek énekéből, s egyet Klopstock Messiásából (nem Messziásából, mert a zsidó Maschiach). Igen igen köszönöm, hogy ezekre figyelmeztetél, mert ezeknél jellemzőbb mutatványokat alig adhatnék Könyvedbe.

Kivánatod szerint specificálom a verseket, melyeket én legalkalmasabbaknak tartok fölvételre, salvo tuo judicio.

A balladákból: Hunyadi László hamvai
A honfiak haragja. } Kedvenceimet vörös jeggyel is megjelöltem.

A vegyesekből: Az életből
Bucsu ifjukoromtól
Anyámról, de ez sok helyet foglalna el.

A Vallásiakból. Isten és honfi
A szent Háromság titka
A kis Jézus csókja
Boldogasszony Anyánk... Ennek talán ily czímet lehetne adni: Öseink éneke a török világból, így meg lehetne menteni. Ilynemü verset úgy sem igen írnak.

A Zsoltárokból. XIV. zsolt. Istenem! ki fog pihenni
XXVIII. " Istenünk kész áldozatra
XXXII " Dalt az Urnak szép örömdalt
XXXIII " Áldom Istent azt hamar [illegible]
CXLVI " Fel, dicsérjük a nagy Istent.

Az Énekek énekéből - Az fönebbi töredék.

Az egyházi énekekből Reggeli: Nagy Isten! élsz a Végzet.
" Nárászti szent királyunk
Kisded vértanukról: Köszöntünk kisded vértanúk
Ecce quomodo moritur justus: Íme mint hal meg az
Húsvéti: Betelt, mi meg vala írva

Mária segíts: Oh életünk reménye.
Könyörgés ínségben: Uram Jézus légy velünk.
Háború idején: Oh kön Anyánk! a szegényeknek
Halotti ének: Hozzád sír fölé esedezünk.

Pyrker legendáiból. Sz. István
Sz. Márton } de ezeket tán nincs is [illegible]
Sz. Erzsébet. } ég. fölér hogy oly [illegible]

Klopstock Messiásából. (A fönebbi törzsből)

Az egyházi énekeket az Énektárból szedd, mert verseimből a kéziratot e részét magammal hoztam, hogy e pótlást megrövidítsem, minthogy az énekek éneke be kell szinanom. De egy pár nap alatt elküldöm Hegner[illegible]

Az adatok nagyobb bizonyság végett (hatán Pesti egyetemem hibázott volna) ide jegyzem a hőveskesőzeti Zoltánaim 1841-tól ... dre jelentek meg a Religio és Nevelésben
Az énekek éneket 1842-ben dolgoztam (3. nap alatt) mea culpa!
Klopstockból a mutatványt az 1842. Rel. és Nev. I. félévi [illegible] számában adtam
Pyrker mellett fölhozott életszakom végéhez tán oda lehetne tenni: P. irántti különös tiszteletének ~~vele~~ irodalmi emléke néhány legenda lett, melyeket 1846-ban az [illegible] német eredetije után fordított, s ezekből 4-et az 1846. „Őrangyal" című zsebkönyvben közre is tett.
Az „Egri Abc és olvasókönyv" kath. elemi iskolák számára először 1851-ben jelent meg. 8-r. Egerben a lyceumi könyvnyomdában 1856-ig 10. kiadásban
2.) A „Lelki Manna" azaz imádságos és énekes könyv, különösen a ker. kath. ifjúság számára. 18-r. Egerben a lyc. először 1853. 4-ik kiad.
1) A „Vezérkönyv a ker. kath. anyaszentegyházban tartatni szokott szent [illegible] ceremóniákhoz. 12-r. Egr a lyc. először 1851-ben. 4-ik kiad. Pest Heckenastnál kiad. a Sz. István társulat. 1855-ben

„Jézus sz. Szivének imádása" először 1853. Egr a lyc. k. 18-r. — 2-ik kiad 1854.

A „Kath. Egyházi Énektár" ~~[illegible]~~ a bevett közájtatossági énekekből, újakkal (Tárkányitól 143-mal) bővítve, orgona kísérettel köz- és utójátékokkal énekhangjegyekre téve stb." Eger 1855. a lyceumi gyorssajtón. 4-rét 329 lap.
Ebből kivonatban adott
„Szent énekfüzér" kath. iskolások számára néhány latin énekkel megtoldva. Eger. 1856. 18-r. a lyceum könyvnyomdát

Képzelheted szíves a gyarmatkedd örömeiből, melyeket szerénységem legbensőbb kosszorújának, Maecenási barátságod legdíszébb emlékének a Kltkönyvnek eleje nézel. Ez minden decretumok és nagypecsétes levelek fölött leszen. ha ugyan ilyenek még számomra létezendenek.

Az Hymnar újabb correcturáját kegyeskedjél nekem elküldeni egy nézésre. Már bocsánatot sem kérek annyi alkalmatlankodásomért, melyre szeretetted bátorít. Isten veled. Örök szeretettel vagyok
hív Bélád

(Vett. jul. 20.

Eger Jul. 16. 1857.

97

Kedves Barátom!

Köszönöm a versfüzetből küldött ivedet, már azt hittem, megint felakadt a nyomtatás. A correctura talán most is nyakadon van-e még? vagy csak a revisiót küldik hozzád? vagy tán azt se… de bánom, hogy Stuart Máriát Muzeumodból nem írattam le, mert a fél pont csakugyan nem szép, de már késő. A 12-ik íven jól volt látnom, hogy a hexameter kifért egy sorban, a Messiás így gyönyörű lesz.

A vallási költeményekből talán épen most correctura alatt levő Boldogasszony Anyánk cziminek, nem jobb lenne-e ily czimet adni:

Őseink éneke
a török világból.

tán így könnyebben átcsúszhatna a censurán, s ha e darabot Könyvedbe méltattad, ott is ez új czimet adnád neki.

A Énekek énekét már átsimitgattam, nehány nap mulva küldöm hozzád, vagy egyenesen Herzhez hol a többi kézirat van, hogy fennakadása ne legyen. Bizony minden igyekezete mellett is lassan halad ő kelme.

Hát Hyman küldött-e már correcturát? s ha igen, küzdesz-e Barabással? én is igen szeretném látni.

Muzeumokat küldötték-e Egerbe? sem Egerből nem tudósitanak, sem te nem értesítettél erről… nem tudom hanyadán vagyok? pedig már a 4-5. füzet is megjelent, melyből az én példányomat küldd Hartlebenhez, kinél a mai postával több könyvet rendeltem, s így azokkal majd elszállítja hozzám.

Öröm lesz értesülnöd, hogy az útad folytatása iránta kegyelmességét, melylyel Pesten fogadott. Alig tért vissza Egerbe, csakhamar egy sajátkezü levéllel tisztelt meg, melyben a régi bizalmas hangon beszél biblia ügyünkről, különösen Lénárd véleményét egész terjedelmében közli. A levélhez egy jó summát is csatola ajándékul, mi valódi kincs volt rám nézve a legnagyobb szükségben, mert a kaszások, zaporok s egyéb mezei munkások mérték napszáma tönkre tette csekély készletemet. Van is 46. oshágos boglya szénám rétem feléről, másik felét felébe kaszáltatom, ezzel s a szépen induló sarjúval több lesz 100 boglya takarmányomnál; búzámat most aratják, vagy 200 kereszt felé reménylek, csakhogy most semmi ára nincs; kukoriczáim igen szép; kis pulykáim és kacsáim szépen nőnek, a libákra nézve most chorját idültünk, de azért, csak Isten hozzon mielőbb hazámhoz, megtraktállak még különben is mint Egerben. Most szőlőmet egyengetem, a mint az ott haladó borjak kissé apprehendálnak; de erre meg a malaczokra nézve apprehensióm, mert egy dinnye szőkeket eltaposnak s megrágnak... mert tudnod illik, hogy szégyelmemet a legutolsó dinnye pár sem kerüli ki; nagyfejü márjáimban különösen gyönyködöm, egyszinte nobilis uborkáimban.... nem tudom úgy é-e te, midőn ez idillikus csacskaságot olvasod... de annak tud[illegible]

örülsz, ha írom, hogy mindezen csupa apró gond mellett a bibliával naponként jó sort haladok; most a példabeszédek könyvének vége felé járok, pedig nem oly rég fogtam hozzá. Az isten jó kedve, meg a bizonyosság, hogy nem hiába dolgozom, nagy ösztön a munkára.

Septemberben mégy-e valahová? mert ha verseim nyomatása vége felé jár, ismét Pestre megyek; de ha te nem leszesz ott, később vagy előbb teszem meg utamat, de veled mindenesetre találkoznom kell; ez mindig egyik fő czélja pesti utamnak.

Tarts meg tovább szeretetedben, a Muzeumodról kérem értesítésedet, s örök szeretettel vagyok

[illegible]

+ Eger Jul. 19. 1857.

Kedves Barátom!

Leveleink találkoztak. Köszönöm az íveket, Herzognak ma küldöm el a könyv hátralevő darabját, az egész 30 ívet teszen 's hijján, mivel a címlap, előszó, tartalom, vagy talán erratum egész ív is kellend. de mind e mellett sem lesz szertelen vastag a könyv. Figyelmeztesd Herzogot, vigyázzon rá, hogy a gép ki ne kapja a betűket, mert egy két hibát ennek tulajdonítok, egyúttal sürgesd őt a sietésre, hogy valahára elkészüljünk a munkával.

A kis szeletekkel van dolgom, csak az [illegible] törésből az arra első [illegible] tartom oly csöpnek, mintha folthely volna; [illegible] [illegible] Barabással, ő jobban [illegible] hozzá, s ha ő nem csöppök maradjon; csak azért teszem az észrevételt, hogy miután az egész oly csinos, legyen ment apró hibáktól is, ha a szóban forgó vonás csak ugyan hiba volne.

A Könyvhöz 4500 példány kell, ha nem az első nyomatokból szeretnék 100 példányt 4-rétbe s ebből 50-et chinai papirosra? nem esik-e nagy terhedre megtudnod ennek árát? hogy a szerint tehessük a megrendelést. hiszem, hogy 100 példányon tetemes [illegible] a papirosár, azért csak rendelek meg [illegible], mennyivel többe kellett!..

Hanem a fődolgot majd elfeledem... mi-
kor kell a nyomdának iránt elküldenem
tán nem első levél pár hét mulva? m
most mindössze pankrottá lettek

Ha már a 20 év ki van fizetve, úgy mi-
hamar várhatod ívedet, egyébb részlet-
ben is különbséged, hogy a tartalomjegyz
összeállíthassam s az egy nyomdahibát
jelelhessem.

Szerető meg további jóindulatban
öreg híved
Mind

Eger Jul. 25. 1857.

Kedves Barátom!

Tegnap a tudós Danielik kanonok volt vendégem, annál kedvesebb mennél váratlanabb látogatás, s becses documentuma irántami igen igen jó érzésének.

Vetésünket a kép mellékletét legkevésbé sem ellenzette. Mivel pedig Herz most nagyon igyekszik, nincs egyéb hátra, mint hogy Aymant a 4500 példány mielőbbi kinyomatására szólitsd föl, megemlitve neki, hogy a 4500-on kivül az első nyomatból 4-rétben készittessen 100-at, s pedig 50-et chinai papiroson. A könyv 12-rét formátumában nyomjon extra számomra 50 képet.

Dobrzanszkyt pedig méltóztassál Hindy urhoz küldeni, hogy mivel a munka frissét óráskodni, nekem megigérte, per 10-iv adassa ki nekikaz

irtad, hogy ezentúl hazajöhess
talán az holnapi postával írod
eziránt [illegible]

Danielik úr jószágos megjelenése igazán jószágos hatással volt kedélyemre .. hátha téged ölelhetnélek!

Isten veled úgy szeretettel vagyok

[illegible signature]

Danielik Aug. közepén elmegy Pestről, addig pedig okvetlen meg kell ~~[illegible]~~ jelenni verseinek e miatt sietteti Aschmannt.

1856

Egyek Aug. 8. 1857.

Kedves Barátom!

Verseim nyomatása vége felé jár. A szedő már kéri az előszót vagy életrajzot, vagy mi lesz: szerint [illegible] dicsérő bírálommal fölkértelek, méltóztassál azt Heny nyomdájába átadni Zaháry János szedőnek; netalán a kézikönyv már addig írt, correcturát is adhatsz neki, ha ugyan még szándékod benne változást tenni.

A szünnapok itt vannak, akár hová mégy — legegyenesebb utad Egyek felé lesz; Tisza-Örvényig gőzhajón, onnan vagy én elhozlak, ha jöttödről előre értesíteni szerencsés lehetek, — vagy Pápa tartja föl a szerencsét, hogy hozzám hozhasson.

Ha könyved előbb megjelen verseimnél s az amabban netalán fölvett Boldogasszony anyánk.... átmegy a Censurán, akkor könyvemből nem vágatom ki a lapot; vagy ha te a címet változtattad „Szent énekei"-re a kiirod ideiből, akkor

még is ki kell vegye e miatt is va-
gatnom?... Kissé baj az még is, hogy
az ember testestül is nem lehet a-
hol szivestül és lelkestül van.

Ahmann küldött-e már képe-
ket? Summum tempus, ha pénz
kell neki, kegyeskedjél írni, vala-
honnan majd előteremtem.

De már annyi levéllel vegzál-
alkalmatlanságodra, hogy utóljára
is megunod — különben nálad
nélkül semmi nem tudó

Mindig
B

is ne-
kössd
hon ol-

1886

Tekintetes Toldy Ferencz úr, m. akad. titoknok, s egyet. könyvtárigazgató urnak

Egyek

Pesten

Egyek Aug 18. 1857.

Kedves barátom!

Hogy Ackermann fok ne akadjon, az ideszárt utalványra végy föl Hartlebentől 120 ftot s küldd el neki, ennyi, úgy hiszem, elégséges mind a két rendbeli nyomatok kiállításához. Nem tudom, hamar megy-e ezen nyomás? de ha előbb kellene fürdőbe menned, mint sem a képek elkészülnének, távolléted esetére kegyeskedjél úgy intézkedni, hogy Ackermann azokat Dobrocsányihoz juttassa. — (a 100 negyedrétüt, s 50 12-rétüt egyenesen nekem küldje). Dobrocsányinak pedig kösd szivére, hogy a czímképhez el ne mulassza oly nagyságú szép fehér kártyapapirost tenni, minő a könyv formája. Te vastaglod a könyvet; én azt hiszem, ha D. jól szegezteti, nem lesz túlságos vastag.

De legfőbb óhajtásom az, hogy míg Pesten vagy, átmehessen könyvem a censurán, s Danielik úr által mutattassék be a társulatnak, mert tán Sept. elején ő is útra megy; ha... ha ez addig meg nem történhetnék, be kell várnom visszatértöket, miután én semmit sem szeretek koczkáztatni. Az „Alsággyülésen" czímű ódát tán menteni fogja, hogy már egy Almanachban megjelent. Mást nem félek.

Vagi rended és egészséged állapotja kiss[illegible]
aggaszt, — tégy meg Barátom mindent [illegible]
ga életed minél további fenntartására
ha Máriafürde megy, akkor bajosan ven[illegible]
az utad Egyet felé, — de kedves Megje[illegible]
sed által [illegible] te nekem ismeretes f[illegible]
akom kiint is, csak a jó Isten adja vissza
teljes erődet.

A Muzeummal minden eddig próbá[illegible]
tem mind nem ért, Csendes, mint hall[illegible]
már [illegible] is küldjete, tán nem kell ho[illegible]
zád visszaszállítanom példányodat.. min[illegible]
össze is az a baj, hogy kissé késöbben leh[illegible]
beszedni árukat, mert falusi [illegible]
most legpénztelenebbek, a termésnek á[illegible]
nincs, úgyhogy magam sem voltam még i[illegible]
szükében a pénznek, mint most... pedig [illegible]
most szeretném e részben is kimutatni [illegible]
ségemet, midőn utazni kell a [illegible]
ha együtt volnék, tudnék mit tenni, [illegible]
falun nem lehet.

Mikorra gondolod, hogy útra kelsz? [illegible]
zi könyvedet távollétedben is meg kaphatjuk
Heckenasttól, nemde?

Úgy! majd elfelejtem... Könyvemből kö-
rülbelül 60–70 példányt díszesen is bekellene
köttetni, én világos kékbe szeretném aranyszegély-
lyel, te ajánlottál valami könyvkötőt, hogy
ki azt csak oly jutányosan (40–50 xrral) [illegible]
sokkal jobban be köti, mint a lipcseiek,
kik csaknem vásári munkát tesznek.
Reggeszedjél már ebben is eljárni; a könyv-
kötő majd küldhet 4–5 mintát, ha könyvem
elkészül, melyekből aztán választhatok.

Látod mennyi bajt vettél nyakadba,
midőn ily clienst vettél pártfogásodba!

Isten veled, válaszodat várva, vagyok

örökkön
[illegible]

Dobrossányi megkapta-e Heckenasttól
részére kötését eddig?

+ Egyet Sept 5-1857.

Vett 11. [illegible]

102

Kedves barátom!

[illegible] Tegnapelőtt küldé meg verseim-
ből az utolsó ívet kefe-levonatban
és sürgetve kéri a címet, tartalomjegy-
zéket és életrajzot; a két előbbit elkül-
dem neki, az utóbbit tőled várja.
Az énekek énekének palástjául nem
lenne-e jó megemlíteni, hogy benne
a Krisztus (mint vőlegény) s az egyház
(mint ara) közti [illegible] szövetség dicsőíttetik
átvitt értelemben? a katholikus csak-
ugyan így is veszi azt. — A címe [illegible]
a az elhagyásával nem lesz-e elég csak
így tenni: Egybegyűjtött Költ. [illegible] ! meg-
hagyom a szedőnek, hogy az életrajz és
cím-correcturát hozzád is elküldje.
Ha [illegible] engem „[illegible]" [illegible] még
nem volna kinyomva, költeményeim
mint megjelent nem foglalhatnák helyét.

A képpel hanyatt van [illegible]?
Danielik kanonok otthon vannak? Mit
gondolsz, verseim megjelenését, s illető-

tes bemutatását nem lenne-e jó

s haza örvendetes kalakítani? Ha e

pénzével te fogsz végzni? Ele

től elvitatnám ezt, hogy a tisztelt

társaság sokáig ne háborgatna

minket én részed ennyi levéllel kím

letlenül háborgattalak. Ha szüksé

nek látnád, elhárítanák véghez

e ügyben, bár én levelet tehetek

ottan pedig nem levelet mulaszto

Kérem tehát utasításodat

s tanácsodat, hogy ennyivel

tehet bennet híző

hív J[illegible]

Dobozányi kapott-e már értesí

füzet végett.

Egyek Oct. 15. 1857.

Tisztelt Barátom! (10)

[illegible]jatos termed a Kkönyv hozzám is eljutott, nagyobb becsületnek tartom s nagyobb örömemre vála, hogy ott méltattál, mintha kanonoki székbe ültettél volna. Néhány nap mulva személyesen köszönöm meg jóságodat, Pestre menendő Kovács Mihály barátommal, ki 10 nap óta nálam lakik, s várja, míg nagyszerű oltárképét a Muzeumban kiállításra elkészítheti. A viszontlátásig ő is hálás üdvözletét jelenti neked.

E hó elején soha nem álmodott szerencsében részesültem. Az érsek 4-én Polgáron az új templom keresztjének fölszentelését végezve, 5-én egy jó nagy kísérettel legnagyobb meglepetésemre hozzám kocsizott be a nagyszebeni postától; a délutánt s következő éjjelt nálam töltvén, 6-án templomodban misézett s azután indult vissza Egerbe. Ez egyszersmind már is nagy demonstrationak veszik e látogatást, te is kedvező jelnek fogod tekinteni.... s képzeld... az érseket legcsinosabb meglepte rendezett gazdaságom, de erről szóval majd többet.

Ajdan küldjed a képeket? mert addig nem akarom, hogy a címiv kinyomassék, míg legalább néhányszor kép nincs készletben.

A viszontlátásig. Hálás szívvel vagyok híved

[illegible]

Tekintetes Toldy Ferencz úr
a' Akad. titoknok, s egyetemi könyvtár
igazgató úrnak
Eger
Pesten

Eger dec. 19. 1857.

Tisztelt Barátom!

Tanítványim közül, valaki van Egerbe tértében, ezt adá
vígadd egy kis meglepetésen Dobr- és Almár-
jon, általa küldöm neked e sorokat.

Lang kötetirefem mindenkor fonalát
félfoggattam, legyetek, még eddigi [illegible] jelvényemen
költeményeimből; küldök ugyan mutatvá-
nyon 10-et, de azoknál kötetem s egy fenn küldi-
tesz. Ugyan ezúttal, értesíts meg, s ha van
ott valami akadémiai vagy egyetemi pálya-
varázs nyitva egy jó szót.

Dobrosányi is tesz egy kis hibát.
Egerben ifjabb Kanonoknak juttatta olyféle díj,
melyben 1. is hiányzik más pedig kétszer
van, — s nem nyakamba küldött a pa-
naszt.

A lapok jól nyilatkoznak verseimről.
Te fogadd-e kérdezni egy pár sora Muzeum-
ban? vagy mivel általad jöttek létre, nem
véled illőnek?

Kiadod meg Langot, s tarts meg
további kegyeidben. Ki örök híved vagyok

Tárkányi

Könyvtár részére a kapott [illegible]
a 45 [illegible] elküldte
D a küldhetett [illegible] mint akart, a kapott
maga, még 2 [illegible] van, [illegible], kér
[illegible]

Tekintetes Toldy Ferenc urnak [illegible]

[illegible]

620
548
16 | 68 | 73
112
48

Egyed April 6. 858.

Kedves Barátom! 105

Fogadd levelemet, ki addig személyesen fogadhattalak Egerben. Isten úgyse, alig éreztem oly vágyat Egerbe menni, mint most, midőn, mint hiszem ott vagy. Mulasd ott töltött napjaimat kedves emlékével.

Ha a sorsán már járna a gőzös erre kellene utadat venned Pestre, — de így ily áldozatot nem kívánhatok.

Kovács Miska a francia [illegible] említette nekem, melyet Rajnay Gábornak adának használatra, — kérlek tegy említést egy pár sorral Gábornak, hogyha a könyvre már szüksége nincs, szíveskedjék [illegible] visszaküldeni.

levelembe [illegible]

Isten [illegible] meg [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

1856

[illegible] lesz

[illegible] lek,

[illegible]

levelemben [illegible]

Tekintetes Toldy Ferencz
akad. titoknok úrnak
Pesth

Egerben Dec. 9. 1858.

108

Tisztelt Barátom!

A Kolnokra küldött láda nagy valahára megérkezett; kérlek, az ilyesmit ezután mindig Egerbe küldd az udvarba, mert Kolnok, amint tudod, hogy nincs az egri megyében, közlekedési tekintetben távolabb van télen Egerhez, mint Páris.

Pangot mivel oly soká várattál, én is kénytelen voltam váratatni, míg valami termésemből pénzt teremthettek, mert gazdálkodásomra ezen oly fatalis két év pénzügyeimet igen hátravetette; keveset mondok, ha azt állítom, hogy 1000–1500 pfttal hátrább vagyok, mint midőn kijöttem. S ez nem kis baj! Ekkor járul

Hogy az idén kora tavasztól fogva mindeddig egészségtelen; e hó 4-én ment el az utolsó két év új apostola; három a káptalan szomszéd és közjóságára, igaz, kis lakás lett, de mellette jó formán egész évem elveszett a szellemi működésre nézve.

1856

A te gonddal teljes éveidet meg-
tud örömei, akkor is az ég neked mennyi
több örömet legalább családi szentély-
ben, miután egész életed úgy is a köz
ügynek szentelt megbecsülhetetlen áldozat

A Ráinvald massája elleni meg-
követelés nekem is bajt csinált. Néhány
nap előtt Görgei István ügyvédtől,
mint R. csődtömeggondnokától fenyegető
levelet kaptam, melyben felszólít, hogy
csődbe esett Ra-nak irányomban 237 ft.
12 pkr. követelése lévén, e tartozásomat
ő bírói kezeihez mielőbb fizessem le, kü-
lönben kénytelen lesz annak behajtása
végett ellenem a bírói keresetet megindí-
tani. ..... Csak ez kellett még! Én nem
emlékezem, hogy R-del valaha szám-
lám volna. Az „Irodalmi Arcképeket” .
nél nyomattuk, s annak kifizetéséről

te engem annak idején szíves voltál érte-
síteni ... Meg nem foghatom e fenye-
gető követelést; kérlek ha elfoglaltságod
egy órát, méltóztassál ez ügyről vala-
mi felvilágosító tudósítást szerezni. És
addig is, megírom a mai postával
Görgeinek, hogy miután R.-del sem-
mi viszonyban nem voltam, adósául ma-
gamat el nem ismerhetem.

Bocsásd meg, hogy épen most ter-
hellek ily kéréssel, midőn a Nemzeti
... közeledtével dolgaid még inkább
meggyűltek. Köszönöm pártfogó kegy-
ességedet... Én ugyan szerényen hát-
ra lépek a ... előtt, de ha gon-
datosan tekintem, melyet főleg szent köl-
teményeim a nép ereire és szívére tet-
tek, és folyvást tesznek, azon, bár kevesebb
zajjal, de több jelentőséggel bíró s állan-
dóbb hatás mellett, míg miat ...

a szomszédok hamarabb dicsőségét,
főleg hogy ily közvetítő nélkül ne[m]
igen fog versenyezni velem. Ha ez ny[...]
valamit az illetők előtt: akkor [...]
tam táplált igazán atyafiui oh[...]
tásod teljesülhet.

Igen köszönöm a Muzeum[...]
Akad. alapszabályok olvasásánál
sokszor fölsóhajtott az ember, de hi[...]
a ti ében örökösödtök részt fog áll[...]
csak hogy az ügyet egészen el nem ö[...]

Jelented kiválólag ked[...]
vidnek a szíves megemlékezésért, [...]
szeretett őszinte hódolatával vagy[...]

igaz híved
T. [illegible]

Vett febr. 24. 59

Eger jan. 21. 859.

Tisztelt Barátom! 101

Tán meg is rótt érte, hogy ily későn telje-
sítem hálám kifejezésének kötelessé-
gét, — szerencsémre, (s ha nem [illegible]
meg hivatkozásomért) kölcsönös ment-
ségünk, hogy nem tartunk ilyes-
félére naplót, s a [illegible] levél-
irás mellett is gyors lobogással ég
a láng szíveinkben.

A nemes kitüntetést, hogy akadé-
miai taggá választattam, az irántad le-
vélben köszönöm meg; ha szükség, tedd
borítékba s úgy juttasd az Elnökhöz,
onnan úgy is kezeidbe jő az.

De mit most adj tanácsot, miként
legyek a beköszönési tárgygyal? Május
végén szeretnék széket foglalni, s nem
csak ez alkalomra, de több ízi előadásra

is törékeny tárgy lenne a biblia és ed-
költészeti szempontból. „Költészeti ta-
nulmányok a szent írásból” czím alat-
egész sorát lehetne tartani az előad-
soknak s nem épen érdektelenül. –
nem hogy Májusra, főleg a bevezető
s általános, s így tovább [illegible]
gényló előadással úgy elkészíthessek
mint kérdéshez illik, ut dimidium
facti, qui bene coepit, habeat. —
ez teljes lehetetlen, és pedig épen a l-
bia miatt, melyben a mult év s most
tartó épitkezésem miatt igen elmarad-
tam, s most kettős igyekezettel kell ne-
küntnöm a mulasztást. A fölséges [illegible]
sal egy pár nap alatt készen vagyok
s azonnal Szeremiához fogok.

Hát mit gondolsz, nem lenne-e jó olyan
„Stuart Mária”-féle lyrai monologgal
székét foglalnom? A tárgy „Szilágyi
Mihály utolsó éjszakája” lenne; s ha
én nem jelenhetnék meg, téged kérnélek
meg egy mentegetőző levél kíséretében
az előadásra. Sőt tán csak is általad
lenne jó székét foglalnom, miután
mint tudod, kevésbé tudok valamit
jól előadni, mint írni. Az osztály
melyben tagul választattam nem csak
nyelv- hanem egyszersmind széptudo-
mányi is; tán megjárná a székfogla-
lási költeménynyel is? S a fönebbi
tárgy olyan, hogy sok szépet lehetne
benne elmondani, ha addig szerencsés
lennék eltalálni az ihlet perczeit.

Igen kérem tehát e részben útmutató tanácsodat.

Hogy vagy egészségileg? hogy van gondjaid és örömeid kútfeje, kedves családod, mely iránt tudod, mily érzelmekkel viseltetem?

Engem a lefolyt két év gondjainak fatalitása majdnem a desperatióig vivé, ha épen ily nehéz körülmények közt nem áldott volna meg az ég, oly ragaszkodó és amennyit tűrni képes lelki erővel. A pesti tanártársulat is majd me[illegible] átaltak; hát Lang doár... még egy [illegible] ideig? [illegible] gondolod mindenekre

Kereszt. őszinte szívdobbanással vagyok holtig

szerető
[illegible]

\+ Eger Jan 25. 856

Tisztelt Uram! Barátom!

Két hónál is több, hogy Homer Iliásza megjelent, s a' Maecenas mindeddig nem kapott példányt, mi ily mulasztás vagy feledés vétkes; egypár csinosabban bekötött példány, egy két szívélyes sor nem a' világ; figyelmeztesd az illetőket, mielőtt a' hiba elszenvedtetnék.

A' Bibliában egy két szó néha megakaszt. a' meretrix-et sehogy sem tudjuk tisztességesen kitenni, a' kurva bántó, Szenny folyást javasolták, ez sótlan, a' rima szinte tájszó; én cosszemélyt gondoltam tenni, érthető is, nem is bántó. Mit mondasz hozzá? segíts tanácsoddal, ki annyira gyámolítasz szeretetteddel. Angyalszívű leányod egészségét a' napokban láttam. A' további szíves kérem válaszodat, kínálok méltasz további szeretetedre ki örök hűséggel vagyok tisztelő híved

Tárkányi

Egyek Máj. 8. 1859.

109

Tisztelt Barátom!

Igen nagy husvéti örömet akarván magamnak szerezni, még az ünnep hetében kirándulást tettem Szvorényinknál: valljon nem jársz-e Egerben, — de mint értesültem, csak híred járt ott, kedves Magad nem; — most azonban úgy hallom, ott mulatsz; a szereted óhajtással számolok igéretedre, úgy is akár hová, Egyek felé van a legrövidebb út. Lovaim most épen öcsémnél vannak Egerben, kihez adír az utasítást akár Szvorényinkat elutazását, parancsolj vele, minden percben szolgálatodra áll szekeremmel.

Tisza füred felé kellvén jönöd, méltóztassál benézni Pájerkez, ki igen nagy tisztelőd, s rég óhajtja ismeretségéd szerencséjét, úgy is ott van a szokott állomás. Tehát karoktul tárt keblellel vár

örökké hű
[signature]

Tekintetes Toldy Ferencz M. akademiai titoknok egyetemi könyvtárnok és tanár urnak

Egr

Pesten

az egyetemi könyvtárban

Tekintetes
Toldy Ferenc m. akadémiai tit-
noknak s egyetemi könyvtárnoknak
Egerből
Pesten
az épületben

110

Eger Oct. 30. 1859.

Tisztelt Barátom!

Az ünnepről hazatérve, első dolgom volt bele nézni az Alapszabályokba, s nagy örömemre látom, hogy lev. tagsági széke-met beszéddel elfoglalhatom a Messiá-sal, mint a szépirodalmi szakba vá-gó munkával. Ha tehát szükséges-nek látod, nagy gyorsasággal beküldöm hoz-zád a tiszta töredéket, melyből még csak egy pár éneket kell átnéznem, — s egy személyes meg nem jelenésemet mentő hivatalos levéllel. Ha pedig a még be nem kötött tagok csakugyan nyer-ni fognak időhosszabbítást, mint emlí-teni szíveskedtél, akkor tavaszra a Mes-siásból egy szép darabot válogatok össze, s személyesen mutatom be az Akadémiának, s így hiszem elvégezte(?) felírást szerezendek(?) vele. Ez iránt tehát, ha dolgaid halmaza engedi, legalább egy pár soronyi szíves uta-sításodat kérem.

Még egy kérdéssel terhellek [illegible]
[illegible] Új M. Muzeum 1858-iki
folyamából csak az 1–III. füzetet kaptam,
a IV-ikből pedig egyet sem; ha van fel[illegible]
nálad példányod, emberelj meg vele ... [illegible]
el [illegible] mondom el a Mea culpá[illegible]
hogy előfizetésed sorában ott ez nem lehe[illegible]
mikor a múlt héten is 210 forint kellett [illegible]
zetnem adóba és lapelőbérbe ... [illegible]
[illegible], hogy az első [illegible]
[illegible] volt [illegible], s a jövedelem [illegible]
dig oly aránylag jó.

Tulajdonítsd e [illegible]
ama [illegible], melylyel irántad [illegible]
zeltem. Majd ad meg nekem módot az [illegible]
sen, hogy előfizetésed egy lapomból [illegible]
fogok [illegible].

Az akadémiai Értesítőből a 6.
füzetet kaptam a kiadótól, de több sem
előtte sem utóbb nem érkezett. Vajon ebben
valami tévedés? ha igen, kérlek igazítsd [illegible]

(a levélhez)

Sietnem kell a [illegible] irányú [illegible]
[illegible] nyakamból, majd meg
[illegible] már a [illegible].

Jelentsd hódolatomat kedves nődnek,
most csak magam nevében, mert [illegible]
van élve, élhet anyám [illegible] velem a
[illegible]. Tarts meg további
szeretetedben, ki igaz szeretettel vagyok

örök híved
[illegible]

1856

Még egy szemérmetlen kéréssel alkalmat-
lankodom. Uj m. Muzeumnak 1858-ik
folyamából csak az I–IV. füzetet kaptam,
a 1859-ből pedig egyet sem; ha van felma-
radt példányod, emberelj meg vele … hi-
el, pirulva mondom el a Mea culpát,
hogy előfizetőid sorában ott ott nem lehe-
tek, mikor a mult évben is 210 pftot kellett f-
izetnem adókba és egyéb bérbe … képzelheted
boszuságomat, hogy az elvő instantio kö-
zségi ily sokat tartanak, s a jövedelem f-
dig oly csonmagva jő.

Tulajdonitsd e szemérmetlenségemet
ama bizalomnak, melylyel irántad visel-
tetem. Majd ad meg nekem módot az is-
ten, hogy előfizetőid egy lajstromából f-
orgot kitágíni.

Az akademiai Értesítőből a 6.
füzetet kaptam a postáról, de több sem
előbb sem utóbb nem érkezett. Nincs-e ebben
valami tévedés? ha igen, kérlek világosíts f

Sietnem kell a Bibliával, hogy a jövő
évben leadhassam nyakamról, majd meg
is únjátok már a várakozást.

Jelentsd hódolatomat kedves nődnek,
most csak magam nevéről, mert özvegy-
ban élek, édes anyám nincs velem a
Lord csapatban. Tarts meg további
szeretetedben, ki igaz szeretettel vagyok

örök híved
Gyurid

Egyek Dec. 10. 1859.

Tisztelt Barátom!

Miután a beküldési idő meghosszabbítása iránti véleményedet már a lapokban is mint óhajtást olvasom, — ennél fogva nem is várva válaszodat utóbbi levelemre, idezárom kérelmemet az Akadémiához, hogyha szükségét látod, mentségemül annak idején s helyén fölmutathasd. A könyvet nem tartom szükségesnek fölküldeni, ha azt nem parancsolod. Tartsd meg továbbá szeretetedben, ki a szeretet hódolatával vagyok

Hű híved
[illegible]

[illegible]

278 föl 12

~~Április 20 1860~~
Eger April 19. 860.

Tisztelt Barátom! 112

Az April 30-i ülésben, ha valami akadály nincs, óhajtanám akad. székemet elfoglalni. Az egyházi népénekekről irtam össze valamit, mit félóra legfölebb 3/4 alatt fölolvashatok; vagy ha megengeded, hogy veled előlegesen közöljem, tanácsodra rövidebbre is szabhatjuk.

Ha már más bejelentett, vagy egyéb akadály van, mely miatt föl nem léphetnék, méltóztassál tudósitani, hogy hiába ne menjek.

Ha leveledet nem veszem, jelül fogom tekinteni, hogy nincs akadály.

A viszontlátásig … tisztelő szeretettel vagyok, kedves Szivedet szivből köszöntve.

örök hived
Tárkányi
Béla

Tekintetes
Toldy Ferencz úr, akad. titoknok és
egyetemi könyvtári igazgató úrnak
Egerből
Pesten
egyetemi könyvtárban
franco
(az épületben)

433/p.tl.

† Eger Juli 21. 1860
Vett — 23.

Tisztelt Barátom!

Szerkfoglaló értekezésemben egy adattal vagyok adós mindaddig, melyet csak imént kaphatám meg Egerből, mely a Mária Terézia-féle aranyhimzetű ruhára vonatkozik, miről értekezésem vége felé szóltam. Sót és pedig, mivel emlékezetem csalt, hibásan, mert nem menyasszonyi ruhája volt az a Királynénak, hanem koronázási, azért az említett helyet, ha még nem késő, az értesítőben így szedesd:

p. o. Mária Terézia azon aranyhimzetű, gazdag, uszályos ruhát, melyben 1741. Junius 25-én Magyarország királynéjává koronáztatott, az akkori egri püspöknek, Gróf Erdődy Gábornak ajándékozta, melyből ez püspöksüveget, égy miseruhát, és pluviálét késziteted, s a fejedelmi adomány emlékét az utóbbira himeztette: *)

*) következő cronosticonokkal:

Mária

MarIa TheresIa aVstrIaCa
HVngarIae RegIna CaesarIs CaroLI seXtI regIs
HVngarIae CaroLI tertII ab ELIsabetha Consorte
fILIa.

FranCIsCI LotharIngIae BarrIqVe aC HetrVrIae
DVCIs regII DILeCta ConIVX

qVo VestItV hVngarICo InDVta In regInaM
HVngarIae CoronabatVr.

PosonII hoC anno IstIC eXpresso DIe Vero
VIgesIMa qVInta IVnII.

BenIgno fauorsVo IVaV regIo fVIt Dono ConsIgnatVs
GabrIeLI AntonIo ErDöDI AgrIae PraesVLI.

EX Ista Veste InfVLa atqVe CasVLa CVM re-
qVIsItIs aCCessorIIs pro AgrIensIs praesVLIs
ferVore eLeganter eLaborata sVnt.

InsVper eX Ipsa Veste RegInae
AgrIensIs AntIstes
IstVD qVoD VIDes pLVVIaLe
fIerI CVraVIt.

TantIs gratIIs qVID reDDat gratVs
PraesVL agrIensIs nIsI sVppLICIa sVperIs Vota

Vt DeVs LongaeVae feLICItatIs et VItae trIbVat
gVbernIVM.

Vt gLorIosos eX VInCenDIs hostIbVs sVIs Ce-
LebranDos trIVMphos.

Vt beneDICantVr a Deo regIna et DVX
faVstI et pII ConIVges.

---

pLVrIbVs regIIs MasCVLInI seXVs haereDIbVs.

Vt IVXta prIVILegIa a sanCtIs regIbVs
AgrIae AntIstItI oLIM Data.

QVartVs fILIVs regIVs CVstoDIenDVs
et traDI VaLeat.

Et CharVs prInCeps IosephVs
In tot gentIVM gaVDIa natVs
VIVat!

E cronosticonokat (minél alig van valami bajosabb tiptaimi való) ha jónak látod tán

jólesőbb alul jegyzetbe tenni, mint mire tan
értekezésemben is utaltam.

Ha nem lenne késő értekezésem kiadására a Religióban megkérném Somogyit de csak akkor, ha teljes forrásból megtudom, hogy még van idő reá. Akkor m… e chronosticon pótlékot is elküldeném …

Ha időd engedi örvendeztess meg válaszoddal, s őszinte szeretettel vagyo… kedves öcsédet ölelve üdvözölve

öreg bá…
[illegible]

+ Eger Oct 26-1860.

Tisztelt Barátom!

Íme itt a 15. chronosticonban 15-ös kiír. 1741 szerzendő", mint Mária Theresia magyar királynővé lett koronáztatásának éve, e szerint igazítsd ki értekezésem fővégében is a datumot, mely emlékezetem gyarlóságából nemzetasszonyi első évünk-re van téve, mit e chronosticonok megcáfolnak. Igen kérlek, hogyha bár ki a különböző versek összehúzásával, vagy talán a „Magyar! hiz anyádnak stb. több versének kihagyásával is — e földirást juttasd be — valamint a külön nyomatandó példányokba is, melyekből kaniciod szerint 50-nel is megelégszem, csak rovásomra adasd ki.

Az Ősök távolléte okozta késedelmemet.

A hangulat itt igen rossz. Isten tudja, mi vár ránk. Csókollak

tisztelő barátod
[illegible]

Pest Nov. 28. 1860

115

Tisztelt Barátom!

Itt kedveskedem neked Zsoltáraimmal, bár oly gyönyörrel olvasnád annak idején egészben, mint hajdan Egerben egyenkint olvastad! Ha méltónak tartod, Bibliám ez előszobájáról tégy egy pár szót Magyarországban — ha nem érdem is, de az Erdély kedvéért, ki gyermekeden örül e mű megjelenésének. Az ajánló levél mintáját tőled vettük; az alapeszmét az Erdélyi, a többit tudod, kié; nem tudom, elég finomnak találja-e ízlésed?

Kisfaludy ki csatlakozásom iránt szabadkozott tennem? lát-e valaha világot? s Ubeteld-e nyomatnod külön példányokat? Az inscriptiót vagy később idején megkapod Egerből.

Várj még Decemberben látlak. Addig is magamat régi barátságod jóindulatába ajánlva, örök szeretettel vagyok

igaz barátod

[illegible]

Jó
Sz
Le
Ko
e
Vá
Ke

Eger Juli. 18. 1861.

116

Tisztelt Barátom!

Engedd meg, hogy Neked, ki annyi év óta vagy de facto Magyarországnak méltán beállt irodalomtörténeti tanára, e tanszéknek a m. k. egyetemnél általad lett megtiszteltetése alkalmából gyermeki örvendezésemet azon őszinte kegyelettel kifejezhessem, melylyel vagyok, magamat további szeretetedbe ajánlva

hű tanítványod
s tisztelő szolgád

Várkonyi

Eger január 18. 1864

Tisztelt Barátom!

Ha kedveskedem neked Szentírásom 2-ik füzetével, tekintsd hálám kijelentéseül azon érdekeltségért, melylyel főleg e művem iránt viseltetel.

Fájdalmas meglepetéssel hallom Gyolyintól betegeskedésedet, de egyszersmind a vigasztaló hírt is, hogy lábbadozol. Isten őrizzen is meg nagyobb bajtól, s tartson meg igen sokáig azon szép ügynek, melynek tőled még annyit remélhetünk.

Ha Ballagi átadta volna már neked a biblia-fordításokról ~~tartott~~ akad. előadását, s nem siettek vele sajtó alá, szíveskedjél azt Gyolyint által nekem megküldeni egy olvasásra.

Fogadd őszinte tiszteletem s legjobb óhajtásaim kifejezését, melylyel vagyok

tisztelő barátod

Tárkányi

118

1856

+

Megbecsülhetetlen Uram! Barátom!

Képzeld, az általad is oly méltán helyeselt Hit-
és Erkölcstant, mely majdnem országszerte
taníttatik, Pesten mindeddig be nem
vezetett. Horváth Cyrillnek ma küldtem
meg mutatványát kérésemmel; kérem
barátságodat, hogy minthogy az elismert
jó könyv egészen a püspöki kánonok sze-
rint készült, méltóztassál azt hatni, hogy
jövő évre elfogadja; az idő rövid, barátsá-
gásod szószólása becses leend, ha idején
kegyeskedendel szót tenni.

Esztergomiakat holnap várjuk ha-
za bérma-útjából. Angyali Izádat tegnap
láttam, frisses van. Isten látja lelkemet,
hogy hiányodat nem tudom megszokni.

Tarts meg továbbá is megbecsülhetet-
len barátságodban, minden erőmből azt a-
karom, hogy megérdemeljem

hódoló barátod
Tárkányi

Neked

Palugyay M. O. I. Kötetét küldd Hartlebennek nevemre

119

Eger

Tekintetes Toldy Ferencz

m. egyetemi tanár, könyvtárnok, s' academiai titoknok Úrnak

Pesten

Az egyetemi könyvtárban

ERLAU 20. 9

PESTH

Presbourg den 14t. März 846.

126

Schätzbarster Freund!

Wenn es Ihnen keine Ungelegenheit machen wird, so hätte ich an Sie die nachstehende Bitte zu stellen: Der Überbringer dieses Schreibens Advocat Hőszeghy, wünschte bei den neu errichteten 11. Salz- und 30igst Inspectoraten angestellt zu werden, zu welchen Bedienstungen die k. ung. Hofkammer die Candidation nach Wien an die dortige k.k. allgemeine Hofkammer vorzulegen hat. In Wien hat der Bittsteller in dem Stifter Neuburger Prälaten, dem vormaligen Hof Kriegs Sekretär einen Gönner; bei der k. ung. Hofkammer aber, welche die Candidation zu machen hat, keinen Bekannten; können Sie ihn daher, durch Ihre Bekanntschaften an Jemanden bei der k. ung. Hofkammer anempfehlen, so möchten Sie mir einen großen Gefallen erweisen, und an derlei Bekanntschaften, wird es Ihnen nicht mangeln. Ich kenne Hőszeghy als einen ordentlichen rechtschaffenen Mann, und er ist mir von Männern aus meiner Umgebung besonders belobt worden. Nehmen Sie daher diese freundschaftliche Bitte von mir nicht ungütig auf, ich

verwende

verwende mich gern für einen Mann von unbeschol[tenem]
Ruf, und hoffe einen Fürsprecher in Ihnen zu gewinn[en]

Zamaróczy läßt lange nichts von sich hören, wo[hl]
im Trentschiner Comitat die Untersuchungs Commission, [illegible]
immer, und zwar mit neuen [illegible] beschreiben zu [illegible]
hat; Sándor Miklos erzählte mir vorgestern: daß 60. Ju[den]
im Obern Process, bei der Authentication, alle ihr Vermög[en]
zum Opfer gebracht haben; J. [illegible] wird bei d[er]
der Authentication eine harte Nuß zu beißen haben, obwo[hl]
bei die Cortes Unterricht gänzlich aufgehört haben, weil das Ge[ld]
ausgegangen ist, und Ullmann den Credit, wegen seinem
Vater verloren hat; die Intelligenz war ohnehin nie für
Ullmann, sondern nur die Schwägerschaft und das Geld.

Obwohl unsere Neustadler Juden mit Krakau auch [illegible]
del treiben, so können wir doch nichts gewisses von dort
erfahren, was mit den [illegible] geschehen ist; Einige
Neustadler Juden, die in Biala, Bielitz und andern Ort[en]
im Posten selbst Wolle deponirt haben, sind daran gelan[gt]
und wissen nichts zu sagen, und sind nur um ihre Wolle b[e-]
sorgt, und machen Lamente.

Schreiben Sie mir auch etwas Neues von Ihrem Befi[nden]
und empfehlen und samt meiner Gattin, allen Ihren Ange[hörigen]
zum Besten, und Schwägerinnen mit tausend Küssen

Ihr aufrichtiger Freund
Tarnóczy Franz

121

An Seine
Hochwohlgeboren Herrn Franz von Schedel
königl. Ungarisch Landes Bibliothekar &c:
in
Pesth.

Kedves Barátom!

Boldog új évet!

Angliában egy igen elterjedt "utazási kézikönyvnek" ujabb javított kiadását szándékozzák eszközleni. A kiadóval összeköttetésben álló egy ottani barátom megkért, küldenék neki a magyar academiát, magyar egyetemet és muzeumot, különösen pedig ezen intézetek könyvtárai állapotát illető" pontos adatokat; minthogy az első kiadásban ezen intézeteket, s általában Magyarországot érdeklőleg csakugy hemzseg a hiba, az egyetem könyvtáráról például az áll írva, hogy abban 1000!! kötet könyv van, mellyet egy más hasonló közleményben 10,000-re változtattak el. — Azt hiszem, jót teszünk, hogyha, a hol csak lehet, valódi és pontos adatokat szolgáltatunk hazánkról, kivált tudományos állapotunk intézeteinkre nézve. — Azért nagyon lekötelezné[l], ha nem sajnálnád fáradságodat, és némelly a fennebbi tárgyakat

illető legjobb részt adatokat írnál öſſze
német nyelven mentül előbb és nekem
megküldenéd különösen pedig az egyetem,
magyar academia, és muzeum könyvtárai-
ban levő könyvek ſzámát, és több
effélét, mit te jónak vélsz illy úton
a külföldi látogatók tudomására juttatni.
Neked ezt már kis ujjadban vannak
vagy a szükséges kútfők előtted, és néhány
percz alatt többet le tudsz írni, mint
én napokig tudnám öſſze keresgélni.

Tégy tehát mennyit időd és kedved
engedi, mielőbb. Addig is ölel

igaz híved
Tasner

T. Toldy Ferencz urnak
[illegible]
Pesten

Tekintetes ur!

Szerencsém van a' Nemzeti Casinói Társaság nevében és meghagyásából a' Tekintetes urnak ezennel jelenteni, hogy a' Tekintetes ur a' Nemzeti Casinói Társaság mai napon tartatott Választottsági gyülésében, ezen Nemzeti Casino díszesítő becses Tagjának megválasztatott. – Különös tisztelettel maradván

A' Tekintetes urnak

Költ az 1835dik esztendei october 30án tartatott Nemzeti Casinói Választottsági gyülésből.

alázatos szolgája
Tasner Antal
Jegyző

Tekintetes Schedel Ferencz Orvosdoctor urnak,
's a' magy. tudós Társaság Titoknokának 's Rendes
tagjának

'sat. 'sat.

Pesten.

Pest, oct. 3. 1844.

Kedves Barátom!

Addig is míg találkozunk tudósitlak ezennel, hogy gróf István mind Teleki levelét mind tiédet az idei közgyülés [illegible] mérte vette. De ő e tekintetben semmit nem határozhat míg az országgyülésnek vége nincs, mellyet ő, midőn [illegible] a "fizetni vagy nem-fizetni" forog kérdésben, teljességgel el nem hagyhat.

Az adó dolgában 19 megye 3 millió- 5 megye 2 millió- és 5 megye 1½ millió-ra küldötte utasitását; 's így a fizetésre már meg volna a többség; most még csak a "mennyi" és "miképp" van hátra. A fizetni nem akaróknak Pozsonyban orruk vére folyt, 's még most is mindenkép igyekeznek az ügyet hátráltatni. – Illy állapotban a gróf Pozsonyt velünk nem is hagyhatja el.

Isten veled!

[illegible]

A gróf Telekinek fog válaszolni.

124

175

Kedves Barátom!

Ezen sorok vivője Szimand-
ur [illegible], kit grófomnak
külföldről nagy tekintélyű
barátjai különösen ajan-
lottak. — Grófom kéret,
fogadd őt nyájasan
és minthogy némelly
könyveket szeretne
olvasni, az egyetemi
könyvtárból, légy szives-
kedjél neki azokat
olvasásra kiadatni
és a miben csak lehet,
segitségére lenni.

Isten áldjon!

Pest, aug. 5. 1847

Tasner

T. Schedel Ferencz
urnak
Helyben

Tasner.

1856

Tek. Toldy Ferencz
úrnak
helyben

Baden, aug. 10. 1856.

Kedves Barátom! 146

Ádámffi-
mes urat kívántam mondani,
hogy a felszólításnak, melyet
nekem Pesten utolsó együtt-
létünkkor, mint szándékolttat
emlitél, majdnem teljes bizo-
nyossággal lehetünk már jó
sikeréről; sőt tán még valami
dolgokkal örvendetesebb és
meglepőbb is fog követkézni.
Igen kivánatos, hogy azon
levél, melyről szóltál,
szép, tapintatteljes
olyan modorban, mint Sinne szó-
nak köztünk, mentülelőbb
felérkeznék. Egyre nagyon

1856

kérlek: hogy vagy általad tétetnék
vagy tételtetnék e tárgyban, e
különösen ügyelj arra, hogy
a hírlapok semmi ilyenemű
közlést időelőtt ki ne
kürtöljenek; mert az
ilyes megelőzés gyönyörű
dolgokat ronthatna el.

Igen szeretnék egypár
sor választ venni felőled
(A. T. mír Lánczhíd [illegible]
[illegible] Simon G. Sina
[illegible]) — egy, tán két
hétig is itt maradok még.

Isten velünk!

igaz híved

[illegible signature]

Bécs, august. 11. 1856

127

Kedves Barátom!

Még is jobb lesz ha a levéllel várakozzok, míg Pestre visszatérek. – Csak arra kérlek, tudósíts ide egy pár sorral, mikor lesz az alapszabályok megerősítése várható? Vagy általában, mi kilátás van e tekintetben az ügyre magára és az időre nézve?

Élj boldogul!

Igaz híved
LB

Leveledet hozzám úgy utasítsd mint utolsó levelemben írtam.

T. Toldy Ferenc
m. tud. Társaság
titkár urnak
Pest

PESTH 8/5

Bécs, máj. 3. 1858

128

Kedves Barátom,

Röviden, kérlek csak (mert 1ör fekvő beteg vagyok 2or a posta indul már) szíveskedjél nekem (mi [illegible] Simon G. Sina – Wien) a postafordulattal az akadémia minden <u>mostani</u> igazgató-tagjainak teljes jegyzékét megküldeni lakásaik kitételével együtt.

Mit mondasz az alapszabályokhoz? Per extensum és de verbo ad verbum még nem olvastam betegségem miatt.

Isten áldjon!

Mindig igaz barátod
[illegible]

Vett. jan. 7. 1858.

Rappoltenkirchen 6/1 858.

129

Édes Barátom!

Legalább a bizonytalanságból akarlak végre kivenni e soraim által.
Azt gondolhatod, vagy nem jutott kezeimhez utolsó bizalmas leveled, vagy figyelmetlen és hanyag vagyok irántad. Amaz nem történt, emez pedig soha nem is történhetik; mert hozzád vonzó régi szeretetem és tisztelетem sokkal nagyobb és állandóbb.
Bár ennek megfelelő hatalmam is volna mindig, neked hasznos és kellemes szolgálatokat tehetnem!
Leveledet még Bécsben vettem, épen midőn indulóban valék e faluhelyre,

T. Toldy Ferenc

PESTH 7/1 8

1858

orvosi tanács következtében ill. ke-
reseni gyógyulást mindegyre húzó
s már most többnyire ágyhoz
szegző makacs bajomból. —

Egészségem ily állapota tehát
jelenleg már csak reá nézve igen
sajnosan érintett engem: Azonban
ha mozoghatnék is, alig lett volna
a mostani körülmények közt,
legnagyobb sajnálatomra, kívánatod
teljesítése eszközölhető. Egyébiránt
még csak a családod körét illető
örvendetes változásra nézve csatlom
ide legőszintébb szerencse-kívánata-
mat és maradok

hű barátod

Jasner

Kappolten Júl: 8. 883.

150

Édes Barátom

Jun 12ki kelt soraidat Pesti Futár mesénk egy példányá-
val együtt megkaptam. Köszönöm
mind szíves baráti figyelmedet irán-
tam mind az akadémiát illető felvi-
lágosításokat.

Holnapután szándékom indul-
ni Gasteinba, miután az orvosok
tanácsa e fürdőt állapította meg
mint legbiztosabb szert makacs lábom
gyógyíthatására. Vederemo.

Ez által egy kérésem is van
hozzád. Vegy fel kérlek Heinrich
János lovag - kapitány urtól (Trattner

Károlyi házban, az ide mellékelt
utalványozó levélke mellett vas fon-
tot, kit ezt a vinkulus zárt ke-
velke, melyet elvass el hogy tudjad
mivel van az, a kézbesítő helyén
Pajza Jankónak.

Élj boldogul!

Öleli számtalan
igaz híve

Tasner

Bécs Janu 13. 857.

121

Édes Ferim!

Megint csak mentegetőzéssel kezdem
levelemet hogy legutóbb hozzám
intézett soraidra ily későn vála-
szolok. Utóbb majd egész hi-
telem elvesz előtted. De egészségi
állapotom még mindegyre igen
nem jó sőt néha valóban rosz,
mint legujabb időben is; továbbá
valami bizonyosat akartam neked
írhatni a rokonodat illető ügyre
nézve. Lits főigazgató hosszabb
távollét után visszatérvén, csak
most értesített, hogy a sz. lőrinci
vadászat nem adatik ki többé
bérbe.

Nem mondhatom, mily rosszul

esett, hogy az Akademia ujjászü-
letése alkalmával hozzátok, tár-
saim s barátim közt nem lehe-
tem. Igy csak a történtek
olvasásával és fültanúktól hallá-
sában gyönyörködhetem.

A ☉ megbuktát sajnálom.
Csak azon meggyőződés vigasztal,
hogy végre még is győzni fog, és
ha előbb nem legalább 50 év
mulva átalánosan el lesz fogad-
va, megfelelőleg a nagy természet
sehol fölöslegest nem tűrő és min-
dig egyszerűségre törekvő gazdálko-
dási örök törvényeinek!

Élj boldogul ezen és még
számos új éven! Tartsd meg
szives emlékedben barátodat, ki
állandóan marad

igaz híved
Tasner

Remüde. Sept. 5. 1860.

Kedves jó Ferim! 177

Multkor, midőn látogatásaddal megörvendeztettél, oly szives valál ajálkozni, hogy ha kivánom Széchenyi kiadandó munkáinak iveszámát kiszámitod. „Dessewffy hagyományait" azóta meghozattam, s át is olvastam nagy élvezettel; „Kazinczy életrajzát" szinte megszereztem, olvasásában most gyönyörködöm. Mindkettő gyöngyörü kiállitás. Az elsőt mind a lapjára mind betüre nézve igen alkalmasnak találom; papirt tán kissé olcsóbbat választandok. Élek tehát szives ajálatoddal, és ha bokros dolgaid közt a fentebbi számitást mentülelőbb megteheted és megakarod tenni, nagyon le fogsz kötelezni. Ugyanis lehető közelitőleg óhajtanám tudni, Széchenyi munkái, melyek jegyzékét ide zárom, a „Dessewffy hagyományai" alakjában" és betüivel, hány ivet tennének ki, és pedig egyenként mindenik munka.?

Széchenyi munkái, nem kétlem, meg-
vannak neked. A Jelenkorból és
Társalkodóból is tiketőleg lesz egypár
évfolyam nálad.

Igen kedves dolgot tennél meg
nekem, ha tudathatnád velem
a „Dessewffy hagyományai" nyomta-
tása és kiállítása mennyibe kerül
Kazinczy Gábornak? És hogy egy
hasonlólag kiállítandó könyvnek
„első" ezer, és többi ezer példányai
mennyibe telnének?

Még egy kérésem hozzád. Tudas[d]
velem, nálad, az egyetemi könyvtá[r]-
ban, vagy az akademiaiban megva[n]-
nak-e a „Jelenkor" és Társalkodó
1830 – 31 – 32 – 33 – és 34-ki évfoly[a]-
mai teljesen? vagy részben? És ha
csak így, melyek a meglevők?

Bocsáss meg, hogy drága idődb[ől]
rablom. De ismerem szíves indu-
latodat irántam és ennek rová-
sára vétkezem, ha vétkezem.

Ölellek

igaz barátod
Tasner

„Nagyhíd-utcza, 2. – Pest"
Ily cím alatt kapom a küldeményeket. Utasítsd

kérlek, e szerint az akademiai kiadó-hiva-
talt is, ha lenne valami mi engem
mint tagot illetne.

Nyomorék létemre még az
aláírásra is kis fiam kezét
voltam kénytelen használni.

MTAK - KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4° 98.

TOLDY FERENC LEVÉLTÁRCÁJA

XLIII. „T"

VÉGE